

Strateški razvojni program

Općine Gornji Bogićevci

za razdoblje od 2016. do 2020. godine

OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Strateški razvojni program Općine Gornji Bogićevci 2020.

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014. - 2020.

Udio sufinanciranja: 85% EU, 15% RH

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja

Listopad 2016.

SRATEŠKI RAZVOJNI PROGRAM OPĆINE GORNJI BOGIĆEVCI
ZA RAZDOBLJE 2016. – 2020. GODINE

Gornji Bogićevci, listopad 2016.

Naručitelj:

Općina Gornji Bogićevci

Izvršitelj:

Vallis savjetovanje j.d.o.o.

Dr. Andrije Štampara 25

34000 Požega

OIB: 53401406329

Voditelj projekta:

Tihomir Kovač, dipl.oec.

U Gornjim Bogićevcima, listopad 2016. godine

Sadržaj

POPIS TABLICA.....	4
POPIS SLIKA	5
POPIS SKRAĆENICA	5
1. Uvod	6
2. Metodologija	7
3. Opće značajke.....	9
3.1. Pravna osnova i administrativni podaci	9
3.2. Povijesni razvoj	10
3.3. Osnovna geoprostorna obilježja	12
3.4. Reljef, klima i tlo	14
3.5. Prirodna baština i NATURA 2000	16
3.6. Kulturno - povijesna baština	20
3.7. Prometna infrastruktura	22
3.8. Komunalna infrastruktura	25
3.9. Ostala društvena infrastruktura i ostale javne usluge	27
3.10. Organizacije civilnog društva i suradnja	30
4. Osnovni demografski elementi	35
4.1. Dobna struktura stanovništva	37
4.2. Obrazovna struktura stanovništva	38
5. Gospodarstvo	41
5.1. Osnovni pokazatelji razvoja.....	41
5.2. Malo i srednje poduzetništvo	44
5.3. Poljoprivreda	50
5.4. Turizam	56
5.5. Poduzetničke/poslovne zone	57
5.6. Tržište rada	58
6. SWOT analiza	61
7. Vizija.....	64
8. Strateški razvojni ciljevi, prioriteti i mjere	65
9. Usklađenost s nadređenim strateškim dokumentima	68
10. Provedba strategije	69
10.1. Organizacijska struktura i institucionalni okvir	69
10.2. Akcijski plan provedbe.....	71
10.3. Izveštavanje i praćenje	79
10.4. Izvori financiranja	80
10.4.1. Europski strukturni investicijski fondovi.....	80
10.4.2. Nacionalni izvori	90
10.4.3. Proračun Općine Gornji Bogićevci	93
11. Zaključak.....	96
PRILOG I. PROJEKTNI PRIJEDLOZI I IDEJE	97

POPIS TABLICA

Tablica 1 Udaljenost Općine G. Bogićevci od ključnih urbanih središta i prometnica.....	13
Tablica 2 Površina, broj i gustoća stanovništva	13
Tablica 3 Površina naselja, općine i BPŽ	14
Tablica 4 Podaci o šumskim površinama na području Općine.....	19
Tablica 5 Kulturna baština na području Općine G. Bogićevci	20
Tablica 6 Aktivne udruge na području Općine G. Bogićevci	31
Tablica 7 Broj stanovnika po naseljima	36
Tablica 8 Stanovništvo prema razini obrazovanja.....	39
Tablica 9 Stanovništvo staro 15 i više godina prema najviše školi i obrazovnim područjima	40
Tablica 10 Indeks razvijenosti JLS-a u sastavu LAG-a Z. Slavonija	41
Tablica 11 Osnovni pokazatelji poslovanja poduzetnika i rang u RH	42
Tablica 12 Financijski rezultati poslovanja poduzetnika u BPŽ u 2015.g. prema veličini poduzetnika ..	43
Tablica 13 Poduzetnici (obveznici poreza na dobit) na području Općine G. Bogićevci prema djelatnosti 31.12.2015.g.....	44
Tablica 14 Osnovni pokazatelji o zaposlenima kod poduzetnika na području Općine G. Bogićevci, 31.12.2015.g.....	45
Tablica 15 Financijski rezultati poduzetnika (obveznika poreza na dobit) za 2015.g. za Općinu G. Bogićevci, za sve veličine i sve oznake vlasništva, za sve djelatnosti (iznosi u 000 kn, prosječne plaće u kn).....	46
Tablica 16 Osnovni podaci poslovanja poduzetnika (obveznika poreza na dobit) po djelatnostima za 2015.g. za Općinu G. Bogićevci, za sve veličine, oznake vlasništva te djelatnosti (iznosi u 000 kn, prosječne plaće u kn)	48
Tablica 17 Obrti na području Općine G. Bogićevci, na dan 11.7.2016.	49
Tablica 18 Prikaz podataka iz ARKOD baze podataka na dan 31.12.2015.g.....	50
Tablica 19 Broj PG-a na području Općine G. Bogićevci prema organizacijskom obliku poslovanja i naseljima na dan 14.12.2015.g.	51
Tablica 20 Broj članova PG-a na dan 14.12.2015.g.	51
Tablica 21 Broj PG-a prema dobi nositelja/odgovorne osobe na dan 14.12.2015.g.	52
Tablica 22 Brojno stanje stoke iz Upisnika poljoprivrednika na dan 14.12.2015.g.	53
Tablica 23 Brojno stanje stoke prema vrstama na dan 14.12.2015.g.	53
Tablica 24 Prikaz površina ARKODA po naseljima i vrsti uporabe poljoprivrednog zemljišta na dan 31.12.2015.g.....	54
Tablica 25 Oblici raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem na području Općine G. Bogićevci, 31.12.2015.g.....	55
Tablica 26 Poslovni subjekti korisnici zone "Brezine"	57
Tablica 27 Osiguranici mirovinskog osiguranja s područja Općine G. Bogićevci, srpanj 2016.g.	58
Tablica 28 Broj osiguranika mirovinskog osiguranja s područja Općine G. Bogićevci prema spolu, srpanj 2016.g.	59
Tablica 29 Registrirana nezaposlenost na području Općine G. Bogićevci, od 2010.g.	59
Tablica 30 Kretanje stope nezaposlenosti od 2010.g.	59
Tablica 31 SWOT analiza - infrastruktura	61
Tablica 32 SWOT analiza - društvo.....	62
Tablica 33 SWOT analiza - gospodarstvo.....	63
Tablica 34 Strateški ciljevi	65
Tablica 35 Strateški ciljevi, prioriteti i mjere	66
Tablica 36 Usklađenost sa nadređenim strategijama	68
Tablica 37 Akcijski plan provedbe	71
Tablica 38 Raspodjela sredstava OP Konkurentnost i kohezija po prioritetnim osima	81
Tablica 39 Program ruralnog razvoja 2014-2020, prioriteti programa i financijska raspodjela	83
Tablica 40 Raspodjela sredstava Europskog socijalnog fonda po osima	85
Tablica 41 Plan proračuna Općine G. Bogićevci za 2015. i 2016.g. sa procjenom za 2017. i 2018.g.	94

POPIS SLIKA

Slika 1 Brodsko-posavska županija i položaj Općine Gornji Bogićevci.....	12
Slika 2 Položaj Prašnika i Donje Posavine.....	18
Slika 3 Šumsko zemljište u BPŽ	19
Slika 4 Lokalitet utvrde Sv. Ivan Trnava.....	21
Slika 5 Nadgrobni spomenik na grobu Grigora Viteza	21
Slika 6 Razvrstane ceste na području Općine G. Bogićevci	24
Slika 7 Crkva Sv. Duha u Gornjim Bogićevcima	34

POPIS SKRAĆENICA

SRP	Strateški razvojni program
JLS	Jedinica lokalne samouprave
CLLD	Razvoj vođen lokalnom zajednicom
EU	Europska unija
LAG	Lokalna razvojna grupa
BPŽ	Brodsko-posavska županija
EU	Europska Unija
OPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
MO	Mjesni odbor
HTZ	Hrvatska turistička zajednica
TZ	Turistička zajednica
OP	Operativni program
PG	Poljoprivredno gospodarstvo
NUTS	Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku
APPRRR	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
FINA	Financijska agencija
EFRR	Europski fond za regionalni razvoj
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZMO	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
DZS	Državni zavod za statistiku
LRS	Lokalna razvojna strategija
EPFRR	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
ESF	Europski socijalni fond
PRR	Program ruralnog razvoja
FZOEU	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
SWOT	Analiza snaga, slabosti, prilika i prijetnji

1. Uvod

Strateški razvojni program Općine Gornji Bogićevci za razdoblje do 2020. godine predstavlja sistematski pristup rješavanju problematike razvoja Općine te definiranju i realizaciji definiranih strateških ciljeva razvoja. Moderni pristup poslovanju javnog sektora danas je neprihvatljiv bez sveobuhvatnog strateškog planiranja za sva društvena područja. Pristup je to koji uključuje sve važne dionike lokalnog društvenog života i razvoja i omogućuje toliko potrebnu cjelovitost u rješavanju ključnih izazova za sve građane, što će biti i prikazano u nastavku ovog dokumenta

Strateški razvojni ciljevi određeni tijekom procesa izrade dokumenta su unaprjeđenje javne infrastrukture i uvjeta života u svim naseljima, doprinos konkurentnosti i razvoju lokalnog gospodarstva, te unaprjeđenje kvalitete života i razvoj civilnog društva. Prvi korak ka ispunjenju navedenih ciljeva je upravo izrada strateškog dokumenta koji daje smjer i okvir za uspješnu realizaciju svih ciljeva. Postizanje sinergijskog učinka između svih relevantnih dionika razvoja Općine nužan je preduvjet za uspješnu provedbu strategije

Strateški razvojni program Općine Gornji Bogićevci za razdoblje do 2020. godine usklađen je s krovnim strateškim dokumentom Europske unije (EU) za razdoblje 2010.-2020. - „Europa 2020 – Strategija za pametan, održiv i uključiv rast“. Ova desetogodišnja europska strategija temeljena je na 5 ciljeva i 7 vodećih inicijativa kojom se želi potaknuti rast i stvaranje novih radnih mjesta uz zadržavanje europskog socijalnog tržišnog gospodarstva. Ciljevi „Europe 2020“ su zapošljavanje, inovacije, obrazovanje, smanjenje siromaštva, te klima i energetika; a 7 inicijativa su: digitalna agenda za Europu, Unija inovacija, mladi u pokretu, učinkovito iskorištavanje resursa u Europi, Industrijska politika za doba globalizacije, program za nove kvalifikacije i radna mjesta, te europska platforma za borbu protiv siromaštva. Usklađenost Strateškog razvojnog programa Općine Gornji Bogićevci sa strategijom Europa 2020 omogućit će svim razvojnim dionicima korištenje dodatne financijske pomoći za razvoj u okviru financijskih instrumenata dviju najznačajnijih i najvećih politika Europske unije: Kohezijske politike i Zajedničke poljoprivredne politike. Strateški razvojni program Općine Gornji Bogićevci također je usklađen i sa ostalim relevantnim strateškim dokumentima na nacionalnoj i lokalnoj/regionalnoj razini.

2. Metodologija

Ukupna metodologija izrade ove strategije bazirana je na uključenosti svih zainteresiranih dionika iz različitih društvenih sektora i integriranju gospodarskih, ekoloških i socijalnih ciljeva u jedinstvenu viziju razvoja.

Prvi dio dokumenta pruža opis postojećeg stanja svih relevantnih odrednica razvoja, a temeljen je na prikupljanju podataka iz različitih relevantnih i službenih izvora o svim značajnim čimbenicima koji utječu na razvoj ove općine. Analiza postojećeg stanja provedena je kroz SWOT analizu (analiza prednosti, slabosti, te prilika i prijetnji), čime je stvoren temelj za definiranje strateških ciljeva, prioriteta i mjera.

Aktivnosti izrade Strateškog razvojnog programa Općine Gornji Bogićevci započele su u mjesecu srpnju 2016. godine, a trajale su do početka listopada, odnosno do samog usvajanja dokumenta od strane Općinskog vijeća. Uključenost zainteresiranih i relevantnih dionika u izradu ovog strateškog dokumenta osigurana je na više načina:

- Organizirane su i provedene radionice na kojima su lokalni dionici imali priliku sudjelovati u izradi SWOT analize, definiranju vizije, te strateških ciljeva, prioriteta i mjera;
- Putem službene internetske stranice Općine Gornji Bogićevci pozivani su svi zainteresirani stanovnici da dostavljaju svoje projektne prijedloge, kao i putem oglasnih ploča;
- Putem objava na lokanom radiju „Bljesak“ informirana je i animirana javnost, kako bi se što više lokalnih dionika uključilo u izradu dokumenta;
- Članovi Općinskog vijeća također su imali mogućnost, prije samog usvajanja dokumenta, dati svoja mišljenja i prijedloge, budući da je nacrt dokumenta bio objavljen na internetskim stranicama Općine.

Strateški razvojni program u skladu je sa dokumentima više razine, županijskim, nacionalnim i europskim i kao takva, biti će kvalitetan temelj za povlačenje financijskih sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova. Smjernice Vodiča za pripremu, praćenje i evaluaciju strategija lokalnog razvoja za programsko

razdoblje 2014-2020, kao i Smjernice za lokalni razvoj pod vodstvom zajednice namijenjene lokalnim sudionicima, primijenjene su u procesu stvaranja ove strategije, a biti će korištene i za njeno praćenje i vrednovanje.

Isto tako, metodologija izrade ovog dokumenta u potpunosti je usklađena i s metodologijom izrade lokalne razvojne strategije (CLLD – *Community-led Local Development*) koju provode lokalne akcijske grupe, obzirom da je Općina Gornji Bogićevci član LAG-a „Zapadna Slavonija“.

3. Opće značajke

3.1. Pravna osnova i administrativni podaci

Općina Gornji Bogićevci osnovana je temeljem Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj od 30. prosinca 1992. godine. U bivšem državnom ustroju Općina Gornji Bogićevci bila je unutar bivše Općine Nova Gradiška.

Danas je djelovanje Općine Gornji Bogićevci uređeno odredbama Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj, (NN 86/06, 125/06, 16/07 i 95/08, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13) kao jedinica lokalne samouprave u sastavu Brodsko-posavske županije.

Najviši pravni akt Općine je Statut, koji mora biti usklađen sa važećim zakonima. Načelnik i Općinsko vijeće su izabrana tijela općine. Načelnik ima jednog zamjenika, a Općinsko vijeće broji 11 članova. Oba izabrana tijela donose odluke iz svoje nadležnosti i dužni su surađivati na dobrobit općine i svih njenih stanovnika. Nositelj izvršne vlasti u Općini je Općinski načelnik. Iznimno dužnost općinskog načelnika može preuzeti zamjenik načelnika, koji je izabran na neposrednim izborima, zajedno s načelnikom, samo u slučajevima propisanim Zakonom.

Općina ima Jedinstven upravni odjel za obavljanje upravnih poslova iz samoupravnog djelokruga Općine i poslova državne uprave, kojim upravlja pročelnik, imenovan od načelnika na temelju javnog natječaja.

Na području Općine osnovani su slijedeći mjesni odbori kao oblik izravnog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima od neposrednog utjecaja na život i rad stanovnika: MJESNI ODBOR DUBOVAC, MJESNI ODBOR GORNJI BOGIĆEVCI, MJESNI ODBOR KOSOVAC, MJESNI ODBOR SMRTIĆ - RATKOVAC (za područje naselja Smrtić i Ratkovac), te MJESNI ODBOR TRNAVA.

Općina osobito obavlja poslove koji se odnose na:

- uređenje naselja i stanovanje,
- prostorno i urbanističko planiranje,
- komunalne djelatnosti,
- brigu o djeci,

- socijalnu skrb,
- primarnu zdravstvenu zaštitu,
- odgoj i osnovno obrazovanje,
- kulturu, tjelesnu kulturu i šport,
- zaštitu potrošača,
- zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša,
- protupožarnu i civilnu zaštitu,
- promet na svom području,

te ostale poslove sukladno zakonima.

Sjedište Općine Gornji Bogićevci nalazi se na adresi Trg hrvatskih branitelja 1 u Gornjim Bogićevcima.

Dan Općine svečano se obilježava na Duhovski ponedjeljak.

3.2. Povijesni razvoj

Povijest prostora Općine Gornji Bogićevci možemo podijeliti na dva najznačajnija razdoblja - razdoblje prije Domovinskog rata i razdoblje nakon Domovinskog rata.

Mjesto Gornji Bogićevci, kao i ostala okolna mjesta, su bili potpuno uništeni, opljačkani i razrušeni na samom početku Domovinskog rata, te su pretrpljene velike materijalne štete, ali nažalost i gubitci ljudskih života. Velika većina stanovništva zbog okupacije ovog područja nalazila se izvan svojih domova sve do vojno-redarstvene akcije „Bljesak“ (1995.), kojom je područje oslobođeno od okupacije i ponovo integrirano u prostor Republike Hrvatske. Po povratku stanovnika, uz pomoć države i stranih donacija, prostor Općine se obnavlja i ponovo postaje mjesto života i rada svojih stanovnika. U sjećanje na događaje koji su obilježili Domovinski rat na ovom prostoru na Trgu hrvatskih branitelja u centru Općine podignut je spomenik s križem kao simbolom muke hrvatskih branitelja koji su umrli za domovinu. Postament spomenika u prvom planu pokazuje imena poginulih bogićevljanskih branitelja u domovinskom ratu, ali i imena svih hrvatskih domoljuba poginulih u Drugom svjetskom ratu, neovisno na kojoj su strani poginuli, kao doprinos ideji prvog hrvatskog predsjednika doktora Franje Tuđmana o svehrvatskoj pomirbi. Također, u centralnom dijelu mjesnog groblja podignut je veliki metalni križ kao znak sjećanja na stradanja Gornjih Bogićevaca. U Bogićevcima je podignuta i bista prvom hrvatskom

predsjedniku Franji Tuđmanu, na mjesnom Trgu hrvatskih branitelja, kao znak zahvalnosti za njegov doprinos stvaranju moderne hrvatske države.

Drevna povijest općine je vrlo malo poznata. Ime Bogićevci povezuje se s crkveno-viteškim redom Ivanovaca, koji su imali svoje utvrde i kaštele u blizini današnjih Bogićevaca. Castrum St. Iohannis ili tzv. Bedem na poljima danas zvanim Varošine i danas privlači arheologe svojim dvostrukim obrambenim opkopima i bedemima, na kojima su provođena stručna arheološka istraživanja. Castrum je srednjevjekovna utvrda malih dimenzija i jednostavnih oblika. Prema usmenim predajama, arheološkim ostacima, povijesnoj logici i određenim indicijama, najvjerojatnije je u njegovoj blizini izgrađeno selo Bogićevci. Postojao je i drugi kastrum Lijesnica na psunjskim padinama.

Prvu utvrdu, Sveti Ivan Trnava (Castrum sancti Iohannis Tornow) spominje jedna isprava datirana 15. veljače 1328. godine, kada Ugarsko-Hrvatski kralj Karl I Robert mijenja ovu utvrdu, zajedno s okolnim posjedima Starčom i Trnavom s viteškim redom Ivanovaca za njihove posjede u Turopolju.

Prvi pouzdani zapisi o selu Bogićevci datiraju iz 17. stoljeća u izvješćima crkvenih vizitatora Zagrebačke biskupije. Temelji župne Crkve započeti su 1828. godine. Barun Philip Lewin Beck, nadglednik gradnje Nove Gradiške, koja se gradila 1750. godine, stanovao je u Gornjim Bogićevcima. Nekada je i ulica u kojoj je barun stanovao nosila njegovo ime. Dekretima Marije Terezije nakon gradnje cestovnog pravca Zagreb-Vinkovci-Zemun 1769. godine naloženo je da se zbog sigurnosti stanovništvo naseljava uz cestu. Tada nastaju prve ulice u Bogićevcima, Novi kraj i Filipovac. Stariji Stari Kraj je izbijao na cestu. Ulice Podgaj i Karlovac nastaju kasnije nakon popunjavanja ulica uz cestu. Orašje je najvjerojatnije nazvano po aleji oraha zasađenih uz cestu, kao i Dudnjak, jer je bogićevački dudnjak bio na području sadašnje gospodarske zone «Brezine», a njegovi ostaci su postojali do polovine 20. stoljeća, do kada se taj prostor i zvao Dudnjak.

1789. godine Bogićevci su postali župom s Crkvom Svetog Duha. Velika župna crkva izgrađena je 1830. godine. Crkva je bila zaštićeni spomenik sakralne, kulturne i graditeljske baštine s vrijednim freskama i oltarima. 1991. godine ta je župna crkva srušena do temelja od strane neprijateljskih snaga. Izgrađena je nova crkva, točno

na mjestu stare crkve nakon oslobođenja Općine Gornji Bogićevci u vojno-redarstvenoj akciji Bljesak.

3.3. Osnovna geoprostorna obilježja

Općina Gornji Bogićevci nalazi se na zapadnom dijelu Brodsko - posavske županije, pri čemu se sjevernim i zapadnim rubom prislanja na općinu Okučani, istočnim na općinu Dragalić, a južnim rubom na općinu Stara Gradiška. Jedna je od jedanaest novonastalih jedinica lokalne samouprave, smještenih unutar bivše Općine Nova Gradiška.

Slika 1 Brodsko-posavska županija i položaj Općine Gornji Bogićevci

Izvor: Prostorni plan općine G. Bogićevci, 2008.

Općina Gornji Bogićevci relativno je udaljena od grada Slavonskog Broda – županijskog središta (udaljenost je 75 km ako se putuje autocestom), pa se zbog toga može zaključiti da je položaj Općine Gornji Bogićevci nepovoljniji u odnosu na neke druge jedinice lokalne samouprave u okviru županije. Dobra je povezanost sa gradom Nova Gradiška, od kojeg je središte Općine udaljeno svega 14 km.

Tablica 1 Udaljenost Općine G. Bogićevci od ključnih urbanih središta i prometnica

grad	Udaljenost km
Slavonski Brod (autocestom A3)	75
Nova Gradiška	14
Požega	46
Novska (autocestom A3)	38
Zagreb (autocestom A3)	134
Osijek – 161 km (autocestom A3)	161
Bosanska Gradiška (BiH)	16

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine općina ima 1.975 stanovnika i prostire se na 44,03 km². Sjeverni dio općine je prigorsko područje obronaka Psunja, a južni dio je ravničarski.

U odnosu na prostor Brodsko – posavske županije, područje Općine Gornji Bogićevci sa površinom od 44,03 km² čini 2,17% ukupne površine županije. Brodsko-posavska županija sastoji se od 28 jedinica lokalne samouprave (2 grada i 26 Općina), a Općina Gornji Bogićevci, obzirom na svoju površinu i broj stanovnika, spada među manje jedinice lokalne samouprave.

Tablica 2 Površina, broj i gustoća stanovništva

	Površina, km ²	Broj stanovnika	Broj stanovnika na km ²
Republika Hrvatska	56.594	4.284.889	75,71
Brodsko-posavska županija	2.027	158.575	78,12
Općina Gornji Bogićevci	44	1.975	44,86

Izvor: DZS, 2011.

Općina obuhvaća šest seoskih naselja i spada u jedinice lokalne samouprave sa manjim brojem naselja. U Brodsko – posavskoj županiji ukupno je 185 naselja sa prosjekom 6,6 naselja po jedinici lokalne samouprave. Naselja koja čine Općinu Gornji Bogićevci su:

- Dubovac,
- Kosovac,
- Gornji Bogićevci,
- Smrtić,

- Ratkovac i
- Trnava.

Tablica 3 Površina naselja, općine i BPŽ

POVRŠINA		
	km ²	%
ŽUPANIJA	2.027,03	100
Općina Gornji Bogićeveci	44,03	2,17
Dubovac	8,47	19,24
Gornji Bogićeveci (naselje)	8,77	19,92
Kosovac	2,65	6,02
Ratkovac	9,08	20,62
Smrtić	9,79	22,23
Trnava	5,27	11,97
Područje Općine G. Bogićeveci	44,03	100

Mjesto Gornji Bogićeveci, općinsko središte, ima sedam ulica: Stari kraj, Novi kraj, Orašje, Karlovac, Podgaj, Dolnjak i Brezine. Centar općine prije zvan Raskršće, zove se Trg hrvatskih branitelja, u spomen na zbivanja u Domovinskom ratu.

3.4. Reljef, klima i tlo¹

Prostorno - prirodne značajke općine izražene su kroz ravničarski dio na južnom dijelu općine, uglavnom ispod županijske ceste Ž-4158, te kroz prigorsko područje na sjevernom dijelu prostora općine.

Visinski položaj područja općine određen je najvišim kotama prigorskog dijela u rasponu od 209-267 m.n.m., dok se na kontaktnom području prigorskog i nizinskog dijela (uz cestu Ž-4158) visine smanjuju i iznose od 120-130 m.n.m.). Najniži dio prostora Općine obuhvaća južni rub ravničarskog područja (južna granica općine) na visinama od 90-95 m.n.m.

Reljefni oblici na području općine Gornji Bogićeveci relativno su mladi, a obuhvaćaju ravničarski dio u prisavskom području i prigorski prostor ispresijecan udolinama

¹ Izvor: PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE GORNJI BOGIĆEVCI, URBANISTIČKI INSTITUT HRVATSKE, d.d., 2006.

brdskih potoka. Ravničarsko aluvijalno područje prostire se od sjevernog prigorskog dijela ograničenog županijskom cestom Ž-4158 do južne granice općine. Sjeverni dio prostora čine obronci - južni izdanci Psunja, pri čemu je prigorska zona razmjerno niska - vrh Gradina dosiže 267 m.

U odnosu na geološku starost najrasprostranjeniji je kenozoik razvijen u mlađem dijelu koji obuhvaća miocen, pliocen i kvartar. U podnožju prigorske zone javljaju se sedimenti - obrončani nanosi nastali na kontaktu prigorske zone i ravničarskog područja, tj. uz rub Savske udoline, gdje su se smjestila najveća naselja i veći dio stanovništva.

Područje prigorja podložno je eroziji (posebno u udolinama uz brdske potoke), a pri zahvatima izgradnje predstavlja potencijalno nestabilni dio prostora (postojeća i potencijalna klizišta).

Prostor općine karakterizira kontinentalna klimu sa umjereno hladnim zimama, toplim ljetima, te pretežno povoljnim rasporedom oborina. Područje je zahvaćeno srednjom godišnjom izotermom od 12,9°C, dok prosječna izoterma za siječanj iznosi - 1°C, a za srpanj +25°C, a ukupna godišnja insolacija iznosi oko 1835 sati. Ukupni središnji broj dana s maglom iznosi oko 100. Godišnja izohijeta kreće se oko 800 mm, a prosječna količina oborina u jednom mjesecu je 68,3 mm (maksimum 100 mm). Prevladavaju sjeveroistočni i jugozapadni vjetrovi, i to zimi sjeveroistočni, dok su ljeti značajna jugozapadna strujanja.

Unutar područja općine nema većih vodotoka. Na prostoru prigorske zone nalazi veći broj potoka – prvenstveno bujičnih vodotoka (Kosovčić, Dabrovac, Dubovac, Draževac, Starča, Čorinac, Trnava, Klenovac), koji tijekom većih i dužih oborinskih razdoblja ugrožavaju pojedine dijelove naselja.

Svi vodotoci na tom području usmjeravaju se direktno ili putem lateralnih - meliorativnih kanala u rijeku Savu, a čitavo ovo područje u hidrološkom smislu dio je Savskog sliva. Radi rješavanja hidrografske problematike i zaštite područja od plavljenja predviđen je sustav zaštite preko novih retencija te postojećih i novih lateralnih i drugih meliorativnih kanala.

Na prostoru općine prevladavaju hidromorfna tla. Oko 37% (1.626,39 ha) zahvaćaju obradive površine više kvalitete i bonitetne klase (P1,P2,P3). Podzemna voda pogoduje stvaranju biljnih pokrova, a poboljšanje kvalitete tla postignuto je i dodatnim meliorativnim zahvatima čime je osigurana zaštita od plavljenja, ali i omogućeno kvalitetno navodnjavanje - odvodnjavanje poljoprivrednog zemljišta. Predmetno područje ima sve potrebne kvalitetne uvjete za uzgoj kultiviranog bilja.

Opće ekološke prilike pogoduju rastu šume. Uspijevaju hrast kitnjak i lužnjak, bukva, grab, te pitomi kesten, lipa, joha, vrba i topola.

3.5. Prirodna baština i NATURA 2000

NATURA 2000 je europska ekološka mreža koja obuhvaća područja koja je nužno zaštititi zbog ugroženih vrsta i vrijednih staništa. To je mreža područja za zaštitu prirode diljem Europske unije koja je ustanovljena u skladu s *Direktivom o staništima* iz 1992. i *Direktivom o pticama* iz 1979. godine. Cilj mreže je osigurati dugoročni opstanak europskih najvrjednijih i najugroženijih vrsta i staništa. Područja navedena u *Direktivi o staništima* zovu se *Područja važna za zajednicu* (eng. Sites of Community Importance – SCIs), a ona navedena u *Direktivi o pticama* zovu se *Područja posebne zaštite* (eng. Special Protection Areas – SPAs). Ujednačeni je naziv za ova područja „NATURA 2000 područja“ jer oni zajedno čine ekološku mrežu EU NATURA 2000.

Sve djelatnosti na područjima NATURA 2000 moraju se obavljati tako da se osigura kontinuirani i dugoročni opstanak vrsta i stanišnih tipova zbog kojih je neko područje uključeno u mrežu, s ciljem da se zaštićene vrste i stanišni tipovi održe u povoljnom stanju očuvanosti što podrazumijeva da se populacije dugoročno ocrtavaju, da se područje njihove rasprostranjenosti ne smanjuje i da postoji dovoljno veliko stanište za dugoročno održavanje populacije. U slučaju stanišnih tipova povoljno stanje očuvanosti podrazumijeva da su prirodna rasprostranjenost staništa i područja koje ono pokriva stabilni ili u porastu, da postoje specifična struktura i funkcije potrebne za njegovo dugoročno održavanje te da je stanje vrsta koje žive u danom stanišnom tipu povoljno.

Na području Općine Gornji Bogićevci dva su područja koja su od posebnog značaja kad je riječ o očuvanju vrsta i staništa.

Prašnik

Posebni rezervat šumske vegetacije „Prašnik“ zahvaća manji južni dio prostora Općine Gornji Bogićevci i dio je ekološke mreže na području Brodsko – posavske županije te spada pod *Područja važna za divlje svojte i stanišne tipove* (oznaka HR 2000423). Zaštićen je 12. ožujka 1965., rješenjem tadašnjeg Zavoda za zaštitu prirode RH, u površini od 58 ha. Prašnik se svojim većim dijelom prostire na područjima susjednih općina, i obuhvaća manji južni dio općine Gornji Bogićevci, unutar naselja Dubovac. Šumski predjel »Prašnik« je od 250 - 300 godina stara sastojina hrasta lužnjaka (*Quercus pedunculata*) - ostatak slavonske prašume koja se nalazi na približno 96 m nadmorske visine. Većina stabala ovog šumskog predjela bila je u trenutku zaštite zdrava, jake krošnje i s malo suhih grana, a srednja visina hrastovih stabala iznosila je oko 35 m.

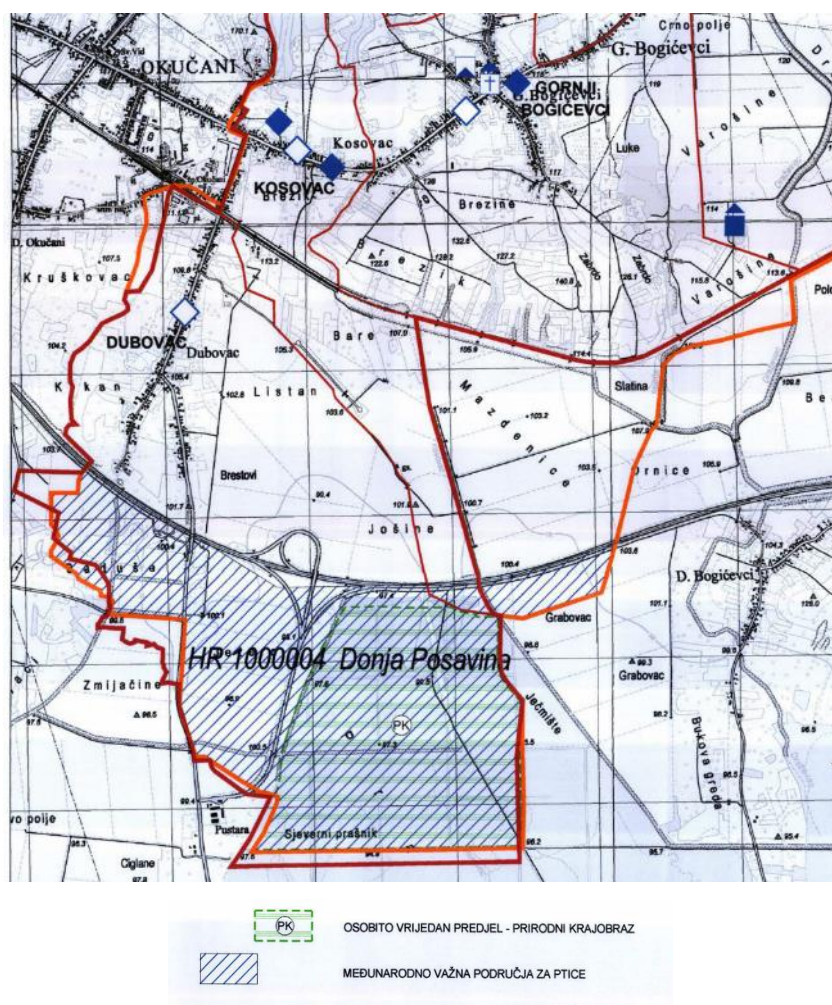
Ukupna površina Prašnika je 1.436 ha, s drvnom zalihom vrijednog hrasta lužnjaka većom od pola milijuna metara kubnih, od čega površina posebnog rezervata iznosi 54 ha. Prema nekim starim podacima, u rezervatu raste više od 1400 višestoljetnih stabala hrasta lužnjaka i oko 50 stabala običnoga graba i bukve starih i po 300 godina. U Prašniku se nalazi i ponajveći europski hrast, čiji obujam na visini od 1,30 metara iznosi 7,82 metra, visok gotovo 40 metara, a drvna masa premašuje 50 kubnih metara. Procjenjuje se da je taj lužnjak niknuo još oko 1675. godine. Iz redovitog gospodarenja Prašnik je izuzet 1929. godine. Njegovim se razminiranjem (završeno do rujna 2015. godine) otvaraju mogućnosti korištenja rezervata u znanstvene, edukativne i turističke svrhe.

Donja Posavina

Sukladno Uredbi o ekološkoj mreži NN 124/2013 na području obuhvata Prostornog plana uređenja općine Gornji Bogićevci nalazi se i *Područje očuvanja značajno za ptice* - Donja Posavina (oznaka HR1000004). Kao i Prašnik, Donja Posavina prostire se na području jugozapadnog dijela Brodsko - posavske županije, te svojim sjevernim dijelom obuhvaća i južni dio općine Gornji Bogićevci i u dijelu se preklapa se sa područjem Prašnika. Donja Posavina je prostrano vlažno područje i najveća retencija u Hrvatskoj, a međunarodno je važno područje za ptice. Obuhvaća vlažne pašnjake, lužnjakove šume, vrbovo – topolove šumarke i šikare, brojne povremene i stalne vodene površine, te kanale. Ciljeve očuvanje ovog područja predstavlja 29

vrsta ptica koje su potpuno ili djelomično vezane za vodena, tj. vlažna staništa. Čapljica voljak, crnogri gnjurac, veliki vranac, gak, mala i velika bijela čaplja, čaplja danguba, roda, žličarka, patka njorka i druge vezane su za poplavna močvarna staništa, kao i ribnjake, bare i rukavce, dok su neke druge vrste poput crne rode te grabljivice orao klockotaš i štekavac vezane su poplavne šume hrasta lužnjaka, vrba i topola.

Slika 2 Položaj Prašnika i Donje Posavine

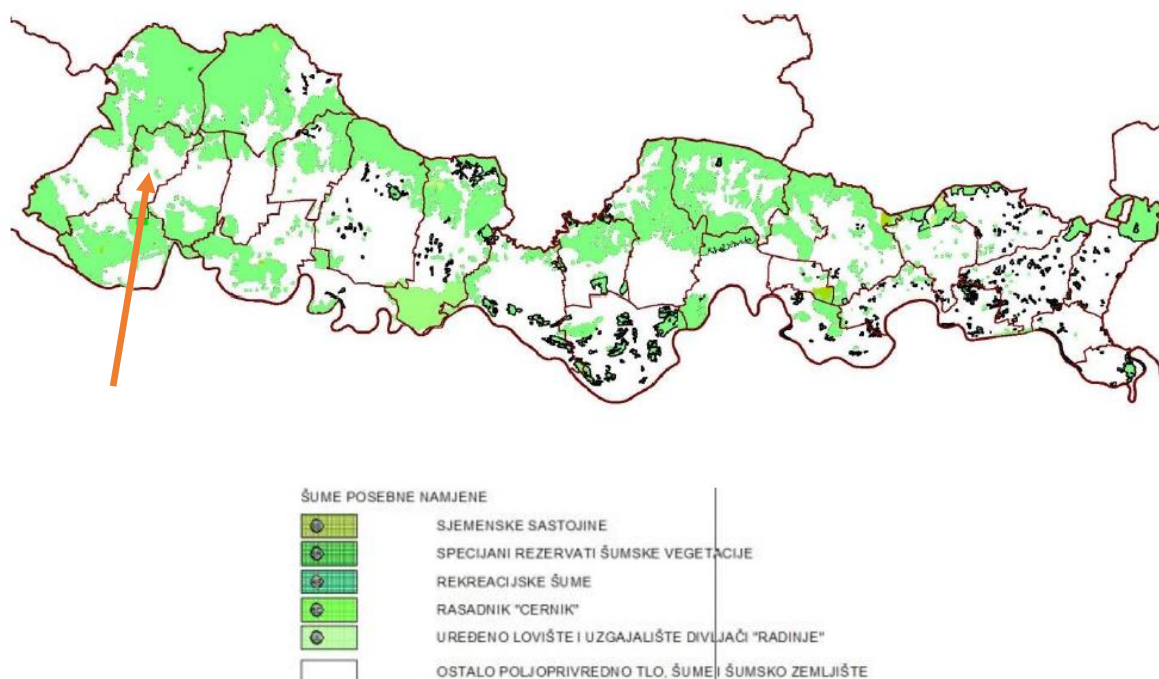
Izvor: Prostorni plan općine

Iz kartografskog prikaza vidljivo je da se ova dva prostora u dobrom dijelu prostorno preklapaju. Crvena linija označava granice općine Gornji Bogićevci.

Šume

Na prostoru Općine Gornji Bogićevci nalazi se ukupno 2.402,41 ha šuma, što znači da na šume otpada 32,1 % ukupne površine Općine. Ako promatramo cijelu BPŽ, može se reći da je Općina Gornji Bogićevci jedna od JLS sa značajnijim površinama šuma. Šume na prostoru ove općine čine 2,36 % ukupne površine šuma u BPŽ.

Slika 3 Šumsko zemljište u BPŽ

Tablica 4 Podaci o šumskim površinama na području Općine

UKUPNA POVRŠINA OPĆINE	4.403,00 ha
GOSPODARSKE ŠUME	1.413,31 ha
ZAŠTITNE ŠUME	-
ŠUME POSEBNA NAMJENA	-
UKUPNO	1.413,31 ha
UDIO ŠUMA U UKUPNOJ POVRŠINI OPĆINE	32,10 %
UDIO ŠUMA U UKUPNOJ POVRŠINI ŠUMA BPŽ	2,36 %
OSTALA POLJ. TLA, ŠUME, ŠUMSKA ZEMLJIŠTA	989,10 ha
UKUPNO	2.402,41 ha

Izvor: Prostorni pla BPŽ

3.6. Kulturno - povijesna baština

Na području općine Gornji Bogićevci nalaze se dva zaštićena kulturna dobra upisana u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske. Slijede detalji o oba.

Tablica 5 Kulturna baština na području Općine G. Bogićevci

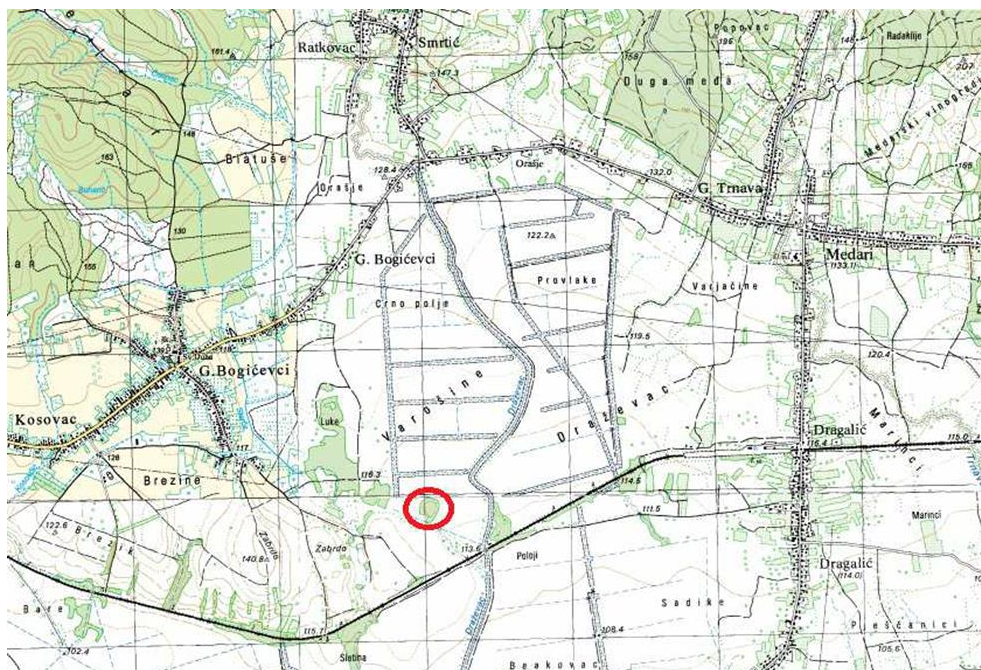
KULTURNA BAŠTINA				
	Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
Profana graditeljska baština:				
1	P-4645	Gornji Bogićevci	Utvrda sv. Ivan Trnava	Nepokretno kulturno dobro-pojedinačno
Memorijalna baština:				
2	Z-3280	Kosovac	Nadgrobni spomenik na grobu Grigora Viteza	Nepokretno kulturno dobro-pojedinačno

Izvor: Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, registar kulturnih dobara, srpanj 2016.

Lokalitet utvrde sv. Ivan Trnava (*castrum sv. Johannis Tornow*) nalazi se jugoistočno od naselja Gornji Bogićevci i smješten u blizini dvaju potoka, Dračevac i Starča. Utvrda u Trnavi s pripadajućim istoimenim posjedom, dio je zemljišnih posjeda za koje je poznato da ih je viteški red ivanovaca (hospitalaca) držao oko Psunja, točnije u zapadnom i južnom podnožju i okružju te planine. To je u srednjem vijeku bilo područje granice između dviju županija, Požeške i Križevačke. Kralj Karlo I Anžuvinao izvršio je 1328. razmjenu nekih posjeda s priorom ivanovačkog reda u Ugarsko-Hrvatskom Kraljevstvu, Filipom de Gragnana. U sklopu te razmjene kralj je ivanovcima dao svoje posjede Starču i Trnavu (*Ztharcha et Thornowa*) u Požeškoj županiji. Ivanovci su na tim posjedima sagradili utvrdu, koja se spominje 1361. u jednoj povelji tadašnjega priora. S obzirom na vidljive ostatke građevnog materijala može se zaključiti da je ivanovačka utvrda bila zidana kamenom lomljenjakom i opekama. Na središnjem platou pronađeno je nekoliko cjelovitih opeka romaničkih dimenzija 22 x 9 x 5 cm. Pored cjelovitih opeka pronađeno je nekoliko ulomaka profiliranih opeka koje su pečene u kalupu, što ukazuje da su opeke korištene ne samo kao građevni materijal prilikom zidanja zidova, već i za oblikovanje arhitektonskih elemenata (npr. prozora, kapitela i dr.). Na prostoru utvrde pronađeni su mnogobrojni ulomci srednjovjekovne keramike 13-15. st. S obzirom na svoju tlocrtnu tipologiju, veličinu, položaj u prostoru ova utvrda se svrstava u skupinu

izrazito vrijednih i jedinstvenih arheoloških srednjovjekovnih lokaliteta s ostacima fortifikacijske arhitekture viteških redova ivanovaca u kontinentalnom dijelu Hrvatske.

Slika 4 Lokalitet utvrde Sv. Ivan Trnava

Spomenik na grobu pjesnika Grigora Viteza nalazi se na groblju u naselju Kosovac, a izradio ga je akademski kipar Lujo Lozica. Stiliziran je u obliku cvijeta (po pjesmi „Tri tulipana“) na postamentu s pločicom na kojoj je lira koja simbolizira pjesništvo. Okoliš spomenika popločan je kamenim pločama nepravilnog oblika.

Slika 5 Nadgrobni spomenik na grobu Grigora Viteza

Kulturna dobra navedena u nastavku podliježu pravima i obvezama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, a do njihove registracije ili preventivne zaštite, primjenjuje se zaštita predviđena Prostornim planom općine Gornji Bogićevci.

Ukupni fond kulturnih dobara razvrstan je u slijedeće kategorije zaštite:

- 1 – Evid.: Prapovijesno nalazište – lokalitet Kučište (Trnava)
- 2 - Rek: Prapovijesna nekropola, lokalitet „Groblje“ (Gornji Bogićevci)
- 3 - Evid: Inventar župne crkve Sv. Duha (Gornji Bogićevci)

3.7. Prometna infrastruktura

S prometno-zemljopisnog gledišta, općina Gornji Bogićevci ima izrazito dobar položaj. Nalazi se na koridorima važne prometne infrastrukture (državnih - županijskih cesta i magistralne željezničke pruge), koji presijecaju prostor općine u pravcu istok-zapad. To su ujedno i najznačajniji prometni pravci koji osiguravaju vezu centralnog dijela Hrvatske preko ove Općine sa istočnim područjima Republike, a čine i dio europskih prometnih koridora.

Kroz područje općine Gornji Bogićevci prolazi autocesta A3, koja je izrazito bitna za državni i međunarodni promet. Samo čvorište službeno nosi naziv „Okučani“. Autocesta A3 je druga autocesta po dužini u Republici Hrvatskoj. Vodi od Bregane preko Zagreba i Slavonskog Broda do Lipovca na granici sa Srbijom.

Značaj prostornog položaja Općine unutar ukupnog prostora Brodsko-posavske županije proizlazi i iz njezine lokacije na važnim prometnim i infrastrukturnim pravcima države i županije. Južnim dijelom općine prolazi spomenuta autocesta A3, dok zapadni rub prati državna cesta D-5. Glavni državni željeznički pravac magistralna pruga MG 2.C. presijeca južni dio prostora, a najbliže željezničke stanice su u obližnjim Okučanima i Dragaliću. Ostala prometna infrastruktura ima uglavnom županijski značaj, a najznačajnija prometnica je županijska cesta Ž-4158, koja presijeca središnji dio područja općine na kontaktu ravničarskog i prigorskog dijela i predstavlja glavni lokalni prometni pravac i poveznicu sa drugim jedinicama lokalne samouprave u pravcu istoka i zapada.

Navedeni podaci ukazuju na dobru prometnu povezanost između pojedinih naselja unutar same općine, ali i prema drugim dijelovima županijskog i državnog prostora.

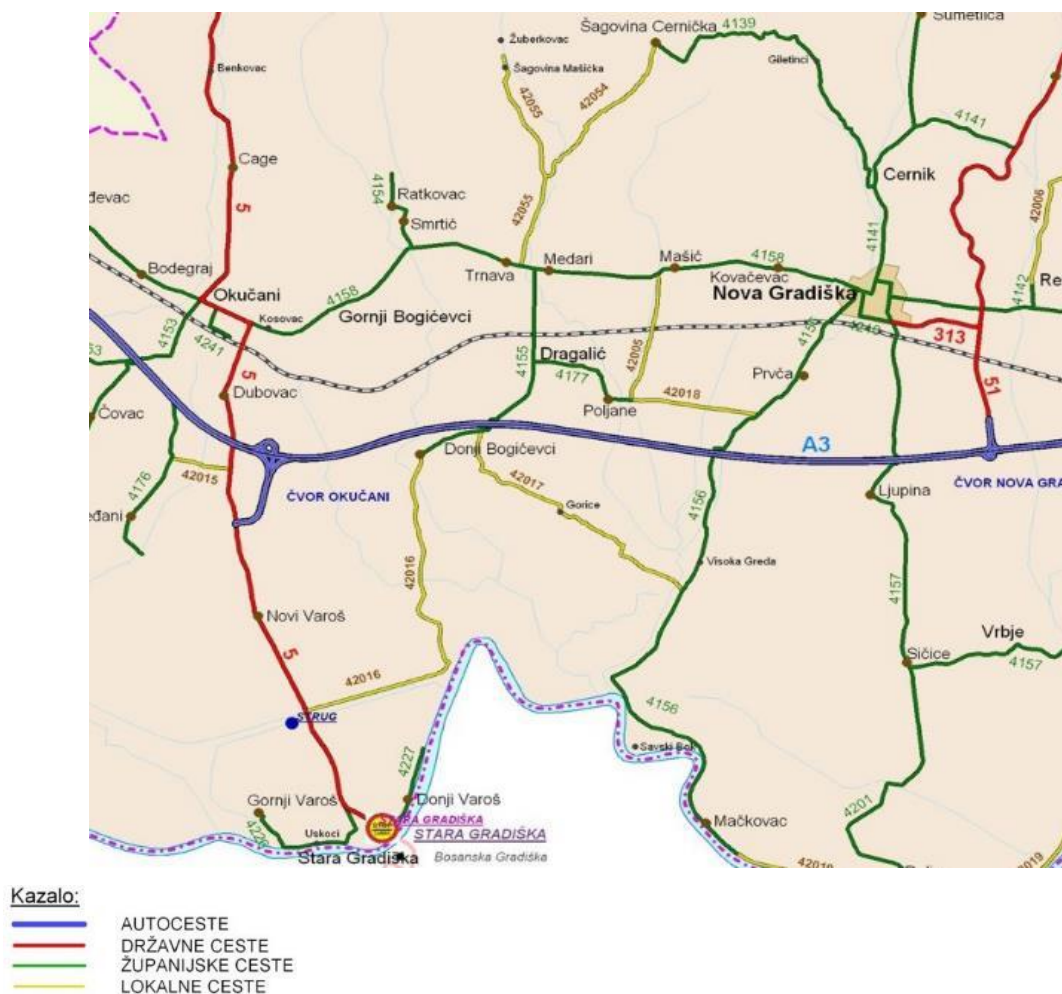
Na području općine Gornji Bogićevci nalaze se sljedeće ceste:

- **autocesta A3:** G.P. Bregana (granica Republike Slovenije) - Zagreb - Slavonski Brod - G.P. Bajakovo (granica Republike Srbije).
- **državne ceste:**
 - a) D5 G.P. Terezino Polje (gr. R. Mađarske) - Virovitica - V. Zdenci - Daruvar – Okučani - G.P. St. Gradiška (gr. BiH),
- **županijske ceste:**
 - a) Ž4158 - (Okučani (D5) - Kosovac - Medari - Nova Gradiška - S. P. Selo - Vrbova - Batrina (D49)),
 - b) Ž4154 - (Ratkovac - Smrtić –Ž4158),
 - c) Ž4155 - (Ž4158 - Dragalić - Donji Bogićevci (L42016))
- **lokalne ceste:**
 - a) Dionica lokalne ceste L42015 (Ž4176 (Gređani) - D5),
 - b) Dionica lokalne ceste L42054 - (L42055 – Šagovina Cernička (Ž4139))
 - c) Dionica lokalne ceste L42055 - (Šagovina Mašička- Trnava (Ž4158)).

Duljina kolnika županijskih cesta je 8,902 kilometra, a duljina kolnika lokalnih cesta na području općine je 3,396 kilometara. Od lokalnih cesta duljina asfalta je 2,834 kilometra, a duljina makadama je 0,562 kilometra.

Ukupna duljina nerazvrstanih cesta u općini je 42 kilometra.

Slika 6 Razvrstane ceste na području Općine G. Bogićeveci

Izvor: Županijska uprava za ceste BPŽ

Na području Općine, točnije u naselju Kosovac nalazi je jedno od ukupno 15 poljoprivrednih letjelišta u Brodsko – posavskoj županiji.

3.8. Komunalna infrastruktura

Vodoopskrbni sustav

Tvrtka Slavča d.o.o. vrši javnu vodoopskrbu i odvodnju na području općine. Planirani vodoopskrbni sustav Davor – Nova Gradiška za vodoopskrbu deset općina i Grada Nova Gradiška biti će funkcionalan i u Gornjim Bogićevcima, a financira se iz sredstava Svjetske banke.

Električnu energiju u sva naselja dostavlja Elektra Slavonski Brod, s pogonom u Novoj Gradiški.

Sustav plinoopskrbe trenutno pokriva oko 60% kućanstava na području Općine. Tvrtka Plin Projekt d.o.o. dostavlja zemni plin na područje Općine preko magistralnog plinovoda Novska-Nova Gradiška. Jedino naselje G. Bogićevci ima u potpunosti izgrađenu mrežu plinoopskrbe, dok u naseljima Dubovac i Ratkovac, te u dijelu Smrtića ne postoji sustav plinoopskrbe. U tim dijelovima Općine kućanstva u najvećoj mjeri koriste kruta goriva kao izvor toplinske energije.

Telekomunikacijske usluge

13.07.2016. godine potpisan je sporazum o zajedničkom projektu širokopojsnog interneta koji obuhvaća Općine Nova Kapela te Grad Novu Gradiška i općine Cernik, Davor, Dragalić, Okučani, **Gornji Bogićevci**, Rešetari, Stara Gradiška, Vrbje i Staro Petrovo Selo. Ukupna vrijednost ove investicije je 16 milijuna eura. Projekt se sufinancira iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova u iznosu od 75 % ukupne vrijednosti. Preostalih 25 % izdataka snosili bi privatni partneri odnosno operateri. Ovim projektom mještani bi dobili oko 20 puta veću kvalitetu mreže, odnosno 20 puta veću brzinu, a cijene se ne bi mijenjale. Ovim projektom obuhvaćeno je 16 tisuća domaćinstava s 45 tisuća stanovnika.

Mreža kanalizacije zahtijeva hitnu doradu, zbog opasnosti od onečišćenja i ugrožavanja zdravlja ljudi. Općina nema pročištač otpadnih voda, kao niti susjedne JLS. **Odvodni sustav** postoji samo u naselju G. Bogićevci, dok u ostalim naseljima nema odvodnje.

Odvoz otpada na području Gornjih Bogićevaca obavlja tvrtka Eko-Flor plus d.o.o. iz Gornjeg Stupnika. U svim naseljima sakupljanje otpada je organizirano putem

plastičnih PVC posuda zapremnine 120L, te kod zgrade općine zapremnine 1100L. Odvoz otpada se obavlja jednom tjedno i to ponedjeljkom. S ciljem provođenja primarne reciklaže odnosno izdvajanja iskoristivih/korisnih komponenti iz toka miješanog komunalnog otpada na mjestu nastanka, u Gornjim Bogićevcima postavljen je po jedan spremnik/posuda za staklo i za papir, a u naselju Dubovac spremnik/posuda za staklo. Uspostavljen je sustav zelenih otoka na 4 lokacije – naselja Dubovac, Gornji Bogićevci, Smrtić i Trnava, gdje su postavljeni kontejneri za papir, staklo i plastiku. Identificirana je potreba uspostave cjelovitog sustava nabavom još jednog zelenog otoka te kontejnera za ostale vrste korisnog otpada.

Otpad koji skuplja *Eko-Flor plus d.o.o.* je tijekom 2013. dijelom odlagan na odlagalište Doroslov na području Grada Donjeg Miholjca u Osječko-baranjskoj županiji, a dijelom na odlagalište Petrovačka dola na području Grada Vukovara u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Problem otpada biti će puno kvalitetnije riješen, kada se izgradi županijski centar za gospodarenje otpadom na lokaciji Šagulje u Gradu Nova Gradiška. Centar će biti približne veličine 26 hektara.

Na području Općine kontinuirano se pojavljuju manje količine otpada odbačene u okoliš (divlje deponije) koje Općina redovito sanira, a medijski se stalno pokušava utjecati na građane da isto ne čine već legalno riješe pitanje deponiranja otpada.

Sve jedinice lokalne samouprave koje imaju više od 1500 stanovnika prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom trebaju osigurati funkcioniranje najmanje jednog reciklažnog dvorišta na svom području i još po jedno na svakih idućih 25000 na svom području. Budući da Općina Gornji Bogićevci prema popisu stanovništva broji 1976 stanovnika, dužna je osigurati jedno reciklažno dvorište u koje će građani moći odložiti sve na mjestu nastanka izdvojene komponente komunalnog otpada, glomazni otpad i posebne kategorije otpada. Lokacija reciklažnog dvorišta je predviđena na lokaciji „Brezine“.

U listopadu 2011. godine izrađen je Plan gospodarenja otpadom općine Gornji Bogićevci za razdoblje od 2011. – 2019. godine. Plan je bio izrađen prema tada važećem Zakonom o otpadu (NN 178/04, 111/06, 60/08 i 87/09). Obzirom da je u međuvremenu na snagu stupio novi Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13), Općina Gornji Bogićevci je pristupila izradi novog Plana gospodarenja

otpadom, u skladu s člankom 21. spomenutog Zakonom, kojim je propisano da Plan gospodarenja otpadom jedinice lokalne samouprave i Grada Zagreba.

3.9. Ostala društvena infrastruktura i ostale javne usluge

Poštanske usluge dostupne su u poštanskom uredu Hrvatskih pošta d.d. u naselju G. Bogićevci, na Trgu hrvatskih branitelja.

Predškolske ustanove

Na području općine Gornji Bogićevci ne postoji vrtić, niti bilo kakav drugi oblik predškolske ustanove. Dio predškolske djece pohađa Dječji vrtić „Bljesak“ u Okučanima, dok je dio djece upisan i u vrtiće u Novoj Gradiški.

Osnovnoškolsko obrazovanje

Područna Osnovna škola Okučani u Gornjim Bogićevcima izgrađena je nakon rata, 1997. godine. Škola je počela s radom 10. rujna 2001. godine. Učiteljice predaju nastavu do razine 4. razreda. Nastava je u prijepodneвноj smjeni. Druga područna škola je PŠ Smrtić – Ratkovac. Nakon završenog 4. razreda osnovne škole djeca nastavljaju obrazovanje u matičnoj školi u Okučanima. Ukupno 37 učenika pohađalo je prva četiri razreda u područnim školama, što je nastavak pada broja djece školske dobi na području Općine. Upravo zbog negativnih demografskih trendova i blizine matične škole u Okučanima, predstavnici Općine, ali i mještani, smatraju da osnivanje i izgradnja osnovne škole u Gornjim Bogićevcima nije opravdana.

Za **srednjoškolsko obrazovanje** učenici su usmjereni u Novu Gradišku, gdje su tri srednje škole. Odrasle osobe u Novoj Gradišci također mogu steći osnovno i srednje obrazovanje, kao i pohađati programe osposobljavanja i usavršavanja u sklopu dva pučka učilišta. Studij sestrinstva u Novoj Gradišci je mještanima općine najbliži visokoškolski studij, a za veći izbor studija mogu ići u Slavonski Brod, koji im je također relativno blizu, u Požegu koja je u susjednoj županiji, ili u Zagreb s kojim je općina dobro prometno povezana.

Narodna knjižnica i čitaonica "Grigor Vitez" Gornji Bogićevci

Započela je s radom u svibnju 2002. godine s početnim fondom od 1000 svezaka. Od 1. siječnja 2008. godine knjižnica djeluje kao samostalna ustanova koja prije svega pridaje izuzetnu važnost radu s djecom i mladima. Knjižnica organizira brojne programe među kojima treba istaknuti *Maskenbal*, obilježavanje obljetnice rođenja

Grigora Viteza, susret s dr. Vesnom Bosanac i obilježavanje tragedije pada Vukovara, obilježavanje Mjeseca hrvatske knjige, *Božićni koncert*, likovne i literarne radionice, izložbe i dr. knjižnica se nalazi na adresi Trg hrvatskih branitelja 1 u G. Bogićevcima, u sklopu istog objekta kao i Općina Gornji Bogićevci.

Društveni domovi na području Općine:

- Hrvatski Seljački dom u G. Bogićevcima,
- Pučki dom u Smrtiću,
- Društveni dom Dubovac,
- Društveni dom Kosovac – trenutno je van funkcije i zahtjeva obnovu, skupa sa igralištem,
- Društveni dom u Trnavi trenutno je u izgradnji, a do konca rujna 2016. godine treba biti završen.

Objekti za sport i rekreaciju

Nogometni klub Sloboda natječe se u 2. Županijskoj nogometnoj ligi Brodsko-posavske županije, a u naselju Kosovac koristi nogometno igralište sa osnovnom infrastrukturom primjerenom za taj rang natjecanja. Općina namjerava izgraditi objekt koji će biti klubu na raspolaganju, sa parkiralištem i asfaltnim igralištem za mali nogomet. Projektna dokumentacija, uključujući pravomoćnu građevinsku dozvolu, je spremna, a plan je prijaviti projekt za financiranje u sklopu mjere 7 Programa ruralnog razvoja (operacija 7.4.1.). U naselju Ratkovac također postoji nogometno igralište i potrebno je obnoviti ga i izgraditi popratne sadržaje. Na već planiranoj lokaciji u G. Bogićevcima Općina namjerava izgradnju manje sportske dvorane koja bi bila na raspolaganju svim sportskim udrugama i ostalim rekreativcima.

Igrališta za malu djecu nalaze se na nekoliko lokacija u općini, a planira se izgradnja asfaltnog igrališta za rekreaciju u Dubovcu, kao i obnova igrališta u Kosovcu.

Jedan od prioritetnih projekata je izgradnja novog vatrogasnog doma u G. Bogićevcima sa spavaonicama, te nabave dodatne opreme i vozila za DVD Gornji Bogićevci. Projektna dokumentacija spremna je za prijavu na natječaje u okviru mjere 7, operacije 7.4.1. Programa ruralnog razvoja.

Zdravstvo

Zdravstvene ambulante nema na području Općine, nego su mještani usmjereni na liječenje u Novu Gradišku, gdje je Opća bolnica Nova Gradiška i Dom zdravlja „Dr. Andrija Štampar“, koji ima ambulante u nekoliko okolnih općina i u samom gradu. Na području LAG-a „Zapadna Slavonija“ djeluju ispostave hitne medicine Zavoda za hitnu medicinu Brodsko-posavske županije u obližnjoj Novoj Gradiški i Okučanima, pružajući hitnu zdravstvenu zaštitu tijekom cijele godine 0-24h.

Veterinarske usluge dostupne su u Veterinarskoj stanici u Novoj Gradiški, a u Okučanima nalazi se veterinarska ambulanta.

Groblja

Na području Općine Gornji Bogićevci nalazi se šest groblja, a nalaze se u naseljima Kosovac, Gornji Bogićevci, Ratkovac, Smrtić (dva) i Trnava. Locirana su uglavnom na prostorima za razvoj i uređenje izvan naselja, a na lokacijama ukopišta izgrađene su potrebne prateće građevine prema Zakonu o grobljima. Obzirom na popunjenost groblja predviđeno je njihovo proširenje u naseljima Gornji Bogićevci i Smrtić.

3.10. Organizacije civilnog društva i suradnja

Civilne udruge predstavljaju nezaobilazan dio cjelokupnog javnog života i njihov doprinos kvaliteti življenja ljudi, zaista može biti od vitalne važnosti. U udrugama ljudi predlažu i realiziraju ideje i projekte, čiji pozitivan utjecaj na društvo često traje dugo vremena i potiče umrežavanje ljudi u zajednici i izvan nje.

Prema podacima iz Registra udruga Republike Hrvatske² na dan 15. srpnja 2016. godine na području Općine aktivno djeluje 7 udruga, koje se prema svome djelovanju mogu podijeliti na udruge koje se bave lovstvom (udruga «Sokol»), amaterskim sportom i rekreacijom (udruga «Šport za sve», stolnoteniski klub Gornji Bogićevci, te NK «Sloboda» i šahovski klub «Bedem»), te vatrogastvom (DVD Gornji Bogićevci).

Pored navedenih, aktivne su i udruga umirovljenika, kao i udruga žena („Lan“).

Hrvatski branitelji s područja Općine okupljeni su u lokalnoj podružnici županijske Udruge dragovoljaca Domovinskog rata 1990. - 1991. Brodsko-posavske županije.

Kulturno umjetničko društvo "TKANICA" iz Okučana svojim članstvom obuhvaća i članove s područja Općine Gornji Bogićevci, obzirom da na području ove općine trenutno ne postoji aktivna udruga koja se bavi kulturno-umjetničkim amaterizmom.

Također, brojni rekreativci iz Općine Gornji Bogićevci aktivni su članovi udruge Biciklistički klub „Sveti Franjo“ iz Okučana.

Većina udruga s područja Općine ima sjedište na adresi Trg hrvatskih branitelja 1 u Gornjim Bogićevcima, dakle na istoj adresi kao i sjedište Općine, što dovoljno govori o potpori civilnom sektoru od strane načelnika i Općinskog vijeća i o sinergiji koja postoji među njima.

Tablica u nastavku sadrži osnovne podatke o udrugama koje imaju sjedište na području Općine Gornji Bogićevci.

² <https://registri.uprava.hr>

Tablica 6 Aktivne udruge na području Općine G. Bogićevci

Naziv udruge	Sjedište	Datum osnivanja	Ciljevi /djelatnosti
Udruga žena Lan Gornji Bogićevci	Trg hrvatskih branitelja 1, Gornji Bogićevci	5.11. 2012	Očuvanje tradicije i tradicijskih načina izrade uporabnih predmeta, humanitarno djelovanje, poboljšanje kvalitete življenja u ruralnim područjima, edukacija i osnaživanje žena za aktivno učešće u životu zajednice.
LOVAČKA UDRUGA «SOKOL» GORNJI BOGIĆEVCI	Trg hrvatskih branitelja 1, Gornji Bogićevci	18.12.1993.	Promicanje i unapređenje lovstva kroz uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljači i njezinih dijelova, zaštita i očuvanje biološke i ekološke ravnoteže, prirodnih staništa divljači, njegovanje lovačke etike i običaja, zaštita prirode i ljudskog okoliša.
Društvo za šport i rekreaciju «Šport za sve»	Trg hrvatskih branitelja 1, Gornji Bogićevci	4. 11. 2006.	Cilj udruge je da svojim djelovanjem pridonosi razvitku i promicanju športske rekreacije na području Općine Gornji Bogićevci, poticanje športskog stvaralaštva i stvaranju uvjeta za bavljenje športom svih građana, promicanje odgojnih funkcija športske rekreacije, športsko ponašanje, međusobnog razumijevanja, tolerancije i odgovornosti svih članova udruge, širenju olimpijskih ideala i jačanje olimpijskog pokreta, nultoj toleranciji prema nasilju u športu i svakoj vrsti ovisnosti.
Stolnoteniski klub Gornji Bogićevci	Trg hrvatskih branitelja 1, Gornji Bogićevci	9.12. 2006.	Planiranje rada i razvitka stolnoteniskog športa, okupljanje djece, mladeži i mještana radi igranja i natjecanja u stolnom tenisu i druge djelatnosti utvrđene člankom 8 statuta kluba.
NOGOMETNI KLUB «SLOBODA»	Gornji Bogićevci BB, Gornji Bogićevci	28.5.1993.	Razvoj i promicanje nogometne igre, okupljanje građana, osobito mladeži radi bavljenja nogometnim športom, nogometna poduka igrača mlađih uzrasta: posebna poduka i trening djece i mladeži.
UDRUGA UMIROVLJENIKA OPĆINE GORNJI BOGIĆEVCI	Trg hrvatskih branitelja 1, Gornji Bogićevci	19.06.1999.	Socijalna pravna zaštita i unapređenje prava umirovljenika, poboljšanje njihovog položaja u lokalnoj i društvenoj sredini.
DOBROVOLJNO VATROGASNO DRUŠTVO GORNJI BOGIĆEVCI	Gornji Bogićevci BB, Gornji Bogićevci	03.06.1995.	Promicanje, razvoj i unapređenje vatrogastva i vatrozaštite.
ŠAHOVSKI KLUB «BEDEM»	Trg hrvatskih branitelja 1, Gornji Bogićevci	19.12.1998.	Razvitak i promicanje šaha prema načelima športa/sporta i olimpizma, sudjelovanje u šahovskim natjecanjima, organizacija treninga, stručnih predavanja, seminara, turnira i prvenstava, promicanje stručnog rada u šahu, a osobito rada s djecom, mladeži i osoba s invaliditetom, promicanje odgojnih funkcija u šahu u duhu fair-playa, upoznavanje članova i javnosti o svom radu i obavljanje i drugih djelatnosti koje su utvrđene ovim Statutom, Zakonom o športu/sportu, Zakonom o udrugama i Statutom Hrvatskog šahovskog saveza, a koje su u interesu šaha.

Izvor: Registar udruga RH, srpanj 2016.

LAG „Zapadna Slavonija“

Općina Gornji Bogićevci jedan je suosnivača Lokalne akcijske grupe „Zapadna Slavonija“. Po formalnom pravnom obliku LAG je neprofitna udruga osnovana od strane 33 predstavnika javnog, gospodarskog i društvenog sektora s područja zapadnog dijela Brodsko posavske županije.

LAG „Zapadna Slavonija“ obuhvaća cjelovito područje sljedećih jedinica lokalne samouprave koje administrativno pripadaju Brodsko-posavskoj županiji:

- Grad Nova Gradiška,
- Općina Cernik,
- Općina Davor,
- Općina Dragalić,
- **Općina Gornji Bogićevci,**
- Općina Okučani,
- Općina Rešetari,
- Općina Stara Gradiška,
- Općina Staro Petrovo Selo i
- Općina Vrbje

Područje LAG-a pripada statističkoj NUTS-1 regiji Kontinentalna Hrvatska. Teritorij LAG-a iznosi 839,31 km² što predstavlja cca 1,48% kopnenog teritorija Republike Hrvatske (RH) te 41,26 % kopnenog teritorija Brodsko-posavske županije.

LAG je osnovan s ciljem promicanja održivog razvoja, oživljavanja gospodarstva i poboljšanja kvalitete života na području koje obuhvaća. Za razvoj ruralnih područja LAG koristi LEADER pristup koji je baziran je na specifičnostima prostora i na pristupu „odozdo prema gore“, uključujući lokalnu zajednicu i prepoznavanje vrijednosti lokalnih resursa. Stoga se spajanjem spomenutih jedinica lokalne samouprave u jednu cjelinu lakše prepoznaje, maksimalno koristi i unapređuje već postojeći potencijal i osobitosti područja LAG-a. Zajedničkim aktivnostima osmišljavaju se i potiču projekti bazirani na specifičnim potrebama ovoga područja.

Ostalo

Općina Gornji Bogićevci nema potpisane formalne sporazume o suradnji ili prijateljstvu sa drugim jedinicama lokalne samouprave, no vrijedi istaknuti dugogodišnju suradnju sa Općinom Dobretići kod Jajca i Bosni i Hercegovini. Poveznica dviju općina su stanovnici, odnosno njihovo podrijetlo. Naime, brojni

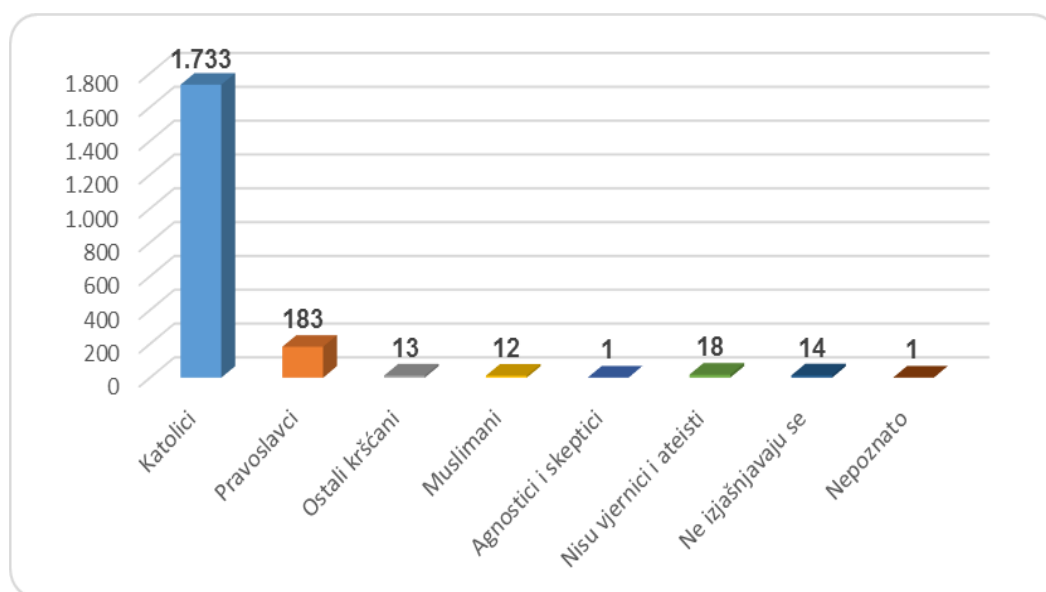
stanovnici s područja Općine Gornji Bogićevci podrijetlom su s područja Općine Dobretići. Dvije općine uspješno su realizirale jedan zajednički projekt u okviru programa prekogranične suradnje IPA CBC CRO-BIH. Provedba projekta naziva „It started with the sport“ završena je 2013. godine, a predstavlja izvrstan temelj za planiranje budućih zajedničkih projekata u okviru aktualnog programskog razdoblja.

Kroz međusobna gostovanja na tradicionalnim Seoskim igrama, Općina Gornji Bogićevci povezana je i sa naseljem Salinovec koje administrativno pripada Gradu Ivancu .

Vjerski život

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine stanovništvo u Općini Gornji Bogićevci izjasnilo se prema vjeri kako je prikazano u sljedećem grafikonu:

Grafikon 1: Stanovništvo prema vjerskoj pripadnosti

Izvor: DZS, 2011.

Najbrojnija vjerska skupina su katolici, kojih je ukupno 1.733, ili 87,75%, dok je pravoslavnih, koji su druga najbrojnija vjerska skupina, ukupno 183, ili 9,27%.

Župna crkva posvećena je Duhu Svetomu. Stara crkva bila je potpuno uništena za vrijeme srpske agresije, dok se nova župna crkva počela se graditi 1998. godine pod vodstvom župnika Josipa Bošnjakovića i kapelana Ivana Franjića. Gradnju su

pomagali vjernici, donatori i država. Crkvu je projektirao arhitekt Aleksandar Bašić iz Zagreba. Kamen temeljac je blagoslovljen na blagdan Svetog Duha 1998. godine od požeškog biskupa msgr. dr. Antuna Škvorčevića, koji je novoizgrađenu crkvu posvetio nakon 3 godine.

Slika 7 Crkva Sv. Duha u Gornjim Bogićevcima

Župa Svetog Duha obuhvaća deset naselja: Gornji Bogićevci, Dragalić, Kosovac, Smrtić, Ratkovac, Medari, Trnava, Gorice, Poljana i Donji Bogićevci. Filijale župe se nalaze u Dragaliću, Smrtiću, Goricama i Poljanama.

Kapelica u Dragaliću održava vjerske obrede redovito nedjeljom i blagdanima. Bila je skoro sasvim uništena za vrijeme Domovinskog rata, ali je obnovljena po završetku istoga.

Crkva u Smrtiću izgrađena je 2015.g., a zove se Crkva Svetog Antuna Padovanskog. Župni vjeronauk za djecu održava se u Gornjim Bogićevcima, Smrtiću i Dragaliću.

Pravoslavna crkva u Ratkovcu trenutno se obnavlja.

Važni društveni događaji i manifestacije u Općini Gornji Bogićevci:

- Dan općine, Duhovski Ponedjeljak, Večer folkloru i Nogometni turnir
- 15.08. Velika Gospa – Udruga dragovoljaca i veterana domovinskog rata organizira obilježavanje obljetnice početka ratnih djelovanja na području općine Gornji Bogićevci pod nazivom „Da se ne zaboravi“
- 30.04. Spomen na akciju Bljesak
- Lokalni festival Seoske igre – treći vikend u mjesecu srpnju
- Pokladna zabava uoči Čiste Srijede
- Božićni koncert, prosinac (knjižnica)

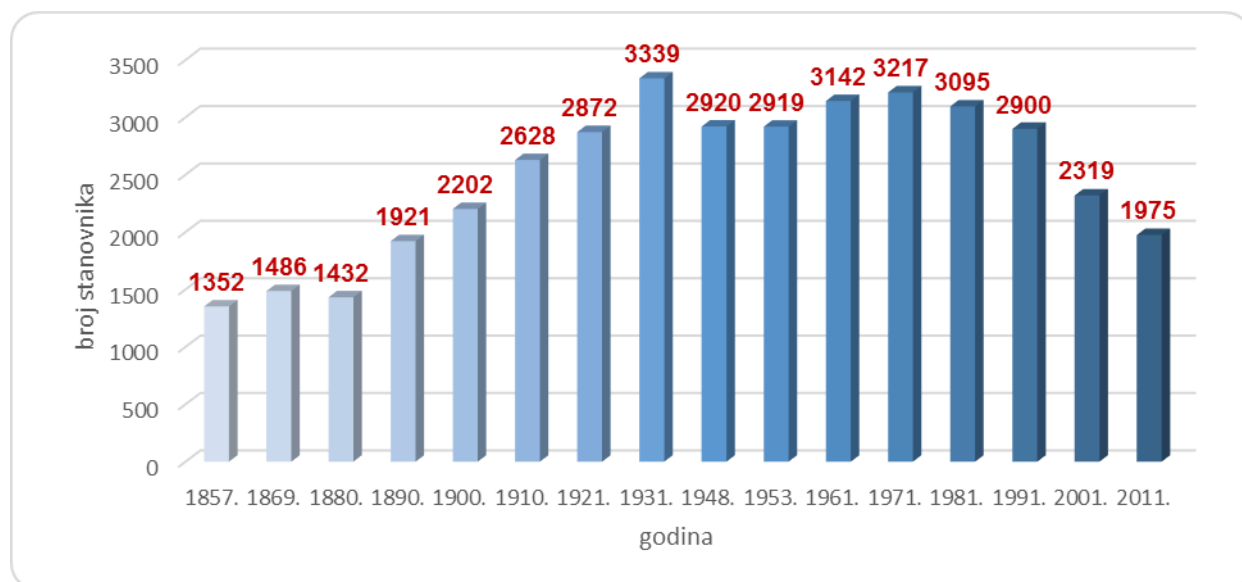
4. Osnovni demografski elementi

Demografija pokazuje najvažnije karakteristike stanovništva kroz ključne parametre. Njihovo poznavanje omogućuje bolje donošenje odluka za svekoliki društveni rast i razvoj, prvenstveno u smislu poboljšanja demografskih procesa. Ovdje su prikazani najvažniji elementi demografije za područje općine Gornji Bogićevci.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine općina Gornji Bogićevci broji 1.975 stanovnika, od toga je 1.002 muškog spola i 973 ženskog spola. Stanovništvo općine ima 1,25% udjela u ukupnom broju stanovnika Brodsko – posavske županije. U odnosu na popis 2001. godine, vidljiv je pad u tri kategorije. Broj kućanstava je smanjen sa 796 na 677, broj stanovnika sa 2.319 na 1.975, a gustoća stanovnika po kvadratnom kilometru sa 52,63 na 44,83.

Sljedeći grafikon prikazuje kretanje broja stanovnika na području Općine Gornji Bogićevci, od 1857. godine do 2011. godine, kada je izvršen posljednji službeni popis stanovništva u Republici Hrvatskoj.

Grafikon 2: Kretanje broja stanovnika Općine G. Bogićevci od 1875.g. do 2011.g.

Izvor: DZS (napomena: Od 1857. do 1981. sadrži dio podataka za općinu Okučani).

Vidljiv je trend kontinuiranog pada broja stanovnika od 1971. godine do posljednjeg popisa 2011. godine, što je i karakteristično za ruralni prostor najvećeg dijela Slavonije Baranje.

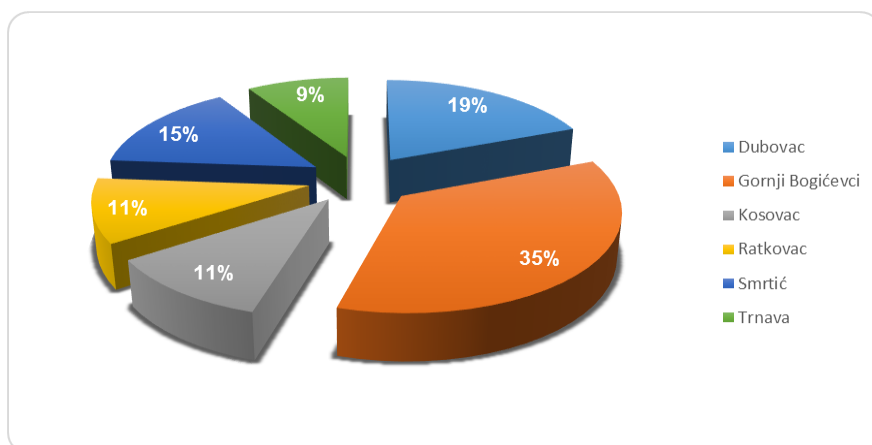
Naselje Gornji Bogićevci je, prema broju stanovnika najveće, i čini 35% ukupnog stanovništva općine. Trnava je jedino naselje koje broji manje od 200 stanovnika i najmanje je od šest naselja koje čine općinu Gornji Bogićevci.

Tablica 7 Broj stanovnika po naseljima

Naselja	broj stanovnika	%	Broj kućanstava
Dubovac	378	19%	142
Gornji Bogićevci	699	35%	240
Kosovac	220	11%	78
Ratkovac	208	11%	75
Smrtić	292	15%	98
Trnava	178	9%	64
UKUPNO	1.975	100%	697

Izvor: DZS, popis stanovništva 2011.

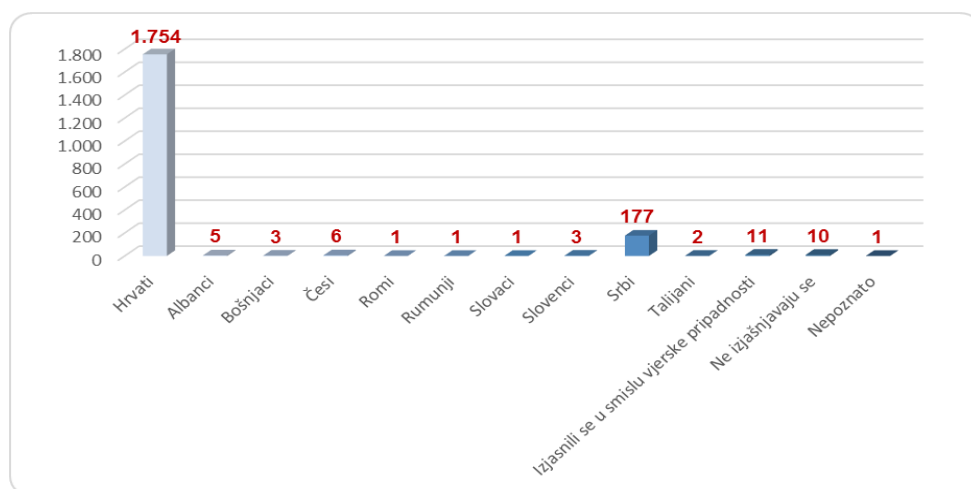
Grafikon 3: Udio stanovnika po naseljima

Izvor: DZS, 2011.g.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, Hrvati čine 89% stanovništva u Općini Gornji Bogićevci. Najbrojnija nacionalna manjina su Srbi, koji čine 9% stanovništva. Ako uspoređujemo sa nacionalnom strukturom stanovništva Brodsko – posavske županije, udio Hrvata na području općine je manji nego što je u ostatku županije; Hrvati u Brodsko – posavskoj županiji čine 95% stanovništva, dok je udio Srba 3%.

Grafikon 4: Stanovništvo prema nacionalnosti

Izvor: DZS, 2011.

1.961 stanovnika Općine Gornji Bogićevci ima hrvatsko državljanstvo, što je 99,29%, od čega hrvatsko i drugo državljanstvo imaju 34 osobe. Svega 14 osoba ima strano državljanstvo, što je 0,71% ukupnog broja stanovnika. Hrvatski je materinski jezik za 1.941 osobu, što je 98,28%. Ostali jezici zastupljeni su između 0,05% do najviše 0,46% (srpski jezik).

Čak 86,53 % ukupnog stanovništva općine čini doseljeno stanovništvo, među kojem je najviše stanovnika doseljeno s drugih područja RH (62,13 %), dok je iz inozemstva u općinu doselilo njih 24,41 %. 13,47 % stanovnika općine živi od rođenja na području općine Gornji Bogićevci.

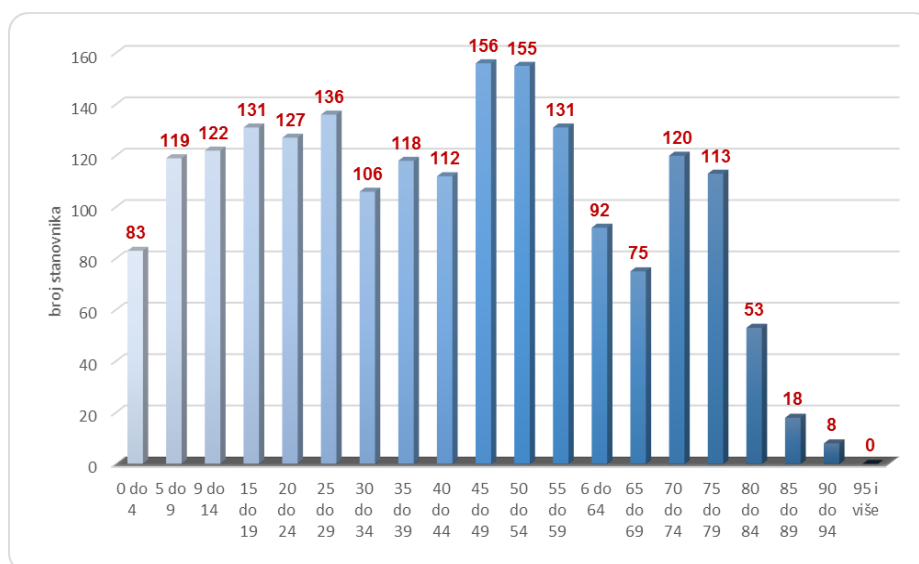
4.1. Dobna struktura stanovništva

Prosječna starost u općini je 41,6 godina, što je gotovo identično istom pokazatelju za Republiku Hrvatsku (41,7 je prosječna starost u Republici Hrvatskoj). Indeks starenja je 105,3, dakle manji je od nacionalnog indeksa (115 je indeks starenja za Republiku Hrvatsku), dok je koeficijent starosti 24,3 (24,1 je koeficijent za Republiku Hrvatsku).

Općina broji ukupno 1.264 radno sposobnih stanovnika u dobi od 15-65 godina (ili 64,00 % ukupnog stanovništva). Ukoliko se uspoređuju podaci dva posljednja popisa stanovništva, primjetan je pad broja mlađeg stanovništva (0-14 godina) između

2001. i 2011. godine, te je njihov udio manji od udjela u BPŽ, ali veći nego u RH. Udio radno sposobnog stanovništva je manji nego u BPŽ i RH, dok je udio stanovništva starijeg od 64 godine veći.

Grafikon 5: Stanovništvo na području općine Gornji Bogićevci prema starosti

Izvor: Popis stanovništva, DZS, 2011.

4.2. Obrazovna struktura stanovništva

Stanovnici stariji od 15 godina čine 83,59 % ukupnog stanovništva općine, među kojima su najbrojniji stanovnici sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem (39,31 %), zatim stanovnici sa završenim osnovnoškolskim obrazovanjem (33,92 %), stanovništvo bez obrazovanja (22,96 %), a najmanje je stanovnika sa završenim nekim oblikom višeg i visokog obrazovanja (3,76 %). U usporedbi s podacima za BPŽ i RH, primjetno je da je obrazovna struktura u općini 2011. godine bolja nego što je bila 2001., ali svejedno je lošija u usporedbi sa BPŽ i RH. Udio stanovnika bez završene škole veći je nego u BPŽ i RH, dok je udio stanovnika sa završenom višom i visokom školom manji.

Tablica 8 Stanovništvo prema razini obrazovanja

Spol	Ukupno	Bez škole	1-3 razreda osnovne škole	4-7 razreda osnovne škole	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje	Nepoznato
sv.	1.651	98	31	250	560	649	62	1
m	831	12	8	92	275	412	31	1
ž	820	86	23	158	285	237	31	-

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Što se tiče informatičke pismenosti stanovnika iznad 10 godina starosti (1.773 stanovnika), njih 39,59 % koristi se Internetom, njih 34,69 % koristi se elektronskom poštom, dok se njih 33,84 % koristi obradom teksta, a 27,35 % tabličnim izračunima.

Tablica 9 Stanovništvo staro 15 i više godina prema najviše završenoj školi i obrazovnim područjima

Obrazovna područja	Osnovna škola					srednja škola				visoko obrazovanje					Nepoznato
						industrijske i obrtničke strukovne škole, škole za zanimanje u trajanju od 1–3 godine i škole za KV i VKV radnike	tehničke i srodne strukovne škole, škole za zanimanje u trajanju od 4 i više godina	gimnazija		viša škola, I. (VI.) stupanj fakulteta i stručni studiji	fakulteti, umjetničke akademije i sveučilišni studiji	magisterij (znanstveni, stručni, umjetnički)	doktorat		
Ukupno	1.651	98	31	250	560	649	459	160	30	62	34	27	1	-	1
Bez škole	98	98	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Opći programi	871	-	31	250	560	30	-	-	30	-	-	-	-	-	-
Obrazovanje	9	-	-	-	-	1	-	1	-	8	6	2	-	-	-
Humanističke znanosti i umjetnost	9	-	-	-	-	1	-	1	-	8	-	8	-	-	-
Društvene znanosti, poslovanje i pravo	120	-	-	-	-	100	60	40	-	20	17	3	-	-	-
Prirodne znanosti	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-
Inženjerstvo, prerađivačka industrija i građevinarstvo	366	-	-	-	-	358	286	72	-	8	3	4	1	-	-
Poljoprivreda	40	-	-	-	-	31	10	21	-	9	3	6	-	-	-
Zdravstvo i socijalna skrb	13	-	-	-	-	11	-	11	-	2	2	-	-	-	-
Usluge	122	-	-	-	-	117	103	14	-	5	3	2	-	-	-
Ostalo	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1

Izvor: DZS: http://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/h01_01_36/h01_01_36_zup12_1279.html, obrada autora

5. Gospodarstvo

5.1. Osnovni pokazatelji razvoja

Gospodarstvo je ključni segment jedne zajednice, jer o njegovoj kvaliteti i razvijenosti ovisi zaposlenost, socijalni standard stanovništva, ali i kvaliteta svih ostalih elemenata društva. Razvoj i održivi rast gospodarstva moraju biti jednih od najvažnijih prioriteta svake politike - lokalne, regionalne, državne i međunarodne. Primarne elemente gospodarstva jedne općine teško je sagledati bez uvida u širu sliku kako bi posebnosti bile razvidne i u tom kontekstu, stoga su određeni pokazatelji i podaci koji slijede komparirani sa okruženjem. U ovom slučaju okruženje su jedinice lokalne samouprave koje su sastavnice LAG-a Zapadna Slavonija, dakle područje prijeratne Općine Nova Gradiška. Indeks razvijenosti je najrelevantniji pokazatelj ukupnog razvoja lokalnih područja i značajan je pokazatelj pri strateškom planiranju razvoja određenog područja.

Tablica 10 Indeks razvijenosti JLS-a u sastavu LAG-a Z. Slavonija

	Prosječni dohodak per capita, 2010.- 2012.	Prosječni izvorni prihodi per capita, 2010.-2012.	Prosječna stopa nezaposlenosti, 2010.-2012.	Kretanje stanovništva, 2010.-2001	Udio obrazovanog stan. u stan. 16- 65 godina, 2011.	Indeks razvijenosti 2013.
N. Gradiška	22 270	1 440	26,90 %	96,8	74,86 %	74,13 %
Dragalić	15 684	928	34,50 %	109,8	64,56 %	57,61 %
Cernik	17 804	661	32,10%	94,8	61,27%	55,75%
Rešetari	17 275	560	32,90 %	94,3	63,92 %	54,72 %
Davor	15 113	648	27,40 %	95	53,20 %	53,60 %
Stara Gradiška	16 322	749	37,00 %	89,5	63,58 %	50,09 %
Staro Petrovo Selo	15 119	693	36,20 %	89	60,07 %	47,80 %
Gornji Bogićevci	12 113	730	42,50 %	93,6	52,93 %	38,53 %
Okučani	12 613	627	47,10 %	86,4	56,20 %	34,12 %
Vrbje	11 318	532	42,80 %	89,5	49,32 %	34,09 %
LAG ZS prosjeck	15.563	756,8	35,94 %	93,87	59,99 %	50,04 %

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU (<https://razvoj.gov.hr/o-ministarstvu/djelokrug-1939/regionalni-razvoj/indeks-razvijenosti/vrijednosti-indeksa-razvijenosti-i-pokazatelja-za-izracun-indeksa-razvijenosti-2013/3214>);

Općina Gornji Bogićevci (kao i općine Cernik, Stara Gradiška i Okučani) spada u kategoriju područja primatelja državne pomoći, tj. područja od posebne državne skrbi. Četiri jedinice lokalne samouprave, među kojima je i Općina G. Bogićevci, ispod su prosjeka razvijenosti RH i ulaze u I. skupinu (< 50 % prosjeka RH). Ostale općine spadaju u II. skupini razvijenosti, dok Grad Nova Gradiška spada u III. Skupinu (kategorija 75 – 100% prosjeka Republike Hrvatske).

Čitavo područje LAG-a (osim Općine Dragalić) bilježi pad indeksa razvijenosti u odnosu na proteklo razdoblje. Procjenjuje se da glavi razlozi pogoršanja stanja leže u vrlo nepovoljnim demografskim trendovima i obrazovnom strukturom stanovništva, pomanjkanju kvalitetnih i održivih investicija u gospodarstvu, slaboj tehnološkoj razini poduzetništva i ostalih problema tipičnih za ruralni prostor Republike Hrvatske.

Tablica 11 Osnovni pokazatelji poslovanja poduzetnika i rang u RH

	Broj poduzetnika		Broj zaposlenih		Ukupni prihod		Dobit razdoblja		Gubitak razdoblja		Neto dobit/gubitak	
	Broj	Rang u RH	Broj	Rang u RH	Iznos	Rang u RH	Broj	Rang u RH	Broj	Rang u RH	Iznos	Rang u RH
BPŽ	1.660	15	15.089	16	7.940.810	16	327.346	15	284.117	13	43.230	16
Općina G. Bogićevci	10	481	29	504	10.042	511	843	457	23	531	821	331

Izvor: FINA

Prema kriteriju broja poduzetnika, broja zaposlenih i ukupnog prihoda, Općina je vrlo nisko u odnosu na rang u RH, a ovi pokazatelji u odnosu na županiju, pokazuju vrlo mali utjecaj poduzetništva u općini na županijsko gospodarstvo. Pokazatelj koji se odnosi na neto dobitak znači da poduzetnici u općini generalno ostvaruju pozitivan rezultat i prema rangu u RH su 331., što je značajan pomak u odnosu na ostale kriterije u predstavljene u tablici. Županijski rezultati su stabilni prema rangu RH i kreću se između 15. i 16. mjesta (donja polovica ljestvice županija), osim gubitka razdoblja, gdje je županija 13. u RH. Županijski poduzetnici generalno imaju neto dobitak u 2015. godini od 43230 i 16. su prema rangu RH te su kao i poduzetnici u općini poslovali pozitivno u prošloj godini.

Tablica 12 Financijski rezultati poslovanja poduzetnika u BPŽ u 2015.g. prema veličini poduzetnika

Opis							
	Ukupno	Mali		Srednji		Veliki	
		Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
Broj poduzetnika	1.660	1.633	98,4	24	1,4	3	0,2
Broj zaposlenih	15.089	9.622	63,8	3.014	20	2.453	16,3
Ukupan prihod	7.940.810	3.858.333	48,6	2.830.339	35,6	1.252.138	15,8
Ukupni rashodi	7.846.401	3.849.624	49,1	2.723.868	34,7	1.272.909	16,2
Dobit prije oporezivanja	376.415	220.954	58,7	108.107	28,7	47.354	12,6
Gubitak prije oporezivanja	282.007	212.245	75,3	1.636	0,6	68.126	24,2
Porez na dobit	51.179	35.471	69,3	11.657	22,8	4.050	7,9
Dobit razdoblja	327.346	185.766	56,7	96.450	29,5	45.131	13,8
Gubitak razdoblja	284.117	212.528	74,8	1.636	0,6	69.953	24,6
Dobit ili gubitak razdoblja	43.230	-26.762		94.814	219,3	-24.822	
Izvoz	2.391.758	613.036	25,6	643.134	26,9	1.135.588	47,5
Uvoz	1.059.879	357.955	33,8	325.244	30,7	376.680	35,5
Investicije u dug. imovinu	690.682	328.122	47,5	338.988	49,1	23.572	3,4

Izvor: FINA, registar godišnjih financijskih izvještaja

Ogromnu većinu poduzetnika (čak 98,4% ili 1.633 poslovna subjekta od njih ukupno 1.660) čine mali poduzetnici, koji zapošljavaju 9.622 od 15.089 osoba, ili 63,8% u cijeloj županiji. Ovakav omjer pokazuje potrebu dodatnog angažmana svih institucija vlasti u županiji i potpornih poduzetničkih institucija, kako bi olakšali uvjete poslovanja malih poduzetnika i pružili im potrebna poduzetnička znanja i potrebne uvjete za poslovanje. Sve kategorije poduzetnika ostvarile su veći izvoz od uvoza pa omjer od 47,5:35,5 izvoza prema uvozu pokazuje dobru pokrivenost uvoznog poslovanja izvozom. Za ukupan pozitivan rezultat dobiti od 43230 kuna, zaslužni su srednji poduzetnici, koji su ukupnom dobiti od 98414 kuna, pokrili minimalne gubitke malih i velikih poduzetnika u 2015. godini.

Na području Općine poljoprivredna proizvodnja je glavna gospodarska grana, i to uglavnom ratarstvo i manjim dijelom stočarstvo. Općina već 10 godina razvija poduzetničku zonu «Brezine» u Gornjim Bogićevcima, koja je opremljena svom infrastrukturom, a u njoj je dosad izgrađeno četiri pogona koji su u funkciji. Pedesetak radnika bavi se proizvodnjom gljiva, aluminijske i PVC stolarije, proizvodnjom metalne galanterije.

5.2. Malo i srednje poduzetništvo

Malo i srednje poduzetništvo, kao niti obrtništvo, nije razvijeno, posebno ukoliko se napravi usporedba sa drugim hrvatskim JLS-ima. Obzirom da se Općina Gornji Bogićevci, kao uostalom i općine u okruženju, suočava s odlaskom mladog i radno sposobnog stanovništva, nužno je ulagati napore u podizanje kvalitete života i uvjeta poslovanja kako bi se taj trend zaustavio.

U nastavku su predstavljeni relevantni podaci vezani za malo i srednje poduzetništvo i obrte. Treba napomenuti da podaci dobiveni od FINA-e ne obuhvaćaju isključivo trgovačka društva, nego sve poslovne subjekte koji vode poslovne knjige sukladno Zakonu o poreznu na dobit.

Tablica 13 Poduzetnici (obveznici poreza na dobit) na području Općine G. Bogićevci prema djelatnosti 31.12.2015.g.

Šifra	Djelatnost	Broj poduzetnika		
		svih	dobitaša	gubitaša
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	2	2	0
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	3	3	0
D	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	2	1	1
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	1	1	0
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	1	0	1
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	1	1	0

Izvor: FINA

Iz tablice je jasno vidljivo da su 8 od 10 poslovnih subjekata – obveznika poreza na dobit na području Općine poslovali s dobitkom u 2015. godini. Gubitak je ostvarila jedna od dvije tvrtke u energetici i klimatizaciji i jedina tvrtka koja se bavi prijevozom i skladištenjem.

Tablica 14 Osnovni pokazatelji o zaposlenima kod poduzetnika na području Općine G. Bogićevci, 31.12.2015.g.

djelatnosti	Troškovi osoblja			Neto nadnice i plaće			Prosječan broj zaposlenih na bazi sati rada			Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom		
	2014	2015	Index	2014	2015	Index	2014	2015	Index	2014	2015	Index
POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	0	0		0	0		0	0				
PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	309	630	204,1	182	408	223,9	8	14	175,0	1.900	2.431	128,0
OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	0	0		0	0		0	0				
TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	53	80	150,4	35	57	160,8	1	2	200,0	2.938	2.363	80,4
PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	204	119	58,1	137	80	58,4	4	3	75,0	2.858	2.228	77,9
DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	449	412	91,8	294	279	94,8	10	10	100,0	2.449	2.321	94,8
UKUPNO SVE DJELATNOSTI	1.014	1.240	122,3	649	824	127,0	23	29	126,1	2.350	2.367	100,7

Izvor: FINA

Najveći apsolutni rast prosječnog broja zaposlenih na bazi sati rada u 2015. u odnosu na 2014. godinu, bilježe poslovni subjekti prerađivačke industrije, gdje je odnos 14 prema 8, a indeks je 175,0. To je vidljivo i u povećanju indeksa troškova osoblja za prerađivačku industriju koji iznosi 204,1, gdje su troškovi sa 309 u 2014. godini povećani na 630 u 2015. godini. Prosječna mjesečna neto plaća u prerađivačkoj industriji je povećana sa 1.900 u 2014. godini na 2.431 u 2015, sa indeksom od 128,0. Sve ostale djelatnosti bilježe pad prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom.

Strateški razvojni program Općine Gornji Bogićevci za razdoblje 2016. do 2020. godine

Tablica 15 Financijski rezultati poduzetnika (obveznika poreza na dobit) za 2015.g. za Općinu G. Bogićevci, za sve veličine i sve oznake vlasništva, za sve djelatnosti (iznosi u 000 kn, prosječne plaće u kn)

Opis	UKUPNO		
	2014.	2015.	Index
Broj poduzetnika	8	10	-
Broj dobitaša	6	8	133,3
Broj gubitaša	2	2	100,0
Broj zaposlenih	23	29	126,1
Ukupni prihodi	8.390	10.042	119,7
Ukupni rashodi	8.058	9.203	114,2
Dobit prije oporezivanja	354	862	243,2
Gubitak prije oporezivanja	22	23	102,1
Porez na dobit	54	19	34,3
Dobit razdoblja	300	843	280,8
Gubitak razdoblja	22	23	102,1
Dobit razdoblja (+) ili gubitak razdoblja (-)	278	821	295,0
Neto plaće i nadnice	649	824	127,0
Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom	2.350	2.367	100,7
A. Potraživanja za upisani a neuplaćeni kapital	0	0	-
B. Dugotrajna imovina	5.858	7.456	127,3
C. Kratkotrajna imovina	3.849	3.849	100,0
D. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	0	0	-
F. UKUPNA AKTIVA = UKUPNA PASIVA	9.707	12.842	132,3
A. Kapital i rezerve	2.206	2.995	135,8
B. Rezerviranja	200	75	37,5
C. Dugoročne obveze	3.143	3.876	123,3
D. Kratkoročne obveze	4.155	5.581	134,3
E. Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	3	316	>>100
Broj poduzetnika tekuća godina		10	-
Broj izvoznika	3	2	66,7
Broj uvoznika	2	3	150,0
Izvoz	1.709	802	46,9
Uvoz	1.783	2.759	154,7
Trgovinski saldo	-74	-1.957	2631,5
Broj poduzetnika tekuća godina		10	-
Broj investitora	0	0	-
Broj poduzetnika bez investicija	8	10	125,0
Investicije u novu dugotrajnu imovinu	0	0	-

Izvor: FINA

Broj poduzetnika je povećan u 2015. godini na ukupno 10 u odnosu na 2014., kada je bilo osam poduzetnika. Osam subjekata poslovalo je s dobiti u 2015., dok ih je 2014. godine bilo šest. Broj gubitaša je dva i nepromijenjen je u 2015. godini. Ukupna zaposlenost se povećala za 6 radnih mjesta u 2015. godini u odnosu na prethodnu. Dobit ili gubitak razdoblja je gotovo trostruko veći u 2015. godini i iznosi 821 u usporedbi sa 278 u prethodnoj godini. Ukupne neto plaće su povećane u 2015. godini za 27%, ali je prosječna neto plaća od 2367 u 2015. godini i dalje izuzetno niska. Dugotrajna imovina se povećala za 27,3% u 2015. u odnosu na 2014. godinu, dok je kratkotrajna imovina nepromijenjena. Dugoročne obveze su povećane, što je vidljivo u povećanju indeksa od 23,3%, kao i kratkoročne, gdje je indeks povećan 34,3%, u 2015. prema 2014. godini. Trgovinski saldo izvoza i uvoza je dramatično skočio sa -74 u 2014. godini na -1957 u 2015. godini. Investicija u novu dugotrajnu imovinu, nije bilo u 2015. godini.

Tablica 15., koja slijedi u nastavku, prikazuje osnovne rezultate poslovanja poduzetnika s prostora Općine prema djelatnostima i također pokazuje poboljšanje poslovanja u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu. Najveći rast bilježe poduzeća u sektoru prerade.

Strateški razvojni program Općine Gornji Bogićevci za razdoblje 2016. do 2020. godine

Tablica 16 Osnovni podaci poslovanja poduzetnika (obveznika poreza na dobit) po djelatnostima za 2015.g. za Općinu G. Bogićevci, za sve veličine, oznake vlasništva te djelatnosti (iznosi u 000 kn, prosječne plaće u kn)

Opis šifre djelatnosti	Ukupni prihodi			Ukupni rashodi			Dobit prije oporezivanja			Gubitak prije oporezivanja			Porez na dobit			Dobit razdoblja			Gubitak razdoblja			Dobit razdoblja (+) ili gubitak razdoblja (-)		
	2014	2015	Index	2014	2015	Index	2014	2015	Index	2014	2015	Index	2014	2015	Index	2014	2015	Index	2014	2015	Index	2014	2015	Index
POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	11	139	>>100	19	112	593,1	0	27		8	0	0,0	0	0		0	27		8	0	0,0	-8	27	-
PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	3.206	3.529	110,1	3.020	3.050	101,0	186	479	257,7	0	0		39	1	3,4	146	477	326,5	0	0		146	477	326,5
OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	19	1	6,2	19	13	72,2	1	0	0,0	0	12		0	0	0,0	0	0	0,0	0	12		0	-12	-
TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	2.702	4.107	152,0	2.659	4.048	152,2	42	59	139,5	0	0		14	17	119,4	28	42	149,8	0	0		28	42	149,8
PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	737	547	74,2	751	557	74,2	0	0		14	10	75,0	0	0		0	0		14	10	75,0	-14	-10	75,0
DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	1.716	1.720	100,2	1.590	1.422	89,5	126	297	236,5	0	0		0	0		126	297	236,5	0	0		126	297	236,5
UKUPNO SVE DJELATNOSTI	8.390	10.042	119,7	8.058	9.203	114,2	354	862	243,2	22	23	102,1	54	19	34,3	300	843	280,8	22	23	102,1	278	821	295,0

Izvor: FINA

Obrtništvo

Značaj obrtništva za gospodarstvo društva teško je precijeniti. Obrtnici predstavljaju pokretački impuls ekonomije, koji neprestano traži nove mogućnosti za poduzetništvo. Obrtnici omogućuju vlastito zapošljavanje i zapošljavanje drugih ljudi i tako direktno podižu socijalnu stabilnost na višu razinu. Obrtništvo je moguće u tržište rada uključiti ranjive skupine ljudi, koji zbog raznih socioekonomskih razloga, imaju poteškoća sa zapošljavanjem. Pojedina područja koja pokrivaju obrtničke usluge, direktno utiču na kvalitetu života građana. Izuzetno je bitan i onaj dio obrta, koji čuva nacionalni identitet i kulturu pa je važno kvalitetno promišljanje o načinu, kako te obrte učiniti atraktivnim mladim generacijama. U nastavku slijede osnovni podaci o obrtima na prostoru Općine Gornji Bogićevci.

Tablica 17 Obrti na području Općine G. Bogićevci, na dan 11.7.2016.

	naziv obrta	naselje	djelatnost	godina osnutka
1.	BUFFET MARIJA	Kosovac	ugostiteljstvo	1996.
2.	CAKAN, obrt za šumarstvo i trgovinu	Smrtić	šumarstvo, drvodjelstvo	2014.
3.	DEA PLAST	G. Bogićevci	proizvodnja - plastika	1996.
4.	DRVORAD, OBRT ZA IZRADU OGRJEVNOG DRVETA	Trnava	drvodjelstvo	2013.
5.	FRIZERSKI SALON ŠARM	G. Bogićevci	usluge	2005.
6.	UZGOJ GLJIVA	G. Bogićevci	uzgoj šampinjona	2001.
7.	POLJOPRIVREDNI OBRT SLOŽNA BRAĆA	G. Bogićevci	poljoprivreda	1998.
8.	ELBA, PROIZVODNJA ALUMINIJSKE I PLAST. GRAĐ. STOLARIJE, KIOSKA I DR. PROIZVODA OD METALA I PLASTIKE	G. Bogićevci	proizvodnja - metal	1997.
9.	SOLUM GB, OBRT ZA E-TRGOVINU I POSREDOVANJE U TRGOVINI	G. Bogićevci	usluge i trgovina	2012.
10.	ŠUMA USLUGE	Kosovac	usluge - šumarstvo	1993.
11.	TRGOVAČKI OBRT LIBELA	G. Bogićevci	trgovina	2007.
12.	USLUGA PRIJEVOZA KNEŽEVIĆ	Smrtić	prijevoz roba	2010.
13.	STIPAN KLARIĆ - KLARIĆ COMMERCE	Kosovac	ugostiteljstvo	2009.

Izvor: Obrtni registar, srpanj 2016.

Tablica obrta pokazuje slabu aktivnost u smjeru otvaranja novih obrta. Od ukupno 12 obrta na području općine, samo 2 obrta su otvorena u zadnje 3 godine (Cakan, obrt za šumarstvo i trgovinu i Drvorad, obrt za izradu ogrjevnog drveta).

5.3. Poljoprivreda

Republika Hrvatska je u srpnju 2011. utemeljila Upisnik poljoprivrednih gospodarstava u svrhu usklađivanja sektora poljoprivrede sa standardima i procedurama EU. Evidentiranje svih poslovnih subjekata koji rade u poljoprivredi je obveza za poljoprivredna gospodarstva koja podnose zahtjev za državnu potporu, za poljoprivredna gospodarstva koja prema posebnim propisima moraju biti upisana u upisnike, registre ili evidencije što ih vodi Ministarstvo ili ustanove u poljoprivredi te za OPG koja na tržištu prodaju vlastite poljoprivredne proizvode proizvedene na OPG-u. Evidencije poljoprivrednih gospodarstava iz Upisnika služe također i za praćenje osnovnih obilježja poljoprivrednih gospodarstava u svrhu razvoja politika, stoga su upravo podaci i pokazatelji koji slijede u nastavku temeljeni na službenim podacima iz tog izvora, a odnose se na stanje poljoprivrede na području Općine Gornji Bogićevci.

Tablica koja slijedi obuhvaća podatke o ARKOD parcelama na području Općine, a prikazani su prema grupama s obzirom na ukupnu površinu ARKOD parcela (ha) poljoprivrednika i prostornoj komponenti do kategorije naselja s obzirom na sjedište poljoprivrednog gospodarstva.

Tablica 18 Prikaz podataka iz ARKOD baze podataka na dan 31.12.2015.g.

Naselje	<3			>=3 i <20			>=20 i <100			>=100 i < 1.500			UKUPNO		
	Broj PG	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)	Broj PG	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)	Broj PG	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)	Broj PG	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)	Broj PG	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)
Dubovac	8	23	11,13	4	26	18,42	-	-	-	-	-	-	12	49	29,55
Gornji Bogićevci	15	41	15,18	20	174	131,83	7	105	260,14	1	17	104,72	43	337	511,87
Kosovac	4	9	6,67	1	18	15,66	-	-	-	-	-	-	5	27	22,33
Ratkovac	8	17	11,34	3	20	19,32	1	55	94,99	-	-	-	12	92	125,65
Smrtić	13	43	19,51	5	35	31,36	1	4	32,91	-	-	-	19	82	83,78
Trnava	5	13	6,22	3	22	26,95	-	-	-	-	-	-	8	35	33,17
UKUPNO	53	146	70	36	295	244	9	164	388	1	17	105	99	622	806

Obiteljska poljoprivredna gospodarstva su gotovo jedini oblik organizacije poljoprivrede na području Općine. Pored ukupno 107 OPG-a postoji svega jedan poljoprivredni obrt, te jedna zadruga.

Tablica 19 Broj PG-a na području Općine G. Bogićevci prema organizacijskom obliku poslovanja i naseljima na dan 14.12.2015.g.

	OPG - i	OBRTI	TRG. DRUŠTVA	ZADRUGE	Ukupno
Brodsko-posavska županija - ukupno	7.467	138	90	14	7.717
Općina Gornji Bogićevci	107	1		1	109
Dubovac	15				15
Gornji Bogićevci (naselje)	43	1		1	45
Kosovac	5				5
Ratkovac	13				13
Smrtić	20				20
Trnava	11				11

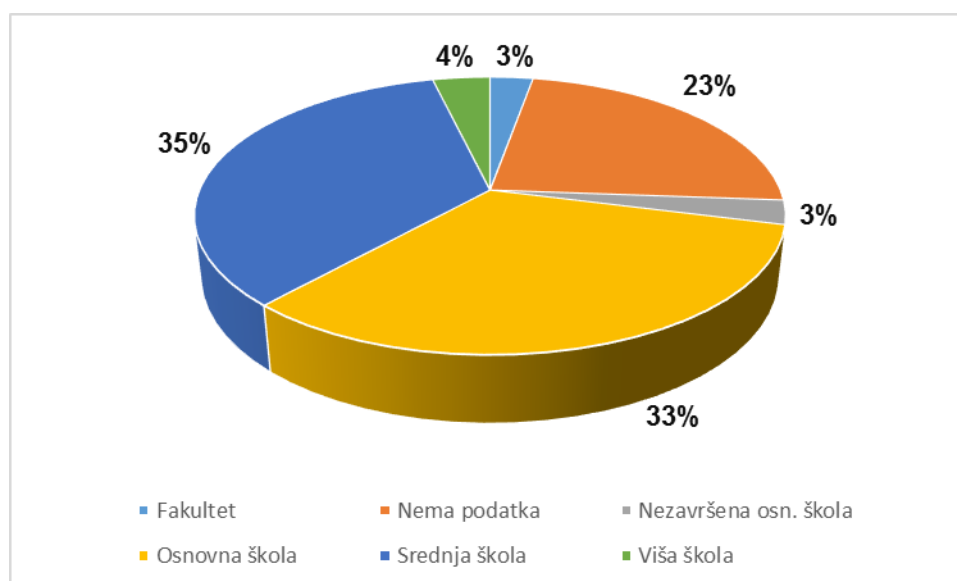
Kategorije jednog člana ili bez člana su dominantne u strukturi obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. To ukazuje na potrebu sistemskog pristupa svih dionika u poboljšanju funkcioniranja poljoprivrede na ovom području. Najveći broj članova koje neko poljoprivredno gospodarstvo ima na području ove općine je tri.

Tablica 20 Broj članova PG-a na dan 14.12.2015.g.

	Broj članova na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu									
	0 članova		1 član		2 člana		3 člana		Ukupno Broj OPG-a	Ukupno Broj članova OPG-a
	Broj OPG-a	Broj članova OPG-a	Broj OPG-a	Broj članova OPG-a	Broj OPG-a	Broj članova OPG-a	Broj OPG-a	Broj članova OPG-a		
BPŽ - ukupno	2.888	0	2.875	2.875	1.075	2.150	478	1.434	7.467	7.104
G. Bogićevci - ukupno	40	0	42	42	16	32	9	27	107	101
Dubovac	6	0	4	4	3	6	2	6	15	16
G. Bogićevci	13	0	18	18	9	18	3	9	43	45
Kosovac	2	0	2	2			1	3	5	5
Ratkovac	8	0	4	4			1	3	13	7
Smrtić	7	0	8	8	3	6	2	6	20	20
Trnava	4	0	6	6	1	2			11	8

Izvor: Upisnik poljoprivrednih gospodarstava RH, APPRRR

Grafikon 6 : Školska sprema nositelja/odgovorne osobe na dan 14.12.2015.

Izvor: Upisnik poljoprivrednih gospodarstava RH, APPRRR

Zabrinjava podatak da trećina nositelja OPG-a ima završenu samo osnovnu školu, a za skoro četvrtinu, stručna sprema nije poznata. Potreba organiziranja kontinuiranih stručnih poljoprivrednih edukacija, ali i edukacija o ekonomskim znanjima potrebnim za funkcioniranje OPG-a, ovdje je jasno vidljiva.

Tablica 21 Broj PG-a prema dobi nositelja/odgovorne osobe na dan 14.12.2015.g.

	<=40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65	>65	Ukupno
Brodsko-posavska županija	919	646	824	956	994	912	2.466	7.717
Gornji Bogićevci - ukupno	14	6	12	23	14	14	26	109
Dubovac	2			2	2	4	5	15
Gornji Bogićevci	7	4	8	10	5	3	8	45
Kosovac			1	2	1	1		5
Ratkovac	2		2	1	2	1	5	13
Smrtić	3	1	1	5	1	3	6	20
Trnava		1		3	3	2	2	11

Izvor: Upisnik poljoprivrednih gospodarstava RH, APPRRR

Više od dvije trećine nositelja poljoprivrednih gospodarstava u Općini starije je od 50 godina, što govori da je potrebno poraditi na motiviranju mlađih ljudi za poljoprivrednu djelatnost. Situacija je vrlo slična i na području cijele Brodsko-posavske županije. U Općini Gornji Bogićevci najviše je nositelja gospodarstava

starih između 51 i 55 godina, ukupno 23 od 109, dok je u županiji najviše nositelja OPG-a staro iznad 65 godina, ukupno 2466 od 7717 nositelja.

Stočarstvo

Tablica 22 Brojno stanje stoke iz Upisnika poljoprivrednika na dan 14.12.2015.g.

	Ukupno Broj grla	Ukupno Broj PG-a
Brodsko-posavska	28.646	2.420
Gornji Bogićevci - ukupno	326	34
Dubovac	12	5
Gornji Bogićevci	188	12
Kosovac	4	2
Ratkovac	36	8
Smrtić	51	5
Trnava	35	2

Izvor: Upisnik poljoprivrednih gospodarstava RH, APPRRR

Općina Gornji Bogićevci sudjeluje sa malo više od 1% u ukupnom stočnom fondu Brodsko-posavske županije. Od ukupnog broja grla koji se nalaze na području Općine, najviše ih je u Gornjim Bogićevcima, 188 grla u 12 poljoprivrednih gospodarstava. Daleko iza po broju grla je Smrtić sa 51 grlom u 5 PG-a.

Tablica 23 Brojno stanje stoke prema vrstama na dan 14.12.2015.g.

	GOVEDO		KOKOŠI/PILIĆI		KONJI		KOZE	
	Br. grla	Br. PG-a	Br. grla	Br. PG-a	Br. grla	Br. PG-a	Br. grla	Br. PG-a
Brodsko-posavska županija	13.889	972	290	13	1.392	251	522	83
Gornji Bogićevci - ukupno	116	17			5	3	35	2
Dubovac	5	2						
Gornji Bogićevci (naselje)	36	4			2	1	3	1
Kosovac	1	1						
Ratkovac	29	5			3	2		
Smrtić	42	4						
Trnava	3	1					32	1

Nastavak prethodne tablice:

	MAGARCI/MULE/MAZGE		OVCE		SVINJE	
	Broj grla	Broj PG-a	Broj grla	Broj PG-a	Broj grla	Broj PG-a
Brodsko-posavska županija	62	6	8.848	425	3.643	670
Gornji Bogićevci - ukupno			160	6	10	6
Dubovac			3	1	4	2
Gornji Bogićevci			144	3	3	3
Kosovac					3	1
Ratkovac			4	1		
Smrtić			9	1		
Trnava						

Izvor: Upisnik poljoprivrednih gospodarstava RH, APPRRR

Ovce i goveda su najzastupljenije domaće životinje u strukturi stočarstva općine Gornji Bogićevci. Peradarstvom se u općini ne bavi nitko, odnosno niti jedno gospodarstvo nije prijavilo grla/kljunove u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava, nego pojedina gospodarstva uzgajaju perad isključivo za vlastite potrebe, u zanemarivim količinama.

Tablica 24 Prikaz površina ARKODA po naseljima i vrsti uporabe poljoprivrednog zemljišta na dan 31.12.2015.g.

naselje	ORANICA	STAKLENIK NA ORANICI	LIVADA	PAŠNJAK	VINOGRADI	VOĆNE VRSTE	MJEŠANI TRAJNI NASADI	OSTALO ZEMLJIŠTE	UKUPNO
Dubovac	338,97	0,00	6,27	0,49	0,00	0,68	0,00	0,00	346,40
G. Bogićevci	390,35	0,00	2,32	0,77	0,84	26,52	0,12	0,56	421,48
Kosovac	60,07	0,00	1,43	3,00	0,00	5,29	0,00	0,00	69,78
Smrtić	357,47	0,00	12,15	1,40	0,00	1,69	0,10	0,00	372,81
Trnava	109,83	0,02	0,44	0,54	0,00	7,14	0,00	0,00	117,97
Ratkovac	63,42	0,00	30,76	15,86	0,00	1,44	0,00	0,00	111,48
UKUPNO	1.320,10	0,02	53,37	22,06	0,84	42,75	0,23	0,56	1.439,92

Izvor: Upisnik poljoprivrednih gospodarstava RH, APPRRR

Oranice su najzastupljenija vrsta uporabe poljoprivrednog zemljišta u svim naseljima Općine Gornji Bogićevci.

Tablica 25 Oblici raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem na području Općine G. Bogićevci, 31.12.2015.g.

OBLIK RASPOLAGANJA	ZBROJ OD POVRŠINA (ha)
Prodaja državnog zemljišta	0,3075
Ugovor o privremenom zakupu	22,7453
UKUPNO	23,0528

Izvor: Izvješće o stanju u poljoprivredi na području BPŽ 2015., lipanj 2016.

Ukupno je 26.105,77 ha državnog zemljišta na području Brodsko-posavske županije. Od toga, svega 23,05 ha, ili 0,09%, nalazi se na području Općine Gornji Bogićevci. Općina Gornji Bogićevci spada u tri općine unutar BPŽ koje na svom području nemaju državnog zemljišta u zakupu, osim u privremenom zakupu.

5.4. Turizam

Za turizam na području Općine Gornji Bogićevci ne može se reći da je razvijen, ali da ima određene pretpostavke i potencijale na kojima se razvoj turizma može i treba temeljiti. Turistički potencijali ove općine temelje se na prirodnim ljepotama, arheološkim lokalitetima i kulturnim dobrima, te očuvanom ruralnom prostoru. Odličan geoprometni položaj također je jedna od snaga i prednosti ovog područja. Sagledavajući sve potencijale područja, preporuka je da se razvijaju selektivni oblici turizma, i to posebno sljedeći:

- Lovni turizam,
- Turizam temeljen na kulturno-povijesnoj i tradicijskoj baštini (arheološki lokaliteti, kulturno-umjetničke manifestacije, razvoj tradicijskih zanata i obrta)
- Sportsko – rekreacijski turizam i cikloturizam,
- Turizam u okviru obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (agroturizam, eno-gastronomski turizam)

Na području Općine djeluje svega tri ugostiteljska objekta koja poslužuju pića, i dva objekta koja nude i prehranu. Što se smještajnih kapaciteta na području Općine tiče, svega jedno poljoprivredno gospodarstvo je registrirano za pružanje usluga smještaja. Radi se o OPG Marijana Vidić Poletu, koje od ove godine ima četiri ležaja namijenjenih najmu posjetitelja u sklopu svog gospodarstva. Ostali smještajni kapaciteti u okolici nalaze se u Novoj Gradiški (hotel „Kralj Tomislav“, prenoćište „Maksimilijan“) i Okučanima („Bijela stijena“ i „Mateo), Rešetarima (pansion „As“), te Cerniku (OPG Lazić).

5.5. Poduzetničke/poslovne zone

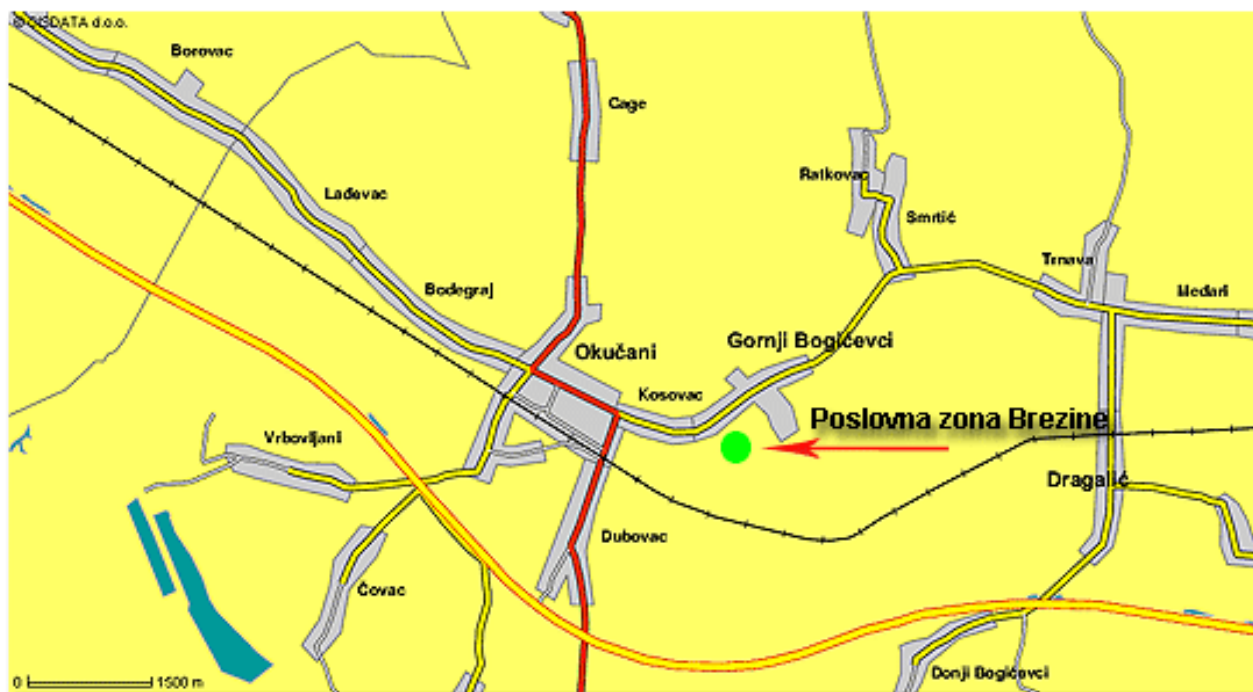
Poduzetnička zona „Brezine“ prostire se na ukupno 5,9 ha. Od ukupno 12 planiranih poslovnih zona na području LAG-a Zapadna Slavonije, „Brezine“ su, uz novogradiški Industrijski park, jedina funkcionalna zona na tom području.

Zona je opremljena svom potrebnom infrastrukturom, a blizina autoceste i željeznice, te povoljna cijena zemljišta, kao i ostale olakšice, čine ovu poslovnu zonu primamljivu investitorima.

Tablica 26 Poslovni subjekti korisnici zone "Brezine"

	Naziv	djelatnost
1	KRIŽANIĆ 365 j.d.o.o./Obrt „Uzgoj gljiva“	Uzgoj šampinjona
2	Poljoprivredna zadruga BREZINE	Poljoprivreda
3	ELBA	PROIZVODNJA ALUMINIJSKE I PLAST. GRAĐ. STOLARIJE, KIOSKA I DR. PROIZVODA OD METALA I PLASTIKE
4	METALKOV MB d.o.o.	Izrada i montaža kovanih ograda i drugih ukrasnih predmeta od punog materijala, inox ograda, panelnih ograda, metalnih konstrukcija, izrada vrtnih garnitura i ljetnikovaca, metalnog stilskog namještaja

Slika 6 Položaj zone "Brezine"

5.6. Tržište rada

Zaposlenost

Zaposlene osobe s područja Općine Gornji Bogićevci uglavnom rade u najbližem gradskom središtu – Novoj Gradiški. To se ponajviše odnosi na radnike kod pravnih osoba i kod fizičkih osoba. Veći dio obrtnika i poljoprivrednika koji su osiguranici HZMO-a, a koji su obuhvaćeni statistikom u nastavku, prebivaju i rade na području Općine.

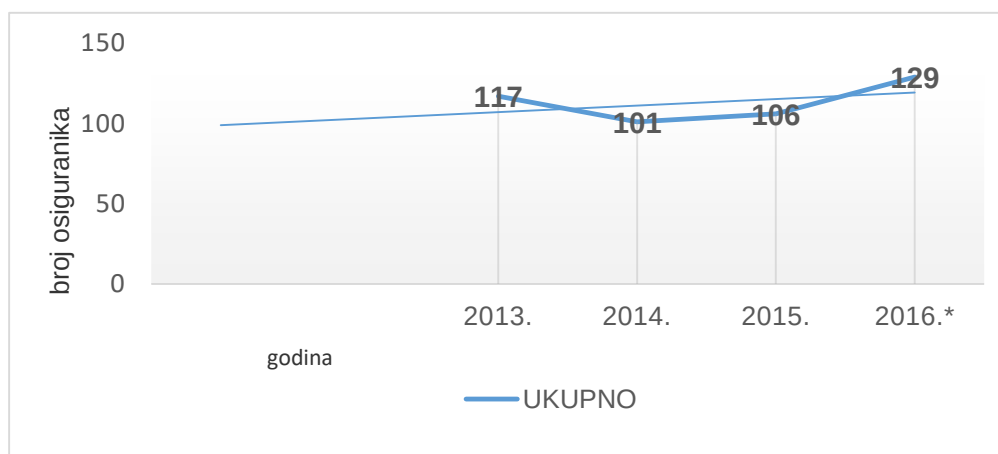
Tablica 27 Osiguranici mirovinskog osiguranja s područja Općine G. Bogićevci, srpanj 2016.g.

godina	Radnici kod pravnih osoba	Obrtnici	Poljoprivrednici	Radnici kod fizičkih osoba	Osiguranici - produženo osiguranje	UKUPNO
2013.	37	15	9	55	1	117
2014.	39	13	7	42	0	101
2015.	39	13	7	47	0	106
2016.*	57	12	7	53	0	129

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (*stanje na dan 31.07.2016.)

Sljedeći grafikon pokazuje trend kretanja broja osiguranika od 2013. godine do danas. Primjetan je pad broja zaposlenih do 2016. godine, što je i u skladu sa nacionalnim trendovima.

Grafikon 7: Ukupni broj osiguranika mirovinskog osiguranja s područja općine G. Bogićevci, trend 2013. - 31.7.2016.

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

Tablica 28 Broj osiguranika mirovinskog osiguranja s područja Općine G. Bogićevci prema spolu, srpanj 2016.g.

godina	Muškarci	Žene	Ukupno
2013.	57	60	117
2014.	55	46	101
2015.	58	48	106
2016.*	68	61	129

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

Nezaposlenost

Ukupna nezaposlenost na dan 30.06.2016. godine u općini Gornji Bogićevci bila je 267 nezaposlenih osoba, od čega je ukupno 145 žena. Od ukupnog broja nezaposlenih bez škole i sa nezavršenom osnovnom školom je 49 nezaposlenih osoba, dok je sa završenom osnovnom školom bilo ukupno 94 nezaposlene osobe.

Tablica 29 Registrirana nezaposlenost na području Općine G. Bogićevci, od 2010.g.

Godina	Republika Hrvatska	Brodsko-posavska županija	Općina Gornji Bogićevci (prosjeak za razdoblje siječanj - srpanj.)
2010.	302.452	16.296	358
2011.	305.333	16.904	354
2012.	324.323	17.195	375
2013.	345.112	17.910	396
2014.	328.187	15.935	376
2015.	285.906	12.698	342
2016.	269.198	11.208	300

Izvor: HZZ, kolovoz 2016.

Tablica 30 Kretanje stope nezaposlenosti od 2010.g.

Godina	Republika Hrvatska	Brodsko-posavska županija	Općina Gornji Bogićevci
2010.	16,84%	28,48%	55,21%
2011.	17,00%	29,54%	54,62%
2012.	18,06%	30,05%	57,81%
2013.	19,21%	31,30%	61,15%
2014.	18,27%	27,85%	58,09%
2015.	15,29%	22,19%	52,76%
2016.	14,99%	19,59%	46,30%

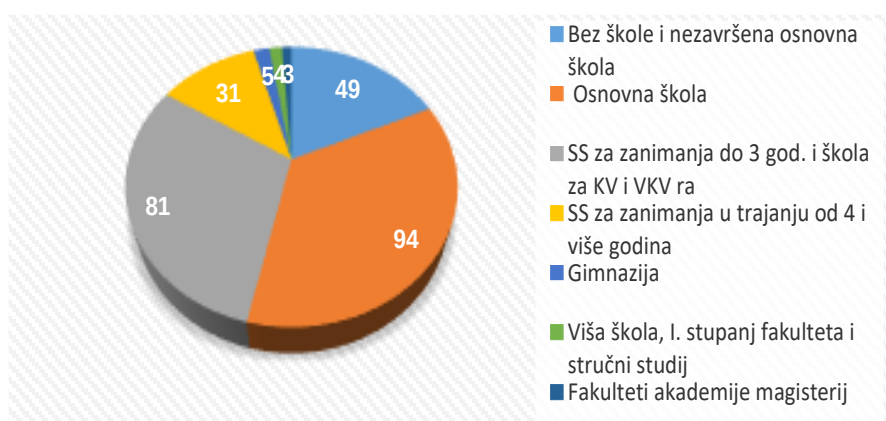
Izvor: HZZ, kolovoz 2016.

U tablicama prikazani podaci pokazuju značajno višu stopu nezaposlenosti na području Općine Gornji Bogićevci u odnosu na županijsku i nacionalnu razinu stope nezaposlenosti.

Nezaposlenih sa srednjom stručnom spremom za zanimanja do 3 godine i školu za KV i VKV radnike je ukupno 81 osoba. Sa srednjom stručnom spremom za zanimanja u trajanju od 4 i više godina, ukupno je 31 nezaposlena osoba. Sa završenom gimnazijom nezaposleno je 5 osoba. Nezaposlenih sa višom školom, prvim stupnjem fakulteta i stručnim studijem je ukupno 4 osobe. Sa završenim fakultetom, akademijom i magisterijem nezaposlene su 3 osobe.

Ukupan broj nezaposlenih osoba u Brodsko-posavskoj županiji na dan 30.06. 2016. godine bio je 9.860 osoba, što znači da nezaposleni s područja općine Gornji Bogićevci u ukupnoj nezaposlenosti županije participiraju sa nešto manje od 3% ukupnog udjela.

Grafikon 8: Nezaposleni na području općine G. Bogićevci prema stupnju obrazovanja.

Izvor: HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE, lipanj 2016.

U strukturi nezaposlenih ukupno je 54% žena i 46% muškaraca.

6. SWOT analiza

Temeljem analize stanja na području Općine (prethodna poglavlja) izradila se SWOT analiza tri osnovna segmenta: infrastruktura, gospodarstvo i društvo

Tablica 31 SWOT analiza - infrastruktura

JAVNA INFRASTRUKTURA	
Snage - Izrazito povoljan geoprometni položaj, - Dobra prometna povezanost unutar područja općine, - razvijena mreža državnih, županijskih i lokalnih cesta, - izgrađenost vodoopskrbnog sustava, - pokrivenost sustavnom plinoopskrbe (oko 60% kućanstava), - postoji sustav razvrstavanja otpada („zeleni otoci“), - dostupne poštanske i telekomunikacijske usluge, - pokrivenost naselja javnom rasvjetom, - uređena groblja, - sporazum o projektu širokopojasnog interneta	Slabosti - stanje pojedinih prometnica - nerazvrstane ceste, - stanje mreže odvodnje, - nedovoljno izgrađeni i oštećeni nogostupi, - sustav odvodnje otpadnih voda, - korištenje septičkih i sabirnih jama, - nepokrivenost svih naselja sustavom plinoopskrbe, slab interes za plinifikaciju, - ograničenost sredstava proračuna za izgradnju i održavanje infrastrukture, - javna rasvjeta energetske neučinkovita, - nemogućnost razvrstavanja otpada u kućanstvima, - divlje deponije, - neinformirano i neosvijesteno stanovništvo o zaštiti okoliša
Prilike - Europski fondovi, posebno Program ruralnog razvoja, kao izvori financiranja, - Daljnje unaprjeđenje prometne i komunalne infrastrukture	Prijetnje - Sporost nadležnih institucija pri ishođenja dozvola i ostale dokumentacije

Tablica 32 SWOT analiza - društvo

DRUŠTVO	
Snage - Stabilno financijsko poslovanje Općine, - Društveni domovi na području općine u funkciji mještana, - Područne škole u solidnom stanju, - brojna igrališta za djecu, - knjižnica, - izgrađeni i obnovljeni sakralni objekti, - sustav socijalnih usluga, posebice izvaninstitucionalnih usluga i programa, - aktivne organizacije civilnog društva, - suradnja Općine sa udrugama, - aktivno DVD	Slabosti - broj zaposlenih djelatnika u JUO, - Dotrajali i neopremljeni društveni domovi - nepostojanje programa predškolskog odgoja i obrazovanja, - nepostojanje osnovne škole do 8. r - pad broja djece upisanih u područne škole, - nepostojanje zdravstvenih usluga u Općini, - mali broj organizacija civilnog društva - loše stanje pojedinih terena za sport i rekreaciju (igralište Ratkovac), - Dotrajalost sprava i dijelova na određenim dječjim igralištima, - Nedostatak sadržaja i prostora za okupljanje mladih - Depopulacija stanovništva, posebno mladih, - Neprimjereni tehnički i prostorni uvjeti za rad DVD-a
Prilike - SRC Brezine – natječaj PRR 7.4.1., - Izgradnja vatrogasnog doma, - Provedba mjera poticanja demografske obnove - Promoviranje i poticanje cjeloživotnog učenja - Razvoj izvaninstitucionalnih oblika socijalne i zdravstvene skrbi i usluga	Prijetnje - Daljnja depopulacija, - Negativni demografski trendovi

Tablica 33 SWOT analiza - gospodarstvo

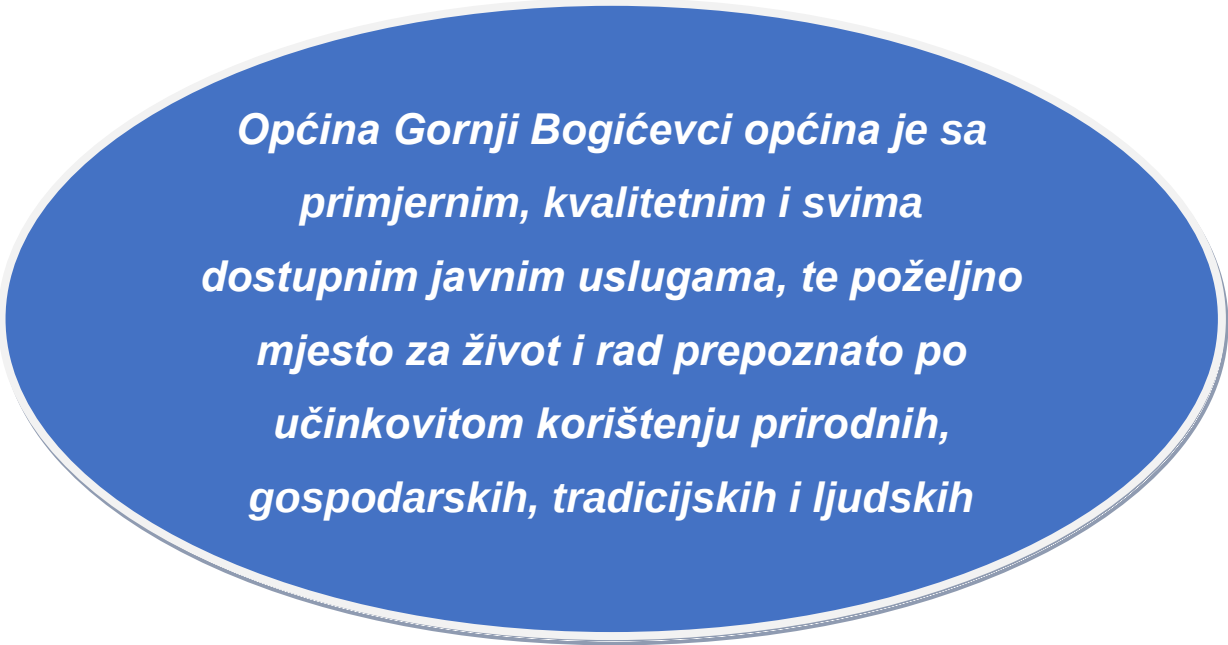
GOSPODARSTVO	
Snage - Zona „Brezine“ – odličan položaj i primjerena infrastruktura, - Geoprometni položaj – povezanost s tržištima, - Tradicija bavljenja poljoprivredom - Kvalitetno tlo i klimatski uvjeti, - poljoprivredno letjelište,	Slabosti - Veličina zone „Brezine“, - Mali broj obrta i trgovačkih društava, - velik broj zatvorenih poslovnih subjekata posljednjih godina, - Broj OPG- u opadanju, - Nerazvijeno zadrugarstvo, - Ratarstvo pretežita djelatnost, - Stočarstvo u propadanju, - Obrazovna struktura poljoprivrednika, - Premalo navodnjavanih površina, - Nerazvijen turizam, - Nepostojanje smještajnih kapaciteta
Prilike - Korištenje EU fondova za razvoj javne poduzetničke infrastrukture, - Poticanje i informiranje poduzetnika o mogućnostima financiranja investicija kroz EU fondove, - poticanje udruživanja i razvoj klastera - poticanje razvoja kreativnih industrija - očuvanje tradicijskih obrta - Program ruralnog razvoja kao izvor za financiranje projekata u poljoprivredi, - Educiranje poljoprivrednika o uzgoju isplativijih kultura, - Educiranje o ekološkoj poljoprivredi, - poticanje zaštite, certificiranja i brendiranja autohtonih proizvoda, - trendovi razvoja kontinentalnog turizma, - iskorištavanje kulturne i prirodne baštine za razvoj turizma	Prijetnje - Nepoticajni zakoni kojim se reguliraju investicije i poduzetništvo, - Migrantska kriza kao otežavajući čimbenik za razvoj turizma,

7. Vizija

Vizija je kratka inspirativna izjava koja definira smjer u kojem se određeno područje, organizacija ili poslovni subjekt želi razvijati. Ona govori čemu težimo, odnosno predstavlja idealnu situaciju u budućnosti i razlog djelovanja. Vizija kratko i jednostavno odgovora na pitanje što želimo postati u određenom vremenskom. Mora biti jednostavna, razumljiva svima, biti realna ali istovremeno predstavljati izazov.

Vizija Općine Gornji Bogićevci temeljena je na iskustvima lokalnih dionika razvoja, tradiciji i resursima ključnima za razvoj, te na preporukama i smjernicama te trendovima pojedinih sektora na razini Europske unije. Konačna formulacija vizije usuglašena je sa dionicima razvoja kroz provedene radionice i mogućnost predlaganja zainteresiranih osoba i grupa koje žive i djeluju na području Općine Gornji Bogićevci.

Vizija Općine Gornji Bogićevci glasi:

***Općina Gornji Bogićevci općina je sa
primjernim, kvalitetnim i svima
dostupnim javnim uslugama, te poželjno
mjesto za život i rad prepoznato po
učinkovitom korištenju prirodnih,
gospodarskih, tradicijskih i ljudskih***

8. Strateški razvojni ciljevi, prioriteti i mjere

U ovom dijelu strateškog razvojnog programa predstavljeni su strateški ciljevi razvoja koji za cilj imaju doprinijeti ostvarivanju vizije razvoja Općine Gornji Bogićevci.

Ciljevi su formulirani po S.M.A.R.T. načelima, što znači da su:

- Specifični (eng. **S**pecific),
- Mjerljivi (eng. **M**easurable),
- Ostvarivi (eng. **A**chievable/Attainable),
- Relevantni (eng. **R**elevant),
- Vremenski određeni (eng. **T**ime - bound)

U skladu sa identificiranim problemima i potrebama definirani su sljedeći strateški ciljevi Općine Gornji Bogićevci:

Tablica 34 Strateški ciljevi

STRATEŠKI CILJ	
1	UNAPRJEDITI JAVNU INFRASTRUKTURU I UVJETE ŽIVOTA U SVIM NASELJIMA
2	DOPRINIJETI KONKURENTNOSTI I RAZVOJU LOKALNOG GOSPODARSTVA
3	RAZVIJATI CIVILNO DRUŠTVO I UNAPRIJEDITI POLOŽAJ SOCIJALNO OSJETLJIVIH SKUPINA

Definirani ciljevi potpuno su usklađeni sa mogućnostima financiranja projekata razvoja sredstvima iz fondova Europske unije, kao i sa relevantnim strateškim planskim dokumentima viših razina.

Ciljeve, kao i prioritete i mjere potrebno je u budućnosti povremeno preispitati i po potrebi usklađivati sa mogućim novonastalim promjenama.

Prioriteti i mjere razvoja definirani su temeljem provedene analize stanja svih sektora i segmenata društva na području općine i izrade SWOT analize sva tri ključna

segmenta razvoja, kao i dosadašnjih iskustava i prilika koje pružaju izgledni izvori financiranja, od općinskog proračuna do fondova Europske unije.

U nastavku donosimo detaljnu razradu po prioritetima i mjerama u okviru sva tri strateška cilja.

Tablica 35 Strateški ciljevi, prioriteti i mjere

STRATEŠKI CILJ 1:			
UNAPRJEDITI JAVNU INFRASTRUKTURU I UVJETE ŽIVOTA U SVIM NASELJIMA			
PRIORITET		MJERA	
1.1.	Razvoj prometne infrastrukture	1.1.1.	Izgradnja i održavanje lokalnih i nerazvrstanih cesta i parkirališta
		1.1.2.	Izgradnja i održavanje šumskih i poljskih putova
		1.1.3.	Izgradnja i održavanje nogostupa i biciklističkih staza
1.2.	Unaprjeđenje komunalne infrastrukture	1.2.1.	Poboljšanje vodoopskrbnog sustava
		1.2.2.	Povećanje izgrađenosti kanalizacijske mreže
		1.2.3.	Povećanje izgrađenosti sustava plinoopskrbe
		1.2.4.	Unaprjeđenje sustava javne rasvjete
1.3.	Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i učinkovito gospodarenje energijom	1.3.1.	Sprječavanje nastanka i sanacija divljih deponija
		1.3.2.	Unaprjeđenje sustava razvrstavanja otpada
		1.3.3.	Povećanje osviještenosti i informiranosti stanovništva o zaštiti okoliša
		1.3.4.	Povećanje energetske učinkovitosti u javnim objektima, prometu i javnoj rasvjeti i poticanje korištenja OIE
1.4.	Razvoj ostale javne infrastrukture	1.4.1.	Izgradnja, obnova i održavanje odgojno-obrazovne, sportsko-rekreacijske, te infrastrukture za kulturno-umjetnički amaterizam
		1.4.2.	Razvoj sustava i infrastrukture zaštite i spašavanja
		1.4.3.	Razvoj mreže širokopojasnog Interneta
		1.4.4.	Izgradnja i uređenje mjesnih groblja
		1.4.5.	Izgradnja i održavanje sakralnih objekata
STRATEŠKI CILJ 2:			
DOPRINIJETI KONKURENTNOSTI I RAZVOJU LOKALNOG GOSPODARSTVA			
PRIORITET		MJERA	
2.1.	Razvoj konkurentne poljoprivrede	2.1.1.	Poticanje udruživanja poljoprivrednih gospodarstava
		2.1.2.	Poticanje uzgoja autohtonih vrsta i pasmina
		2.1.3.	Poticanje ekološke poljoprivrede
		2.1.4.	Poticanje zaštite, certificiranja i brendiranja autohtonih proizvoda i diversifikacije djelatnosti

			<i>PG-a</i>
		2.1.5.	<i>Poticanje povećanja stupnja finalizacije proizvoda</i>
		2.1.6.	<i>Razvoj sustava navodnjavanja</i>
		2.1.6.	<i>Potpore razvoju šumarstva i povezanih djelatnosti</i>
2.2.	Podrška rastu i razvoju malog i srednjeg poduzetništva	2.2.1.	<i>Potpore razvoju malog i srednjeg poduzetništva i poticanje ulaganja na području općine</i>
		2.2.2.	<i>Razvoj poduzetničke potporene infrastrukture - poduzetničke zone</i>
		2.2.3.	<i>Poticanje udruživanja i razvoj klastera</i>
		2.2.4.	<i>Poticanje razvoja kreativnih industrija i tradicijskih obrta</i>
2.3.	Razvoj turizma	2.3.1.	<i>Podrška razvoju selektivnih oblika turizma</i>
		2.3.2.	<i>Razvoj i promocija turističkih potencijala općine</i>
		2.3.3.	<i>Unaprjeđenje i održavanje javne turističke infrastrukture</i>
		2.3.4.	<i>Razvoj turističkih sadržaja temeljenih na prirodnoj, te kulturnoj i tradicijskoj baštini</i>
STRATEŠKI CILJ 3:			
RAZVIJATI CIVILNO DRUŠTVO I UNAPRIJEDITI POLOŽAJ SOCIJALNO OSJETLJIVIH SKUPINA			
MJERA		PRIORITET	
3.1.	Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva	3.1.1.	<i>Financijske, tehničke i ostale potpore osnivanju i djelovanju lokalnih OCD-a</i>
		3.1.2.	<i>Potpore OCD-ima u planiranju, prijavi i provedbi projekata</i>
		3.1.3.	<i>Razvoj prekogranične i međunarodne suradnje</i>
3.2.	Potpore ranjivim društvenim skupinama	3.2.1.	<i>Programi potpore za starije i nemoćne</i>
		3.2.2.	<i>Suradnja sa nadležnim institucijama pri provedbi programa i projekata za nezaposlene osobe i ostale ranjive skupine</i>
		3.2.3.	<i>Programi potpore za hrvatske branitelje.</i>
		3.2.4.	<i>Programi potpore za ostale socijalne kategorije</i>

9. Usklađenost s nadređenim strateškim dokumentima

Strateški razvojni program Općine Gornji Bogićevci za razdoblje do 2020. godine usklađen je sa brojnim strateškim dokumentima viših razina, a u nastavku je obrazložena usklađenost sa najrelevantnijima.

Usklađenost sa Lokalnom razvojnou strategijom LAG-a Zapadna Slavonija 2014-2020 i sa Županijskom razvojnou strategijom Brodsko-posavske županije 2011.-2013

Projekt izrade LRS ZS 2020 sufinanciran je sredstvima Europske Unije iz Europskog fonda za poljoprivredni razvoj, Podmjera 19.1. „Pripremna pomoć“ u okviru Mjere 19 „LEADER – CLLD“ – LAG „Zapadna Slavonija“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. Ova strategija je usvojena početkom 2016. godine. Važno je istaknuti da LRS LAG-a Zapadna Slavonija usklađena sa programom ruralnog razvoja za RH za razdoblje do 2020. godine, kao i sa Županijskom razvojnou strategijom Brodsko-posavske županije 2011.-2013. (s produžetkom trajanja do 2015.).

Tablica 36 Usklađenost sa nadređenim strategijama

Strateški ciljevi SRP Općine G. Bogićevci 2016-2020	Strateški ciljevi LRS LAG-a Zapadna Slavonija 2014-2020	Strateški ciljevi ŽRS BPŽ 2011.-2013. (2015.)
SC1: Unaprijediti javnu infrastrukturu i uvjete života u svim naseljima	SC1: Razvoj ruralnog gospodarstva na održiv način u svrhu jačanja prepoznatljivosti LAG-a na nacionalnoj i međunarodnoj razini	SC1: Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti i kvalitete radnih mjesta
SC2: Doprinijeti konkurentnosti i razvoju lokalnog gospodarstva	SC2: Razvoj kvalitete života jačanjem potporne infrastrukture i kohezije lokalnih razvojnih dionika unutar i izvan područja LAG-a	SC2: Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti
SC3: Razvijati civilno društvo i unaprijediti položaj socijalno osjetljivih skupina		SC3: Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva
		SC4: Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina

10. Provedba strategije

10.1. Organizacijska struktura i institucionalni okvir

Općina Gornji Bogićevci ima učinkovitu iiskusnu upravu i administraciju, bez obzira na relativno mali broj stalno zaposlenih djelatnika u upravi i administraciji. Dokaz tome su i brojni kapitalni projekti koje je Općina uspješno provela posljednjih dvadeset godina i stabilno poslovanje Općine.

Načelnik, g. Pavo Klarić, dipl.oec. zaposlen je u Općini na puno radno vrijeme. Nadalje, Jedinstveni upravni odjel trenutno u stalnom radnom odnosu ima i pročelnicu, dok je radno mjesto administrativni tajnik trenutno upražnjeno, no do nedavno je također jedna osoba bila u stalnom radnom odnosu na tom mjestu. Komunalni pogon, kao dio Jedinstvenog upravnog odjela, zapošljava četiri osobe koje su u stalnom radnom odnosu kao namještenici. Komunalni pogon bavi se poslovima održavanja javnih površina na području Općine, ali i pruža usluge na tržištu. Općina je posljednjih godina koristila programe HZZ-a (Javni radovi i stručno osposobljavanje bez radnog odnosa) kako bi osnažila svoje kapacitete kako u administraciji i upravi, tako i u komunalnim poslovima.

Općina ima značajno iskustvo provedbe projekta prekogranične suradnje. Radi se o projektu „It started with the sport“ kojega je Općina Gornji Bogićevci provodila u partnerstvu sa lokalnom udrugom „Sport za sve“ i Osnovnom školom Okučani, dok je prekogranični partner u BiH bila je Opština Dobretići. Projekt je financiran sredstvima iz prekograničnog programa IPA CBC CRO-BIH, u okviru prioriteta 2 *Poboljšanje kvalitete života i društvena povezanost*. Ukupna vrijednost projekta bila je nešto više od 150.000,00 EUR. Provedba projekta je od strane relevantnih dionika ocijenjena vrlo uspješnom.

Upravo iskustvo provedbe navedenog prekograničnog projekta dokazalo je da Općina ima znanja i iskustva provoditi projekte financiran sredstvima EU fondova, a upravo je uspješno korištenje strukturnih i ostalih fondova jedan od temelja uspješne provedbe ovog Strateškog razvojnog programa. Pored toga, uspješna provedba projekta dokazala je da Općina prepoznaje važnost partnerskog pristupa sa dionicima

na lokalnoj razini. Općina je kroz navedeni projekt povezala javnu upravu sa obrazovnim civilnim sektorom, te ostvarila sinergijski učinak između lokalnih dionika.

Treba istaknuti da je Općina osnažila kapacitete za izradu i provedbu projekata (primarno za EU fondove) kroz jednu od aktivnosti u sklopu projekta „It started with the sport...“. Naime, desetak osoba s područja Općine, iz raznih sektora, pohađalo je edukativni program za izradu i provedbu projekata financiranih putem EU fondova.

Za uspješnu provedbu SRP-a vrlo važna je i suradnja sa Brodsko-posavskom županijom, LAG-om i JLS-ima u okruženju. Naime, obzirom na financijski kapacitet Općine Gornji Bogićevci, kao i na socijalne, demografske i gospodarske odrednice prostora Općine, logično je da će određene inicijative i projekti obuhvaćati područje nekoliko JLS-a, ili šire. Primjer takvog projekta je i projekt širokopojasnog interneta, u kojem je Općina Gornji Bogićevci jedan od partnera. Ostali partneri su upravo JLS koje gravitiraju Gradu Nova Gradiška. Suradnja s LAG-om Zapadna Slavonija može se također smatrati vrlo uspješnom do sada, a do 2020. godine iznimno će biti važno se Općina kontinuirano konzultira sa LAG-om vezano za Program ruralnog razvoja za RH, obzirom da je LAG jedan od relevantnijih dionika ruralnog razvoja, i da Općina upravo kroz taj program namjerava financirati velik dio planiranih projekata.

Što se tiče gospodarskog sektora, odnosno poduzetnika, obrtnika i poljoprivrednih gospodarstava, Općina će u kontekstu provedbe SRP-a, kao i do sada informirati dionike o mogućnostima financiranja projekata i pružati savjetodavnu i tehničku potporu. Isto tako, jedna od mjera planiranih ovim SRP-om odnosi se na poticanje poduzetništva i investicija na području Općine, stoga je namjera Općine biti svojevrsna lokalna potporna institucija, pored ostalih poslova koje uobičajeno obavlja.

10.2. Akcijski plan provedbe

Akcijski plan provedbe Strateškog razvojnog programa Općine Gornji Bogićevci detaljno je razrađen po ciljevima, prioritetima i mjerama, te sadrži pokazatelje uspješnosti tj. mjerljivosti, planirano vrijeme provedbe, nositelje, potencijalne izvore financiranja i ciljne skupine korisnika.

Tablica 37 Akcijski plan provedbe

STRATEŠKI CILJ 1: UNAPRJEDITI JAVNU INFRASTRUKTURU I UVJETE ŽIVOTA U SVIM NASELJIMA	
Prioritet 1.1. Razvoj prometne infrastrukture	
Mjera	1.1.1. Izgradnja i održavanje lokalnih i nerazvrstanih cesta
Pokazatelji	Broj metara izgrađenih, rekonstruiranih i saniranih cesta
Ciljni korisnici	Lokalno stanovništvo, gospodarstvenici, JLS, ostali
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (PRR RH 2014-2020, M7), proračun Općine, BPŽ
Mjera	1.1.2. Izgradnja i održavanje šumskih i poljskih putova
Pokazatelji	Metri izgrađenih, rekonstruiranih i saniranih šumskih i poljskih cesta i putova
Ciljni korisnici	Privatni i javni šumoposjednici, ostali gospodarstvenici, lokalno stanovništvo
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (PRR RH 2014-2020, M4, Podmjera 4.3.), proračun Općine, BPŽ
Mjera	1.1.3. Izgradnja i održavanja nogostupa, parkirališta i biciklističkih staza
Pokazatelji	Broj metara izgrađenih, rekonstruiranih i saniranih nogostupa, duljina novih ili obnovljenih biciklističkih staza
Ciljni korisnici	Lokalno stanovništvo, gospodarstvenici, JLS, posjetitelji
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (PRR RH 2014-2020, M7; OP Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 6), Javni pozivi HTZ-a i Ministarstva turizma, proračun Općine, BPŽ
Prioritet 1.2. Unaprjeđenje komunalne infrastrukture	
Mjera	1.2.1. Pобољшanje vodoopskrbnog sustava
Pokazatelji	broj priključaka na sustav, proširenje mreža (u m), smanjeni gubici vode
Ciljni korisnici	Stanovništvo, gospodarski sektor, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (PRR RH 2014-2020, M7, Podmjera 7.2.; OP Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 6), proračun Općine, BPŽ
Mjera	1.2.2. Povećanje izgrađenosti kanalizacijske mreže
Pokazatelji	Broj priključaka na sustav, izgrađenost sustava u m i %
Ciljni korisnici	Stanovništvo, gospodarski sektor, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (PRR RH 2014-2020, M7, Podmjera 7.2.; OP Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 6), proračun Općine, BPŽ

Mjera	1.2.3. Povećanje izgrađenosti sustava plinopskrbe
Pokazatelji	Broj priključaka na sustav, izgrađenost sustava u m i %
Ciljni korisnici	Stanovništvo, gospodarski sektor, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (OP Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 4), proračun Općine, BPŽ
Mjera	1.2.4. Unaprjeđenje sustava javne rasvjete
Pokazatelji	Broj funkcionalnih rasvjetnih tijela, pokrivenost naselja javnom rasvjetom
Ciljni korisnici	Stanovništvo, gospodarski sektor, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	FZOEU, EU fondovi (OP Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 4), proračun Općine G. Bogićevci, BPŽ, resorno Ministarstvo
Prioritet 1.3. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i učinkovito gospodarenje energijom	
Mjera	1.3.1. Sprječavanje nastanka i sanacija divljih deponija
Pokazatelji	broj provedenih projekata sanacije, površina saniranih odlagališta (u m2)
Ciljni korisnici	Stanovništvo, gospodarski sektor, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	FZOEU, EU fondovi, proračun Općine, BPŽ, resorno Ministarstvo
Mjera	1.3.2. Unaprjeđenje sustava razvrstavanja otpada
Pokazatelji	Broj kućanstava i gospodarskih te javnih subjekata korisnika sustava razvrstavanja otpada, količina razvrstavanog otpada prema vrsti
Ciljni korisnici	Stanovništvo, gospodarski sektor, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	FZOEU, EU fondovi (OP Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 4), proračun Općine G. Bogićevci, BPŽ, resorno Ministarstvo
Mjera	1.3.3. Povećanje osviještenosti i informiranosti stanovništva o zaštiti okoliša
Pokazatelji	Broj stanovnika obuhvaćenih mjerom
Ciljni korisnici	Stanovništvo, gospodarski sektor, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	FZOEU, EU fondovi (OP Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 4), proračun Općine G. Bogićevci, BPŽ, resorno Ministarstvo
Mjera	1.3.4. Povećanje energetske učinkovitosti u javnim objektima, prometu i javnoj rasvjeti i poticanje korištenja OIE
Pokazatelji	Broj projekata, financijske uštede u HRK i %
Ciljni korisnici	JLS, stanovnici, gospodarski sektor
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	FZOEU, EU fondovi (OP Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 4), proračun Općine G. Bogićevci, BPŽ, resorno Ministarstvo
Prioritet 1.4. Razvoj ostale javne infrastrukture	
Mjera	1.4.1. Izgradnja, obnova i održavanje društvene infrastrukture (odgojno-obrazovna, sportsko-rekreacijska, kulturno-umjetnički amaterizam)

Pokazatelji	Broj objekata, veličina prostora (u m2 i m3), broj osoba korisnika
Ciljni korisnici	civilni sektor, mladi
Vrijeme provedbe	2016. – 2020
Izvori	EU fondovi (PRR RH 2014-2020, M7; OP Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 6), proračun Općine G. Bogićevci, BPŽ, resorna ministarstva
Mjera	1.4.2. Razvoj sustava i infrastrukture zaštite i spašavanja
Pokazatelji	Broj komada opreme, vozila i alata, broj osoba korisnika, m2 funkcionalnog prostora
Ciljni korisnici	DVD, civilni sektor, JLS, stanovništvo
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (PRR RH 2014-2020, M7), proračun Općine, BPŽ, resorna ministarstva
Mjera	1.4.3. Razvoj mreže širokopojsnog Interneta
Pokazatelji	Pokrivenost naselja u %, broj korisnika
Ciljni korisnici	Stanovništvo, gospodarski sektor, civilni sektor, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (OP Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 2), proračun Općine, BPŽ, ministarstva RH
Mjera	1.4.4. Izgradnja i uređenje groblja i prostora oko groblja
Pokazatelji	Broj novih uređenih grobnih mjesta, broj komada opreme, metri novih prometnica unutar i oko groblja
Ciljni korisnici	Stanovništvo, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (PRR RH 2014-2020, M7), proračun Općine G. Bogićevci, BPŽ, ministarstva RH
Mjera	1.4.5. Izgradnja i održavanje sakralnih objekata
Pokazatelji	Broj objekata, površine objekata
Ciljni korisnici	Stanovništvo, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (PRR RH 2014-2020, M7; OP Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 6 – kulturna baština), proračun Općine G. Bogićevci, BPŽ, ministarstva RH

STRATEŠKI CILJ 2: DOPRINIJETI KONKURENTNOSTI I RAZVOJU LOKALNOG GOSPODARSTVA	
Prioritet 2.1. Razvoj konkurentne poljoprivrede	
Mjera	2.1.1. Poticanje udruživanja poljoprivrednih gospodarstava
Pokazatelji	Broj novih proizvođačkih organizacija i ostalih oblika udruživanja, broj udruženih poljoprivrednih gospodarstava
Ciljni korisnici	Poljoprivrednici
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (PRR RH 2014-2020, M9), APPRRR, Ministarstvo poljoprivrede RH, proračun Općine, BPŽ
Mjera	2.1.2. Poticanje uzgoja autohtonih vrsta i pasmina
Pokazatelji	Broj poljoprivrednih gospodarstva-uzgajivača, broj grla/kljunova/vrsta
Ciljni korisnici	Poljoprivrednici
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (PRR RH 2014-2020, M3, M4, M6), APPRRR, Ministarstvo poljoprivrede RH, proračun Općine, BPŽ
Mjera	2.1.3. Poticanje ekološke poljoprivrede
Pokazatelji	Broj gospodarstava upisan u Upisnik ekoloških poljoprivrednika, površine pod eko-nasadima (ha)
Ciljni korisnici	Poljoprivrednici
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (PRR RH 2014-2020, M11, M3, M4, M6), APPRRR, Ministarstvo poljoprivrede RH, proračun Općine, BPŽ
Mjera	2.1.4. Poticanje zaštite, certificiranja i brendiranja autohtonih proizvoda i diversifikacije djelatnosti PG-a
Pokazatelji	Broj zaštićenih, certificiranih ili brendiranih proizvoda, broj proizvođača
Ciljni korisnici	Poljoprivrednici, sektor prerade
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (PRR RH 2014-2020, M3), APPRRR, Ministarstvo poljoprivrede RH, proračun Općine, BPŽ
Mjera	2.1.5. Poticanje povećanja stupnja finalizacije proizvoda
Pokazatelji	Broj standardiziranih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, broj proizvoda veće dodane vrijednosti, broj proizvođača koji su povećali stupanj finalizacije svojih proizvoda
Ciljni korisnici	Poljoprivrednici, sektor prerade
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (PRR RH 2014-2020, M4, Podmjera 4.2.), APPRRR, Ministarstvo poljoprivrede RH, proračun Općine, BPŽ
Mjera	2.1.6. Potpora razvoju šumarstva i povezanih djelatnosti
Pokazatelji	Šumske površine (u ha2 ili m2) u koje je ulagano
Ciljni korisnici	Privatni i javni šumoposjednici
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (PRR RH 2014-2020, M8, M4, Podmjera 4.3.), APPRRR,

	Ministarstvo poljoprivrede RH, proračun Općine, BPŽ
Mjera	2.1.7. Razvoj sustava navodnjavanja
Pokazatelji	Navodnjavane površine (ha)
Ciljni korisnici	Poljoprivredna gospodarstva
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (PRR RH 2014-2020, Podmjera 4.3.), APPRRR, Ministarstvo poljoprivrede RH, proračun Općine, BPŽ
Prioritet 2.2. Podrška rastu i razvoju malog i srednjeg poduzetništva	
Mjera	2.2.1. Poticanje ulaganja na području Općine
Pokazatelji	Broj novih investicija, broj novozaposlenih
Ciljni korisnici	Poduzetništvo, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (OP Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 3), proračun Općine G. Bogićevci, BPŽ, Ministarstvo poduzetništva, Ministarstvo gospodarstva, HAMAG BICRO
Mjera	2.2.2. Razvoj potporne poduzetničke infrastrukture - poduzetničke zone
Pokazatelji	Broj parcela spremnih za investitore, broj novih investicija
Ciljni korisnici	Poduzetnici, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (OP Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 3), proračun Općine G. Bogićevci, BPŽ, Ministarstvo poduzetništva, Ministarstvo gospodarstva, HAMAG BICRO
Mjera	2.2.3. Poticanje udruživanja i razvoj klastera
Pokazatelji	Broj novih udruženja, broj poduzetnika uključen u udruženja
Ciljni korisnici	Poduzetnici, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (OP Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 3), proračun Općine G. Bogićevci, BPŽ, Ministarstvo poduzetništva, Ministarstvo gospodarstva, HAMAG BICRO
Mjera	2.2.4. Poticanje razvoja kreativnih industrija i tradicijskih obrta
Pokazatelji	Broj novih poslovnih subjekata u sektoru
Ciljni korisnici	Poduzetnici, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (OP Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 3), proračun Općine G. Bogićevci, BPŽ, Ministarstvo poduzetništva, Ministarstvo gospodarstva, HAMAG BICRO
Prioritet 2.3. Razvoj turizma	
Mjera	2.3.1. Razvoj selektivnih oblika turizma (agroturizam, cikloturizam, lovni, kulturni, vjerski turizam i dr.)
Pokazatelji	Broj pružatelja usluga, broj posjetioca i turista
Ciljni korisnici	Poduzetnici, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	Javni pozivi HTZ-a i Ministarstvo turizma, EU fondovi (OP Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 6), proračun Općine G. Bogićevci, BPŽ.
Mjera	2.3.2. Promocija turističkih potencijala općine

Pokazatelji	Broj razvijenih i promoviranih turističkih proizvoda, broj posjetioca i turista
Ciljni korisnici	Poduzetništvo, stanovništvo, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	Javni pozivi HTZ-a i Ministarstvo turizma , EU fondovi (OP Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 6; INTERREG IPA program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014.-2020.; INTERREG IPA Program prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija 2014.-2020.), proračun Općine G. Bogićevci, BPŽ
Mjera	2.3.3. Razvoj javne turističke infrastrukture
Pokazatelji	Izgrađena, obnovljena javna turistička infrastruktura (u m, m2, m3)
Ciljni korisnici	Poduzetništvo, stanovništvo, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	Javni pozivi HTZ-a i Ministarstvo turizma , EU fondovi (OP Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 6; INTERREG IPA program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014.-2020.; INTERREG IPA Program prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija 2014.-2020.), proračun Općine G. Bogićevci, BPŽ
Mjera	2.3.4. Razvoj turističkih sadržaja temeljenih na prirodnoj, te kulturnoj i tradicijskoj baštini
Pokazatelji	Broj novih turističkih sadržaja, broj lokaliteta, broj posjetioca i turista
Ciljni korisnici	Poduzetništvo, stanovništvo, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	Javni pozivi HTZ-a i Ministarstvo turizma , EU fondovi (OP Konkurentnost i kohezija, Prioritetna os 6; INTERREG IPA program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014.-2020.; INTERREG IPA Program prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija 2014.-2020.), proračun Općine G. Bogićevci, BPŽ

**STRATEŠKI CILJ 3:
RAZVIJATI CIVILNO DRUŠTVO I UNAPRIJEDITI POLOŽAJ SOCIJALNO OSJETLJIVIH
SKUPINA**

Prioritet 3.1. Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva

Mjera	<i>3.1.1. Financijske, tehničke i ostale potpore osnivanju i djelovanju lokalnih OCD-a</i>
Pokazatelji	Broj dodijeljenih potpora/broj OCD-a koji su primili potporu, iznos potpora u HRK
Ciljni korisnici	Stanovništvo, civilni sektor, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (OPULJS 2014.-2020., ESF), Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva (Institucionalne podrške i dr.), nadležna ministarstva, proračun Općine, potpore BPŽ, ostale zaklade
Mjera	<i>3.1.2. Potpora OCD-ima u planiranju, prijavi i provedbi projekata</i>
Pokazatelji	Broj projekata, broj OCD-a
Ciljni korisnici	Stanovništvo, civilni sektor, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (OPULJS 2014.-2020., ESF), Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva (Institucionalne podrške i dr.), nadležna ministarstva, proračun Općine, potpore BPŽ, ostale zaklade
Mjera	<i>3.1.3. Razvoj prekogranične i međunarodne suradnje</i>
Pokazatelji	Broj ostvarenih suradnji, broj prekograničnih projekata
Ciljni korisnici	Stanovništvo, civilni sektor, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (INTERREG IPA program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014.-2020., INTERREG IPA Program prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija 2014.-2020.), proračun Općine

Prioritet 3.2. Potpora ranjivim društvenim skupinama

Mjera	<i>3.2.1. Programi potpore za starije i nemoćne</i>
Pokazatelji	Broj osoba obuhvaćenih programima
Ciljni korisnici	Stanovništvo, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (OPULJS 2014.-2020., ESF), Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva (Institucionalne podrške i dr.), nadležna ministarstva, proračun Općine, potpore BPŽ, ostale zaklade
Mjera	<i>3.2.2. Suradnja sa nadležnim regionalnim i nacionalnim institucijama pri provedbi programa i projekata za nezaposlene osobe i ostale ranjive skupine</i>
Pokazatelji	Broj projekata, broj osoba obuhvaćenih programima i projektima
Ciljni korisnici	Stanovništvo, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.

Izvori	EU fondovi (OPULJS 2014.-2020., ESF), Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva (Institucionalne podrške i dr.), nadležna ministarstva, proračun Općine, potpore BPŽ, ostale zaklade
Mjera	3.2.3. Programi i projekti potpore za hrvatske branitelje.
Pokazatelji	Broj projekata, broj branitelja obuhvaćenih programima i projektima
Ciljni korisnici	Stanovništvo, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (OPULJS 2014.-2020., ESF), Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva (Institucionalne podrške i dr.), nadležno ministarstvo, proračun Općine, potpore BPŽ, ostale zaklade
Mjera	3.2.4. Programi potpore za ostale ranjive društvene skupine
Pokazatelji	Broj projekata, broj osoba obuhvaćenih programima i projektima
Ciljni korisnici	Stanovništvo, JLS
Vrijeme provedbe	2016. – 2020.
Izvori	EU fondovi (OPULJS 2014.-2020., ESF), Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva (Institucionalne podrške i dr.), nadležna ministarstva, proračun Općine, potpore BPŽ, ostale zaklade

10.3. Izvještavanje i praćenje

Kako bi se maksimizirale koristi i očekivani učinci jednog strateškog dokumenta, bez obzira koje razine strateški dokument bio, nužno je provedbu istoga kontinuirano pratiti i nadzirati, te izvještavati odgovorne osobe i ključne dionike razvoja o napretku provedbe. Jedino na taj način je moguće u pravo vrijeme prepoznati eventualne probleme u provedbi i utjecati na njihovo rješavanje kroz prilagodbu strateških ciljeva, prioriteta i mjera, kao i cjelokupnog akcijskog plana novonastalim okolnostima. Upravo je dosadašnja praksa u okruženju dokazala da su strategije, koje nisu na primjeren način i u kontinuitetu nadzirane i vrednovane, ostvarile slabe učinke u odnosu na planirane.

Obzirom da akcijski plan Strateškog razvojnog programa Općine Gornji Bogićevci sadrži i definirane pokazatelje provedbe svake pojedine mjere, a koji su mjerljivi, kako kvantitativno, tako i kvalitativno, logično je da navedeni pokazatelji budu temelj za vrednovanje provedbe i ovog strateškog dokumenta.

Preporučuje se da praćenje i izvještavanje vrši neovisno tijelo jednom godišnje. Takvo evaluacijsko izvješće obuhvatilo bi analizu efikasnosti i ekonomičnosti, učinka, relevantnosti i održivosti strategije u jednogodišnjem periodu, a u cilju usmjeravanja budućih akcija provedbenog tima i svih razvojnih dionika. Neovisno tijelo bi dakle izvršilo detaljnu analizu provedbe strategije i izradilo bi evaluacijsko izvješće za donositelje odluka i ključne dionike razvoja. Također, izvršena bi bila i opsežnija analiza svih aktivnosti, dostupne dokumentacije, te po potrebi provela bi se šira istraživanja.

Obzirom na „n+3“ pravilo, koje znači da se korištenje sredstava europskih fondova planiranih za jedno sedmogodišnje razdoblje (u ovom slučaju to je programsko razdoblje 2014. – 2020.) mora završiti najkasnije tri godine nakon završetka programskog razdoblja, konačnu evaluaciju SRP-a Općine Gornji Bogićevci potrebno je izvršiti do konca 2023. godine, ili do donošenja SRP-a za sljedeće programsko razdoblje.

10.4. Izvori financiranja

Proračuni jedinica lokalne samouprave su ograničeni, stoga je nužno planirati financiranje projekata i uz pomoć drugih dostupnih, vanjskih izvora financiranja. Neki od mogućih i izglednih izvora sufinanciranja projekata i aktivnosti su:

- Europski strukturni investicijski fondovi, Teritorijalna suradnja i Programi unije,
- Nacionalni fondovi (zaklade, fondovi ministarstva i dr.),
- Kreditna sredstva (HBOR i dr.),
- Javno – privatna partnerstva

10.4.1. Europski strukturni investicijski fondovi

U programskom razdoblju 2014. – 2020. Republici Hrvatskoj dostupni su sljedeći fondovi Europske unije:

1. KOHEZIJSKI FOND
2. EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ
3. EUROPSKI SOCIJALNI FOND
4. EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ
5. EUROPSKI FOND ZA POMORSTVO I RIBARSTVO

Navedeni fondovi definirani su kroz sljedeće operativne programe:

1. Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. 2020.,
2. Program ruralnog razvoja 2014.-2020.
3. Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.
4. Operativni program za pomorstvo i ribarstvo 2014.-2020.
5. Teritorijalna suradnja

U nastavku su detaljnije predstavljeni programi i fondovi za koje je izgledno da će Općina Gornji Bogićevci u razdoblju do 2020. godine imati priliku koristiti, obzirom na svoj položaj, kapacitete, te definirane strateške ciljeve i prioritete razvoja. Za ostale fondove i programe pružene su osnovne informacije i navedeni su izvori za više informacija.

Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. 2020.

Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. odobren je 12. prosinca 2014. godine, a izrađen je u suradnji tijela državne uprave, predstavnika jedinica lokalne i regionalne samouprave, socijalnih partnera i civilnog društva. Proces je koordiniralo Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

U okviru ovog programa Hrvatskoj je na raspolaganju ukupno 6,881 milijarda eura, i to kroz sljedeća dva fonda:

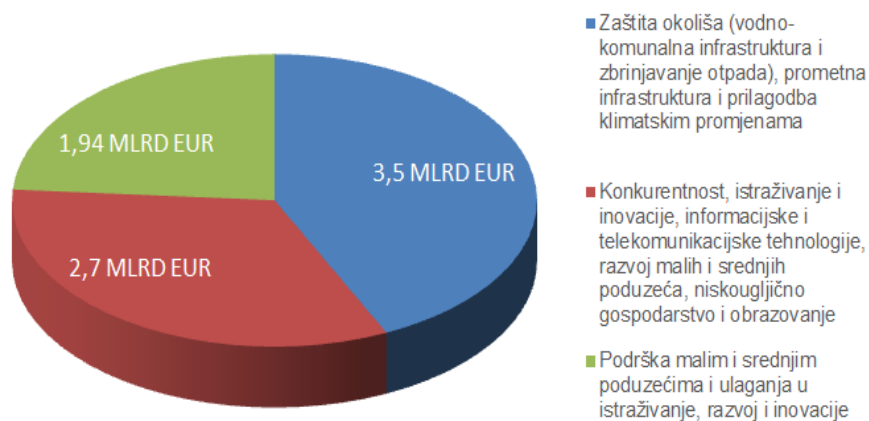
- **Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) - 4,321 milijarda eura**
- **Kohezijski fond (KF) - 2,559 milijardi eura**

Navedenim iznosima treba pridodati i obvezno sufinanciranje provedbe programa iz proračuna Republike Hrvatske, čime ukupna vrijednost raste na 8,081 milijardi eura.

Tablica 38 Raspodjela sredstava OP Konkurentnost i kohezija po prioritetnim osima

Prioritetna os	Alokacija ESIF (EUR)
Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija	664.792.165
Korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije	307.952.676
Poslovna konkurentnost	970.000.000
Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije	531.810.805
Klimatske promjene i upravljanje rizicima	245.396.147
Zaštita okoliša i održivost resursa	1.987.360.608
Povezanost i mobilnost	1.310.205.755
Socijalno uključivanje i zdravlje	356.500.000
Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje	270.914.791
Tehnička pomoć	236.112.612
Ukupno	6.881.045.559

Grafikon 10: Područja financiranja i financijska raspodjela

Sve ostale relevantne informacije o programu, kao i važni dokumenti, mogu se pronaći na <http://www.strukturnifondovi.hr/op-konkurentnost-i-kohezija-2014-2020-779>

Program ruralnog razvoja 2014.-2020.

26. svibnja 2015. godine Europska komisija odobrila je Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. Vrijedan je oko 2.4 milijarde eura, a u proces izrade programa bili su uključeni domaći stručnjaci, uglavnom djelatnici Ministarstva poljoprivrede i Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razdoblju. Od ukupnog iznosa 2.026 milijarde eura financirati će se iz **Europskog fonda za ruralni razvoj (EPFRR)**, a ostatak iz sredstava proračuna Republike Hrvatske.

Ovim programom definirano je 16 mjera koje imaju za cilj povećanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije, ali i unaprjeđenje životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima uopće.

Ciljevi programa

CILJ 1.	Poticati konkurentnost poljoprivrede
CILJ 2.	Osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama
CILJ 3.	Postići uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta

Tablica 39 Program ruralnog razvoja 2014-2020, prioriteti programa i financijska raspodjela

<i>Prioriteti programa</i>		<i>Sredstva</i>
PRIORITET 1	Promicanje znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima	Sredstva za postizanje ciljeva u okviru Prioriteta 1 raspoređena su unutar prioriteta 2-6
PRIORITET 2	Povećanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava te konkurentnosti svih vrsta poljoprivrednih djelatnosti u svim regijama, promovirajući pri tome i inovacijske poljoprivredne tehnologije, kao i održivo upravljanje šumama	600.545.085,72
PRIORITET 3	Promicanje organiziranja lanca prehrane, uključujući preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobiti životinja te upravljanje rizicima u poljoprivredi	237.632.367,48
PRIORITET 4	Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava vezanih uz poljoprivredu i šumarstvo	561.119.748,96
PRIORITET 5	Promicanje učinkovitosti resursa i pomaka prema klimatski elastičnom gospodarstvu s niskom razinom ugljika u poljoprivrednom, prehrambenom i	170.508.210,00

šumarskom sektoru				
PRIORITET	Promicanje	socijalne	uključenosti,	smanjenje
6	siromaštva i	gospodarski	razvoj u	ruralnim
	područjima			
TEHNIČKA POMOĆ				55.034.562,05
UKUPNO				2.026.222.500,00

Popis mjera:

- M1 – Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja
- M2 – Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima
- M3 – Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu
- M4 – Ulaganja u fizičku imovinu
- M5 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti
- M6 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja
- M7 – Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima
- M8 – Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma
- M9 – Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija
- M10 – Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene
- M11 – Ekološki uzgoj
- M13 – Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima
- M16 – Suradnja
- M17 – Upravljanje rizicima
- M18 – Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku
- M19 – LEADER (CLLD)
- M20 – Tehnička pomoć

Detaljne informacije o programu i mjerama, kao i relevantni dokumenti te najave i objave natječaja, mogu se pronaći na <http://www.apprrr.hr/>, <http://www.mps.hr/> ili <http://ruralnirazvoj.hr/>

Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.

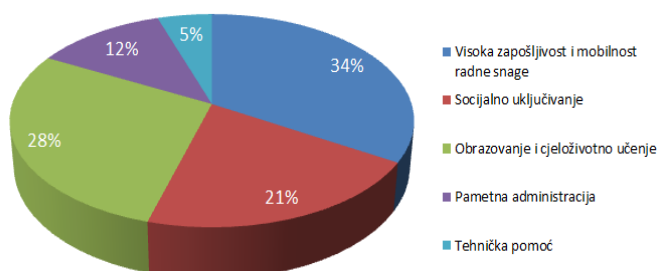
Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. odobren je od strane Europske komisije 18. prosinca 2014. godine čime je omogućeno korištenje novca iz Europskog socijalnog fonda, jednog je od temeljnih strukturnih instrumenta Europske unije kojim se pružaju potpore za ulaganje u ljudski kapital i jačanje konkurentnosti europskog gospodarstva. Sredstava Europskog socijalnog fonda pomažu korisnicima da unaprijede svoja znanja i vještine i tako se lakše uključe na tržište rada. Također, sredstva iz ESF-a usmjerena su na borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti te na poboljšanje učinkovitosti javne uprave.

Osnovni cilj Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali je pridonijeti rastu zapošljavanja i jačanju socijalne kohezije u Hrvatskoj. Ukupna financijska vrijednost cjelokupnog operativnog programa iznosi 1,85 milijardi eura, od čega se 1,58 milijardi financira iz proračuna Europske unije, uključujući 66 milijuna eura iz Inicijative za zapošljavanje mladih.

Tablica 40 Raspodjela sredstava Europskog socijalnog fonda po osima

Prioritetna os	Alokacija ESIF (EUR)
Visoka zapošljivost i mobilnost radne snage	532.933.273
Socijalno uključivanje	328.000.000
Obrazovanje i cjeloživotno učenje	450.000.000
Pametna administracija	191.276.944
Tehnička pomoć	80.000.000
Ukupno	1.582.210.217

Napomena: navedeni iznosi predstavljaju 85% ukupnog iznosa za pojedinu os; preostalih 15% do punog iznosa za os izdvaja se iz proračuna RH

Teritorijalna suradnja

Europska teritorijalna suradnja odnosi se na stvaranje podloge za razvoj koordinirane, sustavne i strateški usmjerene suradnje na lokalnoj, regionalnoj i središnjoj državnoj razini s partnerima iz susjednih zemalja i ostalih regija Europske unije. Time bi se kroz zajednički pristup na odgovarajućoj administrativno-teritorijalnoj razini smanjio negativan utjecaj granica i promovirala društveno-gospodarska kohezija.

Republika Hrvatska u razdoblju 2014. – 2020. može sudjelovati u sva tri dijela europske teritorijalne suradnje:

- **Prekogranična suradnja,**
- Transnacionalna suradnja,
- Međuregionalna suradnja.

U nastavku su detaljnije predstavljena dva programa prekogranične suradnje za koja bi Općina Gornji Bogićevci trebala biti posebno zainteresirana u kontekstu ostvarenja strateških ciljeva i prioriteta Strateškog razvojnog programa, obzirom na svoje kapacitete, zemljopisni položaj i dosadašnja iskustva u korištenju sredstava iz prekograničnih programa.

➤ INTERREG IPA program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014.-2020.

Ovaj program suradnje odobren je od strane Europske komisije 24. studenog 2015. godine, a nastao je spajanjem dvaju bilateralnih programa prekogranične suradnje iz prethodnog programskog razdoblja: Hrvatska – Bosna i Hercegovina i Hrvatska – Crna Gora. Republika Hrvatska, kao upravljačko tijelo programa, zadužena je za sveukupnu koordinaciju procesa izrade ključnog programskog dokumenta (programa suradnje) te je započela s intenzivnim radom na njegovoj pripremi uspostavom Radne skupine za programiranje u kolovozu 2013. godine.

Programsko područje Interreg IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014. – 2020. obuhvaća sljedeće jedinice po državama:

- u Hrvatskoj:

12 županija: Dubrovačko-neretvanska, Splitsko-dalmatinska, Šibensko-kninska, Zadarska, Ličko-senjska, Sisačko-moslavačka, Karlovačka, **Brodsko-posavska**, Vukovarsko-srijemska, Bjelovarsko-bilogorska, Požeško-slavonska i Zagrebačka,

- u Bosni i Hercegovini:

Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine i 109 općina: Bijeljina, Teočak, Ugljevik, Lopare, Tuzla, Lukavac, Čelić, Srebrenik, Petrovo, Gračanica, Doboj Istok, Gradačac, Pelagićevo, Donji Žabar, Orašje, Domaljevac-Šamac, Šamac, Modriča, Vukosavlje, Odžak, Bosanski Brod, Srebrenica, Bratunac, Milići, Han-Pijesak, Vlasenica, Kladanj, Šekovići, Kalesija, Osmaci, Zvornik, Banovići, Živinice, Sapna, Prnjavor, Srbac, Laktaši, Čelinac, Kotor Varoš, Kneževo, Dobretići, Šipovo, Jajce, Jezero, Mrkonjić Grad, Banja Luka, Gradiška, Kozarska Dubica, Prijedor, Oštra Luka, Sanski Most, Ključ, Ribnik, Glamoč, Bosansko Grahovo, Drvar, Istočni Drvar, Petrovac, 58Bosanski Petrovac, Bosanska Krupa, Krupa na Uni, Novi Grad, Kostajnica, Bužim, Velika Kladuša, Cazin, Bihać, Doboj, Derventa, Prozor/Rama, Konjic, Nevesinje, Gacko, Bileća, Trebinje, Ravno, Ljubinje, Berkovići, Mostar, Jablanica, Kupres, Kupres (RS), Tomislavgrad, Posušje, Široki Brijeg, Čitluk, Stolac, Neum, Čapljina, Ljubuški, Grude, Livno, Istočni Mostar, Doboj Jug, Kakanj, Maglaj, Tešanj, Usora, Zavidovići, Zenica, Žepče, Bugojno, Busovača, Donji Vakuf, Gornji Vakuf-Uskoplje, Novi Travnik, Travnik, Vitez i Teslić

- u Crnoj Gori:

10 općina: Herceg Novi, Kotor, Tivat, Budva, Bar, Ulcinj, Cetinje, Danilovgrad, Podgorica i Nikšić.

Tematski prioriteti Programa su:

- Tematski prioritet 1 – Poboljšanje kvalitete socijalnih i zdravstvenih usluga u programskom području

- Tematski prioritet 2 – Zaštita okoliša i biološke raznolikosti, poboljšanje prevencije rizika te promicanje održive energije i energetske učinkovitosti
- Tematski prioritet 4 – Doprinošenje razvoju turizma i očuvanje kulturne i prirodne baštine
- Tematski prioritet 7 – Jačanje konkurentnosti i razvoja poslovnog okruženja u programskom području.

➤ **INTERREG IPA Program prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija 2014.-2020.**

Program je nastavak suradnje dviju država, odnosno pograničnih regija iz programskog razdoblja 2013. – 2017. i osnaživanja postojećih i izgradnje novih partnerstva, nadogradnje postignutih rezultata i daljnje razmjene iskustava između dviju država sudionica programa. Program je odobren od strane Europske komisije 24. kolovoza 2015. godine.

Programsko područje obuhvaća sljedeće NUTS 3 jedinice po državama:

- u Hrvatskoj: 4 županije: Vukovarsko-srijemska, Osječko-baranjska, **Brodsko-posavska** i Požeško-slavonska županija,
- u Srbiji: 5 upravnih okruga: Sjeverno Bački, Zapadno Bački, Južno Bački, Sremski te Mačvanski upravni okrug

Tematski prioriteti Programa su sljedeći:

- Tematski prioritet 1 – Poboljšanje kvalitete socijalnih i zdravstvenih usluga u programskom području
- Tematski prioritet 2 – Zaštita okoliša i biološke raznolikosti, poboljšanje prevencije rizika te promicanje održive energije i energetske učinkovitosti
- Tematski prioritet 4 – Doprinošenje razvoju turizma i očuvanje kulturne i prirodne baštine

- Tematski prioritet 7 – Jačanje konkurentnosti i razvoja poslovnog okruženja u programskom području.

Detaljne informacije o ostalim programima teritorijalnih suradnji mogu se pronaći na sljedećim internetskim stranicama:

<http://www.strukturnifondovi.hr/teritorijalna-suradnja>, i <http://www.arr.hr/eu-programi-2014-2020>

Programi unije

Programi Unije potiču suradnju između država članica u brojnim područjima povezanim sa zajedničkim politikama EU. Vlada Republike Hrvatske usvojila je 2. srpnja 2014. godine Zaključak o sudjelovanju Republike Hrvatske u Programima Unije u financijskom razdoblju 2014.-2020. godine, kojim se imenuju nadležne institucije i odgovorne osobe za koordinaciju sudjelovanja Hrvatske u programima te imenuju tijela državne uprave koja su uključena u provedbu pojedinih programa u financijskom razdoblju 2014.-2020. godine. Programi unije za razdoblje 2014. – 2020. su sljedeći:

- OBZOR (eng. Horizon 2020. Programme)
- ERASMUS PLUS (eng. Erasmus + Programme)
- EUROPA ZA GRAĐANE (eng. Europe For Citizens Programme)
- ZDRAVLJE ZA RAST (eng. Health for Growth Programme)
- PROGRAM ZA KONKURENTNOST MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA (eng. Competitiveness of enterprises and Small and Medium Enterprises - COSME)
- Customs 2020. (podrška suradnji carinskih uprava)
- PRAVOSUĐE (eng. Justice Programme)
- PROGRAM FISCALIS 2020 (eng. Fiscalis 2020. Programme)
- KREATIVNA EUROPA (eng. CREATIVE programme)
- HERKUL III (eng. Hercule III Programme)
- PROGRAM ZA ZAPOSŁJAVANJE I SOCIJALNE INOVACIJE (eng. Employment and Social Innovation Programme - EaSi))
- FISCALIS 2020. (efikasno funkcioniranje poreznih sustava)
- LIFE program za zaštitu okoliša i klimatske akcije

- Program EU za zaštitu potrošača 2014.-2020.
- Program o pravima, jednakosti i građanstvu

10.4.2. Nacionalni izvori

Pored europskih fondova, koji su svakako financijski najizdašniji potencijalni izvor (su)financiranja projekata, dostupni su i određeni nacionalni izvori, predstavljeni u nastavku.

➤ **Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU)**

FZOEU središnje je mjesto prikupljanja i ulaganja izvanproračunskih sredstava u programe i projekte zaštite okoliša i prirode, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije.

Djelatnost Fonda obuhvaća poslove u svezi s financiranjem pripreme, provedbe i razvoja programa i projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređivanja okoliša i u području energetske učinkovitosti i korištenju obnovljivih izvora energije, a osobito sljedeće:

- *stručne i druge poslove u svezi s pribavljanjem, upravljanjem i korištenjem sredstava Fonda,*
- *posredovanje u svezi s financiranjem zaštite okoliša i energetske učinkovitosti iz sredstava stranih država, međunarodnih organizacija, financijskih institucija i tijela, te domaćih i stranih pravnih i fizičkih osoba,*
- *vođenje baze podataka o programima, projektima i sličnim aktivnostima u području zaštite okoliša i energetske učinkovitosti, te potrebnim i raspoloživim financijskim sredstvima za njihovo ostvarivanje,*
- *poticanje, uspostavljanje i ostvarivanje suradnje s međunarodnim i domaćim financijskim institucijama i drugim pravnim i fizičkim osobama radi financiranja zaštite okoliša i energetske učinkovitosti u skladu s Nacionalnom strategijom zaštite okoliša i Nacionalnim planom djelovanja za okoliš, Strategijom energetskog razvitka i Programom provedbe Strategije energetskog razvitka, nacionalnim energetskim programima, drugim programima i aktima u području*

zaštite okoliša i energetske učinkovitosti, te međunarodnim ugovorima čija je stranka Republika Hrvatska za namjene utvrđene odredbama Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost te

- *obavljanje i drugih poslova u svezi s poticanjem i financiranjem zaštite okoliša i energetske učinkovitosti utvrđenih Statutom Fonda.*

FZOEU dodjeljuje sredstva na temelju natječaja ili javnih poziva. Sredstva su osigurana u obliku postotka sufinanciranja, subvencija, zajmova ili donacija za sva tri društvena sektora. Jedinicama područne (regionalne) samouprave i jedinicama lokalne samouprave FZOEU u pravilu dodjeljuje financijske potpore u rasponu od 40% do 80% ukupnog iznosa investicije.

Općina Gornji Bogićevci, kao i brojne druge JLS, redovito prijavljuje projekte na natječeaje FZOEU-a posljednjih godina, stoga je plan da se pozitivna iskustva nastave i u godinama koje slijede.

Natječaji i javni pozivi, te ostale relevantne informacije mogu se pronaći na: .

<http://www.fzoeu.hr/>

➤ **Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva**

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva javna je zaklada koju je osnovala Republika Hrvatska posebnim Zakonom usvojenim u Hrvatskom saboru 16. listopada 2003. godine.

Nacionalna zaklada je osnovana s glavnom svrhom promicanja i razvoja civilnoga društva u Republici Hrvatskoj, stoga i pruža stručnu i financijsku potporu programima koji potiču održivost neprofitnog sektora, međusektorsku suradnju, građanske inicijative, filantropiju, volonterstvo, koji unapređuju demokratske institucije društva, kao i drugim programima kojima se ostvaruje temeljna svrha Zaklade.

Budući da su prihvatljivi prijavitelji na natječeaje zaklade isključivo organizacije civilnog društva, Općina Gornji Bogićevci može davati stručnu i administrativnu podršku udrugama s područja Općine prilikom prijave i provedbe projekata, kao i pokretati inicijative i razvijati projektne ideje skupa sa predstavnicima udruga.

➤ Ostali nacionalni izvori

Svi ranije navedeni i opisani izvori, bilo da su izvori iz fondova EU, ili nacionalni izvori, predstavljeni su obzirom na vjerojatnost korištenja od strane Općine, kao i na izdašnost u financijskom smislu. U nastavku su nabrojani još neki nacionalni izvori, sa poveznica na detaljnije izvore podataka o natječajima i javnim pozivima.

- Ministarstvo poduzetništva i obrta: <https://poduzetnistvo.gov.hr/vijesti/8>
- Ministarstvo turizma: <http://www.mint.hr/default.aspx?id=370>
- Ministarstvo kulture - <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=68>
- Ministarstvo socijalne politike i mladih: <http://www.mspm.hr/istaknute teme/natjecaji-udruge-zaposljavanje-eu-fondovi/1696>
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta: <http://public.mzos.hr/Default.aspx>
- Ministarstvo branitelja: <https://branitelji.gov.hr/o-ministarstvu-15/javne-rasprave/natjecaji/aktualni-natjecaji-921/921>
- Zaklada KulturaNova: <http://kulturanova.hr/>
- Zaklada Slagalice - <http://www.zaklada-slagalice.hr/hr/natjecaji/>

➤ Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)

HBOR JE razvojna i izvozna banka Republike Hrvatske čija je osnovna zadaća poticanje razvitka hrvatskog gospodarstva, i to putem kreditiranja, osiguranjem izvoza od političkih i komercijalnih rizika, izdavanjem garancija te poslovnim savjetovanjem.

Kroz Program kreditiranja projekata zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije HBOR omogućava realizaciju investicijskih projekata jedinicama lokalne i područne samouprave. Uvjet je da novim kreditnim zaduženjem korisnici ne prekoračuju dopuštenu stopu zaduživanja. HBOR u pravilu kreditira do 75% predračunske vrijednosti investicije, bez PDV-a.

Više informacija o kreditnim programima i uvjetima mogu se pronaći na: <http://www.hbor.hr/Default.aspx>

10.4.3. Proračun Općine Gornji Bogićevci

Prihodi u proračunu Općine Gornji Bogićevci razvrstani su prema izvorima financiranja. U smislu planiranja Proračuna općine izvori financiranja su:

1. OPĆI PRIHODI I PRIMITCI koji uključuje prihode od poreza, prihode od financijske imovine, prihode od nefinancijske imovine, prihodi od administrativnih (upravnih) pristojbi i prihodi od kazni,
2. VLASTITI PRIHODI koji uključuju prihode koje općina ostvari obavljanjem poslova na tržištu i u tržišnim uvjetima, a koje mogu obavljati i drugi pravni subjekti izvan općeg proračuna - iznajmljivanje imovine, obavljanje ugostiteljskih usluga i sl.,
3. PRIHODI ZA POSEBNE NAMJENE koji uključuju prihode čija je namjena utvrđena posebnim zakonima i propisima - komunalna naknada, komunalni doprinos, spomenička renta, naknada za prenamjenu poljoprivrednog zemljišta, naknada za uporabu javnih površina, te vodni doprinos i doprinos za šume,
4. POMOĆI koje uključuje sve kapitalne i tekuće pomoći od drugih proračuna, te ostalih subjekata unutar općeg proračuna,
5. PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE i
6. NAMJENSKI PRIMITCI koje čine prihodi od zaduživanja

Rashodi i izdaci su:

1. RASHODI POSLOVANJA,
2. RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE

Ostvarenje proračuna Općine u 2014. i 2015. godini

Prihodi proračuna za 2015. godinu izvršeni su u iznosu 3.512.701,00 kn (ili 99,68% planiranoga), što je 18,48% više nego u prethodne 2014. godine.

Ako se analizira izvršenje proračuna po grupama, vidljiv je značajan porast u kategoriji prihoda od pomoći (porast za čak 104,87% u odnosu na 2014. godinu). Gotovo polovica prihoda od pomoći (ukupni iznos je 1.842.538,00 kn) otpada na prihode od Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost – za energetske

obnovu obiteljskih kuća, i od HZZ-a – za javne radove. Sve ostale kategorije koje ulaze u prihode također su povećane u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu.

Rashodi su izvršeni u iznosu od 3.076.731,00 kn (ili 99,96% planiranoga), što je 9,26% više nego 2014. godine. Ostvaren je dakle višak prihoda nad rashodima u iznosu od 435.970,00 kn, što je 192,80% više nego 2014. godine.

U odnosu na 2014. godinu porasli su rashodi za zaposlene. Ukupno su u 2015. godini iznosili 860.618,00 kn, što je 12,63% više nego u 2014. godini. Razlog tome su javni radovi koji su u 2015. godini bili većeg opsega nego godinu ranije. Značajnu stavku u rashodima čine kapitalne donacije građanima i kućanstvima koje iznose 601.766.00 kn, a odnose se na financiranje energetske obnove obiteljskih kuća. Ovaj rashod u najvećoj mjeri „pokriven“ je od strane FZOEU (ukupno 539.732,00 kn), dok je razliku podmirena iz proračuna Općine. Obzirom da tijekom 2015. godine nije bilo očekivanih objava natječaja na koje bi Općina prijavila veće kapitalne projekte, i da općinski proračun ne može podnijeti da se takvi veći projekti financiraju samo putem proračuna, izostali su rashodi za takve veće kapitalne projekte.

Proračun za 2016. godinu i projekcije za 2017. i 2018. godinu

Proračun za 2016. godinu planiran je u prosincu 2015. godine, a planirano je ukupno 5.104.000,00 kn prihoda i 5.526.000,00 kn rashoda. Prema tome, planiran je manjak u iznosu od 422.000,00 kn, koji se namjeravao pokriti viškom iz prošle godine.

Tablica 41 Plan proračuna Općine G. Bogićevci za 2015. i 2016.g. sa procjenom za 2017. i 2018.g.

A. RAČUN PRIHODA I RASHODA	2015.	Plan 2016.	Procjena 2017.	Procjena 2018.
UKUPNI PRIHODI	3.580.470	5.104.000	5.661.700	6.335.500
PRIHODI POSLOVANJA	3.387.320	4.962.900	5.520.600	6.194.400
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	193.150	141.100	141.100	141.100
RASHODI POSLOVANJA	2.657.970	2.045.500	2.092.950	2.227.000
RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	500.450	3.480.500	3.568.750	3.631.000
RAZLIKA - MANJAK	422.050	-422.000	0	477.500
B. RAČUN ZADUŽIVANJA/FINANCIRANJA				
PRIMICI OD FIN. IMOVINE I ZADUŽIVANJA	0	400.000	300.000	300.000
IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA	0	400.000	300.000	300.000
NETO ZADUŽIVANJE/FINANCIRANJE	0	0	0	0
VIŠAK/MANJAK + NETO ZADUŽIVANJA/FINANCIRANJA	422.050	-422.000	0	477.500

Ipak, vršen je rebalans proračuna, budući da je u veljači 2016. godine zaprimljen naputak od Ministarstva financija prema kojemu bi se iz proračuna izdvojili knjižnica i Općina, i u planiranju i u izvještavanju. Drugi razlog za rebalans bila je i informacija koja je uslijedila po usvajanju državnog proračuna u veljači 2016. godine, prema kojoj je Općini Gornji Bogićevci odobreno 1.190.000,00 kn, što je značajno uvećanje u odnosu na planiranih 180.000,00 kn. Planirani prihodi proračuna za tekuću godinu tako su porasli na 6.086.350,00 kn, dok su rashodni uvećani za 472.770,00 kn, što dovodi do viška prihoda nad rashodima u iznosu od 87.580,00 kn (u prvotnom planiranju proračuna planiran je manjak).

Bez obzira na obavljen rebalans za tekuću godinu, vidljiv je kontinuirani rast proračuna Općine u posljednje tri godine, a rast proračuna po sličnoj stopi očekuje se i u sljedeće dvije godine.

11. Zaključak

Strateški razvojni program Općine Gornji Bogićevci za razdoblje do 2020. godine nastao je sudjelovanjem svih relevantnih dionika razvoja na području Općine Gornji Bogićevci i vlasništvo je svih stanovnika ove zapadnoslavonske općine.

Dokument je odredio ključne strateške ciljeve razvoja, kao i prioritete i mjere, putem kojih će se nastojati ispuniti vizija Općine Gornji Bogićevci i doprinijeti da se osiguraju primjereni i kvalitetni uvjeti za sve koji obitavaju i rade na području Općine. Razvoj javne infrastrukture, održivo i rastuće lokalno gospodarstvo te razvijeno civilno društvo najvažnije su odrednice ovog strateškog plana, koji jasno naznačuje i moguće izvore financiranja budućih projekata čija provedba će doprinijeti ispunjenju strateških ciljeva, te identificira ključne nositelje inicijativa i provedbe aktivnosti i projekata.

Za uspješnu provedbu Strateškog razvojnog programa Općine Gornji Bogićevci od iznimne je važnosti da svoj doprinos u budućnosti daju svi dionici lokalnog razvoja, uključujući poduzetnike i obrtnike, poljoprivrednike, predstavnike javnog i civilnog sektora i sve ostale predstavnike interesnih skupina, kako bi se postiglo sinergijsko djelovanje i iskoristilo sve raspoložive resurse i prilike koje se nalaze u okruženju.

PRILOG I. PROJEKTNI PRIJEDLOZI I IDEJE

	<i>naziv projekta ili projektne ideje</i>	<i>nositelj</i>	<i>usklađenost sa SRP-om - strateški cilj, prioritet, mjera</i>	<i>izvor financiranja - program, fond, prioritet</i>	<i>planirano vrijeme realizacije</i>
1.	Izgradnja i opremanje spremišta za vatrogasna vozila lokalnog DVD-a	Dobrovoljno vatrogasno društvo Gornji Bogićevci	SC 1; Prioritet 1.4.; Mjera 1.4.2.	PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 7; Operacija 7.4.1.	2016/2017
2.	Dopuna zelenih otoka	Općina Gornji Bogićevci	SC 1; Prioritet 1.3.; Mjera 1.3.2.	FZOEU	2017
3.	Izgradnja reciklažnog dvorišta	Općina Gornji Bogićevci	SC 1; Prioritet 1.3.; Mjera 1.3.2.	FZOEU/ OP Konkurentnost i kohezija	2018
4.	Uspostava sustava odvojenog prikupljanja biorazgradivog otpada	Općina Gornji Bogićevci	SC 1; Prioritet 1.3.; Mjera 1.3.2.	FZOEU	2018
5.	Sanacija divljih odlagališta	Općina Gornji Bogićevci	SC 1; Prioritet 1.3.; Mjera 1.3.1	FZOEU	2017
6.	Zbrinjavanje otpada - kontinuirano osvještavanje i informiranje stanovništva	Općina Gornji Bogićevci	SC 1; Prioritet 1.3.; Mjera 1.3.3	Proračun Općine/FZOEU	2016-2021
7.	Sanacija i opremanje Pučkog doma Smrtić	Općina Gornji Bogićevci	SC 1; Prioritet 1.4.; Mjera 1.4.1.	Proračun Općine / PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 7; Operacija 7.4.1.	2016/2017
8.	Izgradnja sportsko – rekreacijskog centra NK Sloboda	Općina Gornji Bogićevci	SC 1; Prioritet 1.4.; Mjera 1.4.1.	PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 7; Operacija 7.4.1.	2016/2017
9.	Izgradnja sistema odvodnje otpadnih voda naselja Smrtić, Ratkovac, Trnava – I. faza	Općina Gornji Bogićevci	SC 1; Prioritet 1.4.; Mjera 1.4.1.	PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 7; Operacija 7.4.1.	2016/2017
10.	Izgradnja sistema odvodnje otpadnih voda naselja Smrtić, Ratkovac, Trnava – II. Faza	Općina Gornji Bogićevci	SC 1; Prioritet 1.2.; Mjera 1.2.2.	Proračun Općine / PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 7; Operacija 7.2.1.	2016/2017
11.	Izgradnja sistema odvodnje otpadnih voda naselja Dubovac	Općina Gornji Bogićevci	SC 1; Prioritet 1.2.; Mjera 1.2.2.	Proračun Općine / PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 7; Operacija 7.2.1.	2016/2017
12.	Izgradnja pješačke staze u naselju Gornji Bogićevci	Općina Gornji Bogićevci	SC 1; Prioritet 1.1.; Mjera 1.1.3.	Proračun Općine / PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 7;	2016/2017

Strateški razvojni program Općine Gornji Bogićevci za razdoblje 2016. do 2020. godine

				Operacija 7.4.1.	
13.	Izgradnja i opremanje dječjih igrališta	Općina Gornji Bogićevci	SC 1; Prioritet 1.4.; Mjera 1.4.1.	Proračun Općine / PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 7; Operacija 7.4.1.	2016/2017
14.	Izgradnja društvenog doma u naselju Trnava	Općina Gornji Bogićevci	SC 1; Prioritet 1.4.; Mjera 1.4.1.	Proračun Općine / PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 7; Operacija 7.4.1.	2016/2017
15.	Izgradnja Društvenog doma u naselju Kosovac	Općina Gornji Bogićevci	SC 1; Prioritet 1.4.; Mjera 1.4.1.	Proračun Općine / PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 7; Operacija 7.4.1.	2016/2017
16.	Izgradnja parkirališta i asfaltnog igrališta u naselju Kosovac	Općina Gornji Bogićevci	SC 1; Prioritet 1.4.; Mjera 1.4.1., / Prioritet 1.1.; Mjera 1.1.3.	Proračun Općine / PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 7; Operacija 7.4.1.	2016/2017
17.	Izgradnja malonogometnog igrališta, dječjeg igrališta, parkirališta, pješačkih staza sa drvoredom i vrtne sjenice u Dubovcu	Općina Gornji Bogićevci	SC 1; Prioritet 1.4.; Mjera 1.4.1. / Prioritet 1.1.; Mjera 1.1.3.	Proračun Općine / PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 7; Operacija 7.4.1.	2016/2017
18.	Energetska učinkovitost: postavljanje solarnih kolektora za zgradu Općine i zgrade mjesnih odbora	Općina Gornji Bogićevci	SC 1; Prioriteti 1.2. i 1.3.; Mjere 1.2.4. i 1.3.4.	FZOEU	2017/2018
19.	Postavljanje energetski učinkovite javne rasvjete	Općina Gornji Bogićevci	SC 1; Prioritet 1.3.; Mjera 1.3.4.	FZOEU	2018/2019
20.	Izgradnja i opremanje lovačkog doma	LOVAČKA UDRUGA «SOKOL»	SC 1; Prioritet 1.4.; Mjera 1.4.1.	PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 7; Operacija 7.4.1.	2016/2017
21.	Obrazovanje za permakulturnog dizajnera	Udruga žena "Lan"	SC 3; Prioriteti 3.1. i 3.2.; Mjere 3.1.1., 3.1.2. i 3.2.2. i 3.2.4.	OP Učinkoviti ljudski potencijali 2014-2020; ESF; Prioritet - Obrazovanje i cjeloživotno učenje	2017
22.	Diversifikacija djelatnosti poljoprivrednog gospodarstva: Ulaganje u ruralni turizam	OPG Klarić Pavo	SC 2; prioritet 2.3.; Mjera 2.3.1.	PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 6; Podmjera 6.2. i 6.3.	2017/2018

Strateški razvojni program Općine Gornji Bogićevci za razdoblje 2016. do 2020. godine

23.	Nabava poljoprivredne mehanizacije i opreme	Složna braća	SC 2; Prioritet 2.1.	PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 4; Operacija 4.1.1., Mjera 6; Podmjera 6.1.	2016/2017
24.	Nabava poljoprivredne mehanizacije i opreme	OPG Krstanac	SC 2; Prioritet 2.1.	PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 4; Operacija 4.1.1.	2016/2017
25.	Nabava poljoprivredne mehanizacije i opreme	OPG Piškor	SC 2; Prioritet 2.1.	PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 4; Operacija 4.1.1., Mjera 6; Podmjera 6.1.	2016/2017
26.	Nabava poljoprivredne mehanizacije i opreme	OPG Klarić Ivan	SC 2; Prioritet 2.1.	PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 4; Operacija 4.1.1.	2016/2017
27.	Nabava poljoprivredne mehanizacije, opreme i gospodarskog vozila	OPG Vidić Polet	SC 2; Prioritet 2.1.	PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 4; Operacija 4.1.1.	2016/2017
28.	Ulaganje u kapacitete za razvoj turističke djelatnosti na OPG-u	OPG Vidić Polet	SC 2; prioritet 2.3.; Mjera 2.3.1.	PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 6; Prodmjera 6.2.	2016/2017
29.	Povećanje kapaciteta proizvodnje šampinjona i drugih vrsta gljiva	Uzgoj gljiva Križanić	SC 2; Prioritet 2.1.; Mjera 2.1.5.	PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 4; Operacija 4.1.1.	2016/2017
30.	Proizvodnja el. energije na bazi sunčeve energije	Uzgoj gljiva Križanić	SC 1; Prioritet 2.3.; Mjera 1.3.4.	FZOEU	2016/2017
31.	Ulaganje u kapacitete za preradu gljiva	Uzgoj gljiva Križanić	SC 2; Prioritet 2.1.; Mjera 2.1.5.	PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 4; Operacija 4.2.1.; 4.2. , MINPO/HAMAG BICRO	2016/2017
32.	Proizvodnja energije iz bio-mase	Sinusoida d.o.o.	SC 2: Prioritet 2.2.; Mjera 2.2.1. i Prioritet 2.1. Mjera 2.1.6.	PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 4; Operacija 4.2.1.; 4.2. , MINPO/HAMAG BICRO, FZOEU	2017/2018
33.	Adrenalinski park	Brigita Dobriković	SC 2; Prioritet 2.3.; Mjera 2.3.1.	PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 6; Podmjera 6.2.; natječaji HTZ-a	2017/2018

Strateški razvojni program Općine Gornji Bogićevci za razdoblje 2016. do 2020. godine

34.	Promocija arheološkog lokaliteta utvrde sv. Ivan Trnava	Općina Gornji Bogićevci	SC 2; Prioritet 2.3.; Mjera 2.3.1. i 2.3.4.	Natječaji HTZ-a	2017/2018
35.	Izgradnja i označavanje biciklističke staze koja povezuju srednjovjekovne utvrde i arheološke lokalitete	Općina Gornji Bogićevci	SC 1; Prioritet 1.1.; Mjera 1.1.3., SC 2; Prioritet 2.3.; sve mjere	Proračun Općine / PRR RH 2014-2020 - EPFRR; Mjera 7; Operacija 7.4.1., natječaji HTZ-a, proračun Općine	2017/2018

OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Strateški razvojni program Općine Gornji Bogićevci 2020.

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014. - 2020.

Udio sufinanciranja: 85% EU, 15% RH

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja